

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Σχολή Τεχνολογίας
Τμήμα Περιβάλλοντος

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
ΚΑΣΙΤΕΡΟΠΟΥΛΟΥ ΔΩΡΟΘΕΑ

ΤΙΤΛΟΣ: "ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΒΙΩΣΙΜΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ"

Φοιτητής: Βασίλης Μενεξές Εμβραΐζογλου

ΑΜ:3020051

Λάρισα 2024

Το πνευματικό έργο που εκπληρώθηκε και υποβλήθηκε με βάση την παραδοθείσα πτυχιακή εργασία αποτελεί αποκλειστική ιδιοκτησία μου προσωπικά. Σε αυτή τη διπλωματική εργασία έχει δοθεί η κατάλληλη πίστωση σχετικά με κάθε πληροφορία και υλικό που περιλαμβάνεται σε αυτήν και έχει προέλθει από άλλες πηγές. Γνωρίζω επίσης πλήρως ότι οποιαδήποτε ψευδή δήλωση σε σχέση με αυτή τη δήλωση μπορεί ανά πάσα στιγμή να οδηγήσει σε άμεση ανάκληση του τίτλου σπουδών.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΕΝΕΞΕΣ ΕΜΒΡΑΙΖΟΓΛΟΥ

Ευχαριστίες

Κατ' αρχάς, θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου προς την επιβλέπουσα καθηγήτρια της διπλωματικής μου διατριβής., κ. Κασιτεριπούλου Δωροθέα, για την καθοδήγηση και την ανάπτυξη της παρούσας εργασίας, καθώς και για την πολύτιμη υποστήριξή της καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησής της.

Ακόμα, ευχαριστώ θερμά τον κ. Βούρο Δ. Παναγιώτη για την αξιοσημείωτη συνεισφορά στη φάση εφαρμογής της μεθοδολογίας που χρησιμοποίησα από την διπλωματική του εργασία, τις κατευθύνσεις και τις πολύτιμες συμβουλές και παρατηρήσεις του.

Τέλος, θα ήθελα να εκφράσω την ιδιαίτερη ευγνωμοσύνη μου προς τη μητέρα μου, για την αδιάλειπτη υποστήριξή της από τα φοιτητικά μου χρόνια έως την ολοκλήρωση των σπουδών μου.

Μενεξές Βασίλης

Περίληψη:

Μελετάται η συμβολή των επιχειρήσεων στην οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα μέσω της ανάλυσης δεικτών βιωσιμότητας. Η διατριβή εξετάζει την αξιολόγηση των απολογισμών βιωσιμότητας των ελληνικών εταιρειών χρησιμοποιώντας μία μέθοδο, βασισμένη στην τελευταία έκδοση των Κατευθυντήριων Οδηγιών της Πρωτοβουλίας Παγκόσμιας Αναφοράς για τη Βιωσιμότητα (GRI). Αρχικά, η αξιολόγηση μετρά την ενσωμάτωση των αρχών του GRI στην σύνταξη, προετοιμασία και διαμόρφωση των αναφορών Εταιρικής και κοινωνικής ευθύνης (ΕΚΕ). Αναλύεται ένα δείγμα οκτώ απολογισμών από ελληνικές εταιρείες που δημοσιεύθηκαν το 2022. Τα αποτελέσματα δείχνουν ικανοποιητική ενσωμάτωση των βασικών αρχών. Αυτό υποδηλώνει ότι οι αναφορές ΕΚΕ χαρακτηρίζονται από επαρκή διαφάνεια, αξιοπιστία, ισορροπία και πληρότητα. Ακόμη, προτείνονται πιθανές βελτιώσεις ή προσαρμογές στην εκτέλεση των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης προς όφελος της επιχειρηματικής κοινότητας και της κοινωνίας γενικότερα. Αυτή η ανάλυση αποτελεί σημαντική συνεισφορά στον τομέα της βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς προσφέρει κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της επιχειρηματικής πρακτικής προς ένα πιο βιώσιμο και ισορροπημένο μέλλον.

Λέξεις – Κλειδιά

ESG, Κριτήρια, Βιώσιμη Ανάπτυξη, Επένδυση, Έρευνα, Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Abstract

The study explores how the companies contribute to economic, social, and environmental sustainability by analyzing sustainability indicators. The thesis assesses the sustainability reports of Greek companies by using a method that grounded in the latest Global Reporting Initiative (GRI) Guidelines. Initially, the evaluation examines how well GRI principles are integrated into the organization, preparation, and composition of Corporate Social Responsibility (CSR) reports. The analysis includes eight balance sheets from Greek companies published in 2022. The results suggest that the integration of key principles and management approaches is fairly adequate, indicating that CSR reports are marked by sufficient transparency, reliability, balance, and completeness. Moreover, the study proposes potential improvements or adjustments in achieving sustainable development goals to benefit both the business community and society. This analysis significantly contributes to sustainable development by providing guidelines to enhance business practices towards a more sustainable and balanced future.

Keywords

Sustainable Development ESG, Investment, Corporate Social Responsibility

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες	3
Περίληψη:	4
1.1.2 Κλιματική Αλλαγή	9
1.1.3. Κλιματική αλλαγή και κίνδυνοι.....	10
1.1.4. Αποτύπωμα του άνθρακα	11
1.1.5 Διαχείριση Αποβλήτων.....	11
1.2 Κοινωνία και βιώσιμη ανάπτυξη	13
1.2.1 Ανθρώπινα Δικαιώματα & Εργασιακές συνθήκες.....	13
1.2.2 Τοπικές Κοινωνίες	15
1.2.3. Ανθρώπινο Δυναμικό	16
1.3 Εταιρική Διακυβέρνηση	17
1.4 Πλαίσιο Εταιρικής και Κοινωνικής Ευθύνης.....	20
2.0 Πλαίσιο σύνταξης απολογισμών βιωσιμότητας	21
2.1 Αξιολόγηση Απολογισμών	23
2.2 Αποτελέσματα αξιολόγηση των απολογισμών βιωσιμότητας	26
2.3 Το παράδειγμα της Ελλάδας	29
3. Μεθοδολογία.....	32
3.2 Αξιολόγηση Απολογισμών Βιωσιμότητας ελληνικών επιχειρήσεων.....	37
3.2.1 Μέθοδος της αξιολόγησης των οδηγιών GRI-Standards	38
3.3 Μελέτη περίπτωσης	42
4. Συμπεράσματα.....	43
4.1 Αξιολόγηση των απολογισμών βιωσιμότητας.....	43
5. Συζήτηση	64
5.1 Ανάλυση των ευρημάτων σε εφαρμογή της μεθοδολογίας.....	64
5.2 Περιορισμοί της έρευνας.....	68
6. Συμπεράσματα.....	68
Μεθοδολογία Αξιολόγησης-Κριτήρια Αρχών.....	74

Πίνακες:

Πίνακας 1: Κλίμακα Βαθμολόγησης ανά κριτήριο

Πίνακας 2: Αριθμός κριτηρίων και βαθμολόγηση ανά αρχή

Πίνακας 3: Κλάδος και μέγεθος εταιριών με βάση την δραστηριοποίησή τους.

Πίνακας 4: Χαμηλότερες και οι υψηλότερες βαθμολογίες ανά αρχή.

Πίνακας 5: Χρήση ευρέως αποδεκτών Πρωτοκόλλων Σύνταξης Απολογισμών ΕΚΕ & εκθέσεων προόδου και συμμόρφωσης με τις αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ (UN Global Compact) και του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας.

Πίνακας 6: Χαμηλότερη, Υψηλότερη, και Μέση Βαθμολογία ενσωμάτωσης Αρχών

Πίνακας Α: Εταιρίες που αξιολογήθηκαν και οι ιστοσελίδες τους

Διαγράμματα:

Εικόνα 1: Συμμετοχικότητα ενδιαφ/νων μερών, βαθμολογία / εταιρία.

Εικόνα 2: Πλαίσιο Βιωσιμότητας, βαθμολογία / εταιρία

Εικόνα 3: Ουσιαστικότητα, βαθμολογία / εταιρία

Εικόνα 4: Πληρότητα, βαθμολογία / εταιρία

Εικόνα 5: Ισορροπία, βαθμολογία / εταιρία

Εικόνα 6: Συγκρισιμότητα, βαθμολογία / εταιρία

Εικόνα 7: Ακρίβεια, βαθμολογία / εταιρία

Εικόνα 8: Τακτική και Έγκαιρη Ενημέρωση, βαθμολογία / εταιρία

Εικόνα 9: Σαφήνεια, βαθμολογία / εταιρία

Εικόνα 10: Αξιοπιστία, βαθμολογία / εταιρία

Εικόνα 11: Ποσοστό συμπερίληψης κατευθυντήριων γραμμών GRI-Standard ανά εταιρική έκθεση.

Εικόνα 12: Ποσοστό εφαρμογής ανά Αρχή κατευθυντήριων οδηγιών GRI- Standard στο σύνολο των εταιρικών απολογισμών.

1. Εισαγωγή

Καθώς αναζητούμε λύσεις για τη διατήρηση της ζωής στον πλανήτη, η ανάγκη για βιώσιμες πρακτικές στον επιχειρηματικό κόσμο γίνεται επιτακτική. Είναι πλέον ζωτικής σημασίας για τις επιχειρήσεις να επικεντρωθούν στη βιωσιμότητα όχι μόνο για ηθικούς λόγους, αλλά και για να διασφαλίσουν τη μακροχρόνια επιτυχία και ανταγωνιστικότητά τους.

Η εταιρική διακυβέρνηση και οι επενδύσεις δεν πρέπει να λαμβάνουν υπόψη μόνο τους μηχανισμούς της αγοράς, αλλά και εξωτερικούς παράγοντες όπως το φυσικό περιβάλλον. Αυτό σημαίνει ότι η υιοθέτηση πρακτικών προστασία του φυσικού περιβάλλοντος είναι απαραίτητη για την επιβίωση και την ανάπτυξη μιας επιχείρησης.

Με βάση αυτή την προοπτική, διατυπώνονται περιβαλλοντικά πρότυπα που σχετίζονται άμεσα με την περιβαλλοντική διακυβέρνηση. Τα πρότυπα αυτά χωρίζονται σε δύο κύριες κατηγορίες: η πρώτη σχετίζεται με τη χρήση ενέργειας της εταιρείας, τη διαχείριση των αποβλήτων και τη συμμόρφωση με τη ρύπανση και τους φυσικούς πόρους. Η δεύτερη κατηγορία βασίζεται στην πρώτη κατηγορία, η οποία περιλαμβάνει την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών κινδύνων που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν οι εταιρείες και τον τρόπο αποτελεσματικής διαχείρισης αυτών των κινδύνων. Η συνεχής αναθεώρηση και βελτίωση αυτών των πρακτικών είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων και της προστασίας του περιβάλλοντος.

1.1 Καθορισμός του Προβλήματος

Η ανεπάρκεια κάλυψης των βασικών πτυχών των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σε σχέση με τα ενδιαφέροντα των σχετικών μερών φαίνεται να αποτελεί σημαντικό ζήτημα στους απολογισμούς Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης.

Οι απαιτήσεις των εμπλεκόμενων μερών και η επίδρασή τους στη βιωσιμότητα κάθε επιχείρησης καθορίζονται από βασικούς παράγοντες όπως το επιχειρηματικό μοντέλο, το μέγεθος της εταιρείας, η ιδιοκτησιακή δομή, καθώς και το κοινωνικό και πολιτισμικό περιβάλλον. Επομένως, όλα τα ζητήματα βιωσιμότητας δεν διατρέχουν την ίδια σημασία για κάθε επιχείρηση. Προηγούμενες μελέτες έχουν επικεντρωθεί σε ποσοτικές μεθόδους αξιολόγησης των προηγούμενων θεμάτων των εκθέσεων

βιωσιμότητας, λαμβάνοντας υπόψη τα ζητήματα της υποκειμενικότητας και της πληρότητας των εκθέσεων. Παρόλο που ο αριθμός των εκθέσεων ΕΚΕ έχει αυξηθεί και η ποιότητά τους έχει βελτιωθεί, η αξιολόγηση της ποιότητάς τους εξακολουθεί να παρουσιάζει διάφορα αποτελέσματα. Αυτά τα ευρήματα είναι σημαντικά για τις εταιρείες, καθώς βοηθούν στη ενίσχυση της ποιότητας της Αποκάλυψης και της λογοδοσίας προς τους ενδιαφερόμενους. Ωστόσο, η αποτίμηση των εταιρικών λογαριασμών είναι περίπλοκη και ακανόνιστη, γεγονός που καθιστά δύσκολη τη σύγκριση των εκθέσεων βιωσιμότητας των επιχειρήσεων.

1.1.2 Κλιματική Αλλαγή

Η κλιματική κρίση αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της προσπάθειας για περιβαλλοντική διακυβέρνηση και βιωσιμότητα. Επίσης, αποτελεί γεγονός που έχει ευρέως αναγνωριστεί από τις αγορές, καθώς η επιστημονική έρευνα έχει καταδείξει την ανθρωπογενή επίδραση στην παγκόσμια θερμοκρασία. Αυτό έχει προβληματίσει τους επενδυτές και τους μετόχους, οι οποίοι αναζητούν εγγυήσεις για τη μακροπρόθεσμη απόδοση των επενδύσεών τους. Κατά συνέπεια, η κλιματική αλλαγή έχει εκτείνει την επιρροή της στον οικονομικό τομέα, ενθαρρύνοντας τις επιχειρήσεις να προσαρμοστούν σε αυτήν την νέα πραγματικότητα.

Επιπλέον αναδεικνύεται ως κεντρικός παράγοντας στη διαχείριση του περιβάλλοντος, καθώς η επιστημονική έρευνα επιβεβαιώνει συνεχώς την ύπαρξη αυτού του φαινομένου. Η επίδραση του ανθρώπου σε αυτήν την αλλαγή είναι ανησυχητική για επενδυτές και μετόχους, καθώς αμφισβητεί τη βιωσιμότητα των επενδύσεων και των επιχειρήσεων. Αυτή η ανησυχία εκτείνεται και στον οικονομικό τομέα, καθώς η προσαρμογή στις αλλαγές του κλίματος απαιτεί νέες επιχειρηματικές πρακτικές και επενδυτικές στρατηγικές.

Βασιζόμενες στην αναγνώριση της κλιματικής αλλαγής, οι επιχειρήσεις βρίσκονται αντιμέτωπες με ένα νέο εταιρικό περιβάλλον. Αυτό το νέο πλαίσιο απαιτεί προσαρμογή στις αλλαγές του περιβάλλοντος με στόχο την αντιμετώπιση της πρόκλησης της κλιματικής αλλαγής. Οι επιχειρήσεις πρέπει να αναπτύξουν καινοτόμες πρακτικές, να ενσωματώσουν περιβαλλοντικά βιώσιμες διαδικασίες και να εξετάσουν τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, προκειμένου να μειώσουν τον αντίκτυπο των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων στο περιβάλλον. Από αυτήν την

προσαρμογή, οι εταιρίες έχουν τη δυνατότητα όχι μόνο να αντιμετωπίσουν την πρόκληση της κλιματικής αλλαγής, αλλά και να δημιουργήσουν νέες ευκαιρίες για αειφόρο και κερδοφόρο επιχειρηματικό μοντέλο

«Ο τύπος του περιβαλλοντικού κινδύνου που έχει ευρέως ερευνηθεί και αναγνωριστεί, είναι ο κίνδυνος που σχετίζεται με το κλίμα. Οι κίνδυνοι που σχετίζονται με το κλίμα είναι οι οικονομικοί κίνδυνοι που σχετίζονται με την έκθεση των Ιδρυμάτων σε αντισυμβαλλόμενους που ενδέχεται να συνεισφέρουν ή να επηρεάζονται από την κλιματική αλλαγή» (European Keeping money Specialist, 2021, pp 35).

Μια έκθεση της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Αρχής αναγνωρίζει τον κίνδυνο που συσχετίζεται με την κλιματική αλλαγή, καθώς οι οικονομικές επιπτώσεις είναι συνδεδεμένες με την έκθεση των οργανισμών σε αυτόν τον κίνδυνο, καθώς και με την ανταλλαγή μεριδίων μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών. Βάσει των νέων δεδομένων, οι επενδυτές εμφανίζουν αυξημένο ενδιαφέρον για πληροφορίες σχετικά με τις απειλές και τις ευκαιρίες που προκύπτουν από τις αλλαγές στο κλίμα, στο νέο οικονομικό περιβάλλον. Αρχίζουν να αναζητούν επίσημες αναφορές για ποσοτικούς κινδύνους που προκύπτουν λόγω του νέου κλίματος. Οι εταιρείες ανταποκρίνονται σε αυτή τη ζήτηση παρέχοντας νέα δεδομένα και πληροφορίες. Ξεκινούν τη μοντελοποίηση των κινδύνων που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή. Η μοντελοποίηση βοηθά της εταιρίες να κατανοήσουν καλύτερα τους κινδύνους που σχετίζονται με τους περιβαλλοντικούς παράγοντες και να εξάγουν συμπεράσματα για την ολοκλήρωση του επενδυτικού κύκλου.

1.1.3. Κλιματική αλλαγή και κίνδυνοι

Με βάση την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η κλιματική αλλαγή και η υπονόμηση του περιβάλλοντος είναι οι αιτίες των διαρθρωτικών αλλαγών που επηρεάζουν άμεσα την οικονομική δραστηριότητα και το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Οι κίνδυνοι που εξετάζονται σε αυτό το πλαίσιο χωρίζονται σε 2 κύριες κατηγορίες: φυσικοί και προσωρινοί κίνδυνοι.

Οι φυσικοί κίνδυνοι συνδέονται με τις οικονομικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και την υποτίμηση του περιβάλλοντος, όπως οι ακραίες καιρικές συνθήκες και η ρύπανση του περιβάλλοντος. Οι προσωρινοί κίνδυνοι αφορούν τη

χρηματοοικονομική ζημία που προκύπτει από τη διαδικασία προσαρμογής σε μια πιο περιβαλλοντικά βιώσιμη οικονομία.

1.1.4. Αποτύπωμα του άνθρακα

Σύμφωνα με την Συμφωνία του Παρισιού, που υπογράφηκε από 195 έθνη κατά την 21η Διάσκεψη των μερών το 2015, προωθείται η ενθάρρυνση και διευκόλυνση της συμμετοχής σε προγράμματα μείωσης εκπομπών αερίων θερμοκηπίου τόσο από δημόσιους όσο και ιδιωτικούς φορείς. Είναι σαφές από τα παραπάνω ότι τα Ηνωμένα Έθνη συμφώνησαν να περάσουν από μια οικονομία υψηλών εκπομπών άνθρακα σε μια πιο βιώσιμη οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Μια μελέτη των Ilhan, Krueger, Sautner και Starks (2020) καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το κόστος προστασίας από την αστάθεια και τον κίνδυνο παρακολούθησης είναι υψηλότερο για εταιρείες με υψηλότερη παραγωγή άνθρακα. Από αυτήν την άποψη, αυτές οι επιχειρήσεις εκφράζουν αυξημένο ενδιαφέρον και ανησυχία για την αβεβαιότητα και τον κίνδυνο που συνδέεται με περιβαλλοντικές πολιτικές αποφάσεις.

Πλέον, οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα αποτελούν σημαντικό τμήμα της επενδυτικής πολιτικής, καθώς οι επενδυτές προβλέπουν πιθανές αρνητικές επιπτώσεις για τις επιχειρήσεις με υψηλές εκπομπές. Συνεπώς, οι πληροφορίες που παρέχονται μέσω των κριτηρίων ESG με κύριο γνώμονα τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα είναι ιδιαίτερα κρίσιμες για επιχειρήσεις με υψηλές εκπομπές. Συνδυάζοντας αυτό το γεγονός με τα αποτελέσματα της Συμφωνίας του Παρισιού, αποδεικνύεται ότι η μείωση τους αποτελεί σημαντικό μέρος της επενδυτικής πολιτικής και αποτελεί προτεραιότητα για τις επιχειρήσεις. Αυτό δεν θα οδηγήσει μόνο σε μείωση του κόστους λόγω κινδύνου από το διοξείδιο του άνθρακα, αλλά θα ενισχύσει επίσης την προσέλκυση επενδυτών που αναζητούν μια βιώσιμη οικονομική οντότητα με μικρότερους κινδύνους.

1.1.5 Διαχείριση Αποβλήτων

Η αντίδραση του ευρύτερου κοινού και ιδιαίτερα του επενδυτικού κοινού στις αρνητικές επιπτώσεις της ρύπανσης και της διαχείρισης των αποβλήτων προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία. Αν και το κόστος από τις εν λόγω επιπτώσεις δεν αντανακλάται

άμεσα στις οικονομικές καταστάσεις, επηρεάζει τις επενδύσεις καθώς η διαχείρισή τους δεν απεικονίζεται σαφώς στους μηχανισμούς της αγοράς. Η έρευνα των Zhou, Cao, feng (2021) σχετικά με τον αντίκτυπο στην αγορά των κινεζικών ρυπογόνων εταιρειών στο πλαίσιο του προγράμματος μαύρης λίστας ρύπανσης αποκαλύπτει ότι αυτές οι εταιρείες έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην αγοραία αξία των μετοχών τους, ειδικά εάν το χρηματιστήριο βρίσκεται σε ύφεση. Αυτή η παρακολούθηση των συμπεριφορών και των αποτελεσμάτων της εταιρικής διακυβέρνησης αντικατοπτρίζεται στην αξιολόγηση των προτύπων ESG, παρέχει σημαντικές πληροφορίες στους επενδυτές και συμβάλλει στη βιώσιμη ανάπτυξη για να αποφευχθεί ο κίνδυνος μείωσης της αξίας των μετοχών.

1.1.6 Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

Για να αντιμετωπιστούν τα περιβαλλοντολογικά προβλήματα που εμφανίζονται σήμερα, είναι αναγκαίες μακροπρόθεσμες προσπάθειες για ένα βιώσιμο μέλλον. Με βάση αυτό το πλαίσιο, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας αναγνωρίζονται ως η βέλτιστη επιλογή. Η επένδυση σε αυτούς τους πόρους είναι επίσης μια οικονομική ευκαιρία. Δεδομένου ότι οι εταιρείες δίνουν μεγάλη προσοχή στον αντίκτυπο της ενεργειακής απόδοσης και αποτελούν σημαντικό μέρος των προσπαθειών των εταιρειών για μετάβαση σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τα προϊόντα ESG αποτελούν σημαντικό μέρος της επενδυτικής τους στρατηγικής.

Σύμφωνα με την έκθεση New Energy Finance του Bloomberg, στον τομέας των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αναμένεται να πραγματοποιηθούν επενδύσεις ύψους 7,7 τρισεκατομμύρια δολάρια έως το 2030, με το 66% της επένδυσης να κατευθύνεται σε νέες τεχνολογίες για την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Τα ορυκτά καύσιμα θα παραμείνουν σημαντική πηγή ενέργειας στο μέλλον. Ωστόσο, η ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών θα διαμορφώσει το μέλλον της ενεργειακής παραγωγής.

Η έκθεση δείχνει τη μακροπρόθεσμη φύση της ανάπτυξης, η οποία είναι συνυφασμένη με τις επενδύσεις. Με τη μετάβαση σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, οι επενδυτές μπορούν να αναμένουν καλύτερες επιδόσεις με την αυξανόμενη ζήτηση για αυτές τις νέες μορφές ενέργειας. Με βάση αυτό, τα πρότυπα ESG καθίστανται όλο και πιο σημαντικά για την ανάπτυξη επενδυτικών στρατηγικών και βιώσιμης ανάπτυξης.

Προκειμένου να διατηρηθεί η οικονομική αξία μιας εταιρείας ενόψει αυτής της νέας τάσης στον επενδυτικό τομέα, απαιτούνται πρότυπα ESG για να βοηθήσουν τις εταιρείες να διατηρήσουν βιώσιμες επιχειρήσεις και ανάπτυξη.

1.2 Κοινωνία και βιώσιμη ανάπτυξη

Στο σύγχρονο επιχειρηματικό περιβάλλον του 21ου αιώνα, η αλληλεξάρτηση μεταξύ επιχειρήσεων και αγορών ενισχύεται συνεχώς. Στο πλαίσιο αυτό, οι επενδυτές εφαρμόζουν τους δείκτες ESG για την αξιολόγηση και τον προσδιορισμό των κινδύνων και των ευκαιριών ανάπτυξης. Ένας από τους κυριότερους παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη είναι η κοινωνική διακυβέρνηση των επιχειρήσεων. Αυτό αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι εταιρίες διαχειρίζονται τις σχέσεις τους με τους εργαζόμενους, τους πελάτες, τους προμηθευτές και την κοινότητα. Αυτή η κοινωνική διασταύρωση υπογραμμίζει τη σημασία των κοινωνικών πτυχών στις βιώσιμες επενδύσεις και την ανάπτυξη.

Μια έρευνα της χρηματοοικονομικής εταιρείας MSCI (MSCI Greece Index (USD)) αναφέρει ότι ο πυλώνας της κοινωνικής διακυβέρνησης επιδεικνύει την ισχυρότερη σύνδεση με τις αποδόσεις των ομολόγων σε σχέση με τους άλλους πυλώνες των κριτηρίων ESG. Αυτό υποδηλώνει τη σημασία των κοινωνικών παραγόντων στην αξιολόγηση της απόδοσης των επιχειρήσεων, καθώς και τη συνέπεια αυτής της αξιολόγησης στην οικονομική επιτυχία. Συγκεκριμένα, οι εκδότες ομολόγων με υψηλή βαθμολογία ESG εμφάνισαν ισχυρότερα οικονομικά στοιχεία, με μεγαλύτερα κέρδη και καλύτερη ποιότητα πιστώσεων σε σύγκριση με εκδότες με χαμηλότερη βαθμολογία. Αυτό αποτελεί σαφή ένδειξη για τη συνάφεια της κοινωνικής διακυβέρνησης με την οικονομική επιτυχία και την ανάπτυξη των επιχειρήσεων.

1.2.1 Ανθρώπινα Δικαιώματα & Εργασιακές συνθήκες

Όπως η ανάγκη για πληροφορίες σχετικά με τις απόδοση της βιωσιμότητας των εταιριών και των οργανισμών αυξάνεται, έτσι η σημασία των συνθηκών εργασίας στις στρατηγικές που αφορούν την κοινωνική διακυβέρνηση γίνεται ολοένα και πιο κρίσιμη. Αυτός ο παράγοντας μπορεί να έχει θετική ή αρνητική επίδραση στη χρηματοοικονομική απόδοση και τη αξιοπιστία μιας επιχείρησης. Το Διεθνές Γραφείο

Εργασίας (ILO), ως υπηρεσία των Ηνωμένων Εθνών, αποτελεί τον κινητήριο μοχλό για την προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής δικαιοσύνης μέσω της διαμόρφωσης διεθνών προτύπων εργασίας, βάσει της Διακήρυξης που εγκρίθηκε το 1998 και δεσμεύει τα κράτη μέλη.

Ο στόχος του ILO είναι να διασφαλίσει παγκοσμίως την πρόσβαση σε παραγωγική και βιώσιμη εργασία, με ελευθερία, ισότητα, ασφάλεια και αξιοπρέπεια, και να εξαλείψει την καταναγκαστική εργασία, τις διακρίσεις και την παιδική εργασία. Μέσω των ετήσιων αναφορών από τις κυβερνήσεις, παρέχεται η δυνατότητα να παρουσιαστούν τα μέτρα και τα νομικά πλαίσια που έχουν εφαρμοστεί, καθώς και η πρόοδος που έχει επιτευχθεί από την εφαρμογή της Διακήρυξης του ILO. Αυτές οι προσπάθειες είναι καίριες για τη διασφάλιση μιας περιβάλλουσας αγοράς εργασίας που σέβεται την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Οι εταιρείες που δεσμεύονται στα κριτήρια ESG ελέγχονται για την ικανότητά τους να διαμορφώνουν μια πολιτική για ένα ιδανικό εργασιακό περιβάλλον. Αυτή η κατάσταση μπορεί να έχει διπλή επίδραση: από τη μια πλευρά, αυξάνει την κύρος της εταιρείας στο κοινωνικό πεδίο, οδηγώντας σε αύξηση της αποτελεσματικότητας, ενώ από την άλλη πλευρά παρέχει στους επενδυτές τις αναγκαίες πληροφορίες για την απόδοση και τον κίνδυνο που σχετίζεται με την επένδυσή τους. Αυτό ενισχύει την ανάπτυξη και τη βιωσιμότητα της επιχείρησης σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, ενώ παράλληλα προάγει την κοινωνική δικαιοσύνη και την ικανοποίηση των εργαζομένων.

Καθώς αυξάνεται η ανάγκη για πληροφορίες σχετικά με τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων και των οργανισμών, ο ρόλος των εργασιακών συνθηκών γίνεται ολοένα και πιο κρίσιμος στη στρατηγική που ακολουθούν όσον αφορά στην κοινωνική διακυβέρνηση. Αυτή η παράμετρος μπορεί να έχει τόσο θετικές όσο και αρνητικές επιπτώσεις στη χρηματοοικονομική απόδοση και την αξιοπιστία μιας οικονομικής οντότητας. Το Διεθνές Γραφείο Εργασίας (ILO), ως υπηρεσία των Ηνωμένων Εθνών, προωθεί την κοινωνική και οικονομική δικαιοσύνη μέσω της θέσπισης διεθνών προτύπων εργασίας με τη Διακήρυξη του 1998, η οποία επιβάλλει τις υποχρεώσεις των κρατών μελών. Στόχος της είναι η προώθηση της παγκόσμιας πρόσβασης σε αξιοπρεπή και βιώσιμη εργασία υπό συνθήκες ελευθερίας, ισότητας, ασφάλειας και αξιοπρέπειας, καθώς και η εξάλειψη της εργασίας υπό αναγκαστικές συνθήκες και των διακρίσεων, καθώς και η εκρίζωση της παιδικής εργασίας. Μέσω των ετήσιων

αναφορών από τις κυβερνήσεις, υπάρχει η ευκαιρία να παρουσιαστούν τα μέτρα και τα κανονιστικά πλαίσια που έχουν ληφθεί, καθώς και η πρόοδος που έχει σημειωθεί από την εφαρμογή της εν λόγω διακήρυξης. Αυτά τα αποτελέσματα αφορούν το γενικότερο πλαίσιο, συνιστώντας συμπεράσματα που αφορούν το κάθε κράτος.

Μέσω αυτών των διεθνών πλαισίων, διάφοροι ενδιαφερόμενοι φορείς, συμπεριλαμβανομένων των επενδυτών, έχουν την δυνατότητα να αξιολογήσουν και να ενημερωθούν για τις εταιρίες. Με την πληροφόρηση αυτή, ωστόσο, εμπίπτει σε ένα αόριστο πλαίσιο που αφορά τη λειτουργία των εταιριών σε μια χώρα, και δεν παρέχει πληροφορίες για κάθε οικονομική οντότητα ξεχωριστά. Το κενό αυτό καλύπτεται από τις κοινωνικές βάσεις των προτύπων ESG. Χάρη σε αυτά τα πρότυπα, οι εταιρείες δοκιμάζονται για την ικανότητα και την αποτελεσματικότητά τους στη δημιουργία πολιτικών για ένα ιδανικό εργασιακό περιβάλλον. Αφενός, με την προώθηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων και τον σεβασμό των εργαζομένων, κάθε επιχείρηση βελτιώνει τη φήμη της σε κοινωνικό επίπεδο και αυξάνει την παραγωγικότητα. Αντίθετα, οι επενδυτές αξιολογούν την απόδοση των προτύπων ESG τόσο στον βραχυπρόθεσμο όσο και στον μακροπρόθεσμο ορίζοντα με βάση τις αναγκαίες πληροφορίες που αφορούν την απόδοση και τον κίνδυνο. Οι εταιρείες που δεν υιοθετούν πρότυπα ESG παρέχουν περιορισμένες πληροφορίες σχετικά με τη διαχείριση των εργασιακών σχέσεων, καθιστώντας πιο δύσκολη την αξιολόγησή τους από τους επενδυτές που είναι ενήμεροι για την κοινωνική διακυβέρνηση και τους κινδύνους που απορρέουν από την έλλειψη πληροφοριών.

Οι εταιρείες με υψηλές επιδόσεις στην κοινωνία, ειδικά στο εργασιακό περιβάλλον, προσελκύουν και διατηρούν εργαζόμενους υψηλής ποιότητας και αυξάνουν την αποτελεσματικότητα των οικονομικών μονάδων. Τα κέρδη παραγωγικότητας συσχετίζονται θετικά με τις αποδόσεις των μετοχών μέσω της ικανοποίησης των εργαζομένων.

1.2.2 Τοπικές Κοινωνίες

Όπως μεταφερόμαστε σε μία εποχή της κοινωνικής επιχειρηματικής ευθύνης, ενώ η φήμη κάθε επιχείρησης συμβάλλει στην κερδοφορία της, ο αντίκτυπος της επιχείρησης και η συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών στο πεδίο δραστηριότητας συμβάλλουν στην έκφραση των αξιών και των αντιλήψεων που αντιπροσωπεύει.

Αυτό διευκολύνει την ανάπτυξη και τη βιωσιμότητα μέσω της συνεχούς αλληλεπίδρασης με τις τοπικές κοινωνίες. Η προσέγγιση που πιστεύει ότι οι επιχειρήσεις υπάρχουν αποκλειστικά για την εκμετάλλευση των κοινοτήτων με σκοπό την οικονομική τους επωφελεία, μπορεί να προκαλέσει αρνητικές επιπτώσεις στη βιωσιμότητα μιας επιχείρησης και, ως εκ τούτου, στους επενδυτές της. Για να μειώσουν αυτόν τον κίνδυνο, οι επιχειρήσεις πρέπει να προσεγγίζουν την αγορά με έναν τρόπο που θα κατανοεί η τοπική κοινωνία τον τρόπο και τον σκοπό λειτουργίας τους. Αυτό θα συμβάλει στη δημιουργία διπλής εμπιστοσύνης, επιτρέποντας έτσι τη σταθερή ανάπτυξη και βιωσιμότητα της επιχείρησης.

Επιπλέον, όλο και περισσότερες εταιρείες στις Αμερική και παγκοσμίως διαθέτουν πόρους και χρόνο για την δημιουργία έργων κοινοτικής συμμετοχής. Αυτά περιλαμβάνουν έργα για την εκπαίδευση και ενημέρωση νέων ανθρώπων στις τοπικές κοινωνίες, διότι οι κοινότητες στις οποίες λειτουργούν οι επιχειρήσεις απαιτούν μέρος των οφελών που αποκομίζει μια επιχείρηση από τη λειτουργία της στην κοινότητά της. Μέσω αυτών των προσπαθειών, ενισχύεται η εταιρική εικόνα της επιχείρησης τόσο σε τοπικό όσο και σε ευρύτερο κοινωνικό επίπεδο, οδηγώντας σε αυξημένο ενδιαφέρον επενδυτών. Επενδυτές παρουσιάζουν υψηλό βαθμό δέσμευσης σε μια εταιρεία, όταν αυτή εκδηλώνει περιβαλλοντική και κοινωνική της ευθύνη. Η θέσπιση επιτυχημένων εταιρικών κοινωνικών πρωτοβουλιών και πολιτικών διακυβέρνησης γίνεται ολοένα και πιο σημαντική, καθώς αντικατοπτρίζει το επίπεδο προσήλωσης της κάθε επιχείρησης στον τομέα της κοινωνίας και στα συμπεράσματα των δεικτών ESG.

1.2.3. Ανθρώπινο Δυναμικό

Η αντίληψη ότι οι επενδύσεις ESG αποτελούν ένα αναγκαίο αντίβαρο του κινδύνου έχει διαδοθεί ευρέως στην αγορά. Στο πλαίσιο αυτό, η κοινωνική διάσταση των επενδύσεων ESG περιλαμβάνει πολλά κριτήρια, μεταξύ των οποίων το ανθρώπινο δυναμικό και η ανάπτυξή του (Ulrich, 2017). Το ανθρώπινο δυναμικό αναφέρεται στην παραγωγική ικανότητα ενός ατόμου, είτε κληρονομείται είτε αποκτάται μέσω εκπαίδευσης ή κατάρτισης (Goodwin, 2003). Είναι απαραίτητο να αναπτυχθεί το ανθρώπινο δυναμικό προκειμένου να διατηρηθεί η υψηλή απόδοση των εργαζομένων, η οποία αποτελεί κεντρικό παράγοντα εταιρικής επιτυχίας και ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού αποτελεί μια μεγάλη

πρόκληση τόσο από εταιρική όσο και από επενδυτική άποψη (Kotsantonis & Serafeim, 2020). Οι επενδυτές ενδιαφέρονται στη διαχείριση και την απόδοση του ανθρώπινου δυναμικού επειδή κατανοούν τη δυνατότητα να προσθέσουν αξία στα χαρτοφυλάκιά τους.

Τα κριτήρια απόδοσης και οι αξιολογήσεις ESG μεταβάλλονται συνεχώς ώστε να αποτυπώνουν τις προσπάθειές μας για διαχείριση και μέτρηση της απόδοσης του ανθρώπινου δυναμικού με την πάροδο του χρόνου (Street, Uddin, Wallace, Lee & Angle, 2021). Η αποτυχημένη διαχείριση των κινδύνων και των ευκαιριών που σχετίζονται με το ανθρώπινο δυναμικό μπορεί να επηρεάσει κρίσιμες σχέσεις με το εργατικό δυναμικό μιας εταιρείας και να έχει αρνητικές συνέπειες στην αξία των μετόχων. Ως μακροπρόθεσμος επενδυτής, η BlackRock υποστηρίζει την ισχυρή διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού και την ανοικτή αναφορά των αποτελεσμάτων αυτής της διαχείρισης (BlackRock, 2021). Οι έρευνες έχουν επιβεβαιώσει τη σημασία του ανθρώπινου δυναμικού για την εταιρική απόδοση. Συγκεκριμένα, μια σειρά μελετών έχει δείξει ότι υπάρχει θετική συσχέτιση μεταξύ του ανθρώπινου δυναμικού και των επενδυτικών αποδόσεων, όπως η συνολική απόδοση των μετόχων, η απόδοση των περιουσιακών στοιχείων, τα κέρδη και οι επενδύσεις. Συνεπώς, η εταιρική εκπαίδευση και άλλες πολιτικές για το ανθρώπινο δυναμικό βελτιώνουν την οικονομική απόδοση (Bernstein, Korteweg & Laws, 2015). Οι επενδυτές που στοχεύουν να μεγιστοποιήσουν τις αποδόσεις μέσω της ενσωμάτωσης των παραγόντων ESG πρέπει να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στον τρόπο διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού.

1.3 Εταιρική Διακυβέρνηση

Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚΕ), γνωστή και ως Corporate Social Responsibility (CSR), είναι η πλέον κρίσιμη επιχειρηματική διαδικασία για την προώθηση της εταιρικής κουλτούρας, ιδιαίτερα σε ένα περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από αβεβαιότητα. Είναι εμφανές ότι λειτουργεί ως εργαλείο μέσω του οποίου κάθε επιχείρηση, τηρώντας τις αρχές του σύγχρονου μάρκετινγκ, επιδεικνύει τη δέσμευσή της όχι μόνο για την οικονομική μεγέθυνση, αλλά και στη συνετή διαχείριση κοινωνικών και περιβαλλοντικών ζητημάτων. Αυτές οι παράμετροι επηρεάζουν είτε άμεσα την επιχείρηση μέσω των δραστηριοτήτων της, είτε είναι αντικείμενο

επιδιώξης της, στο πλαίσιο ευθύνης απέναντι στην κοινωνία είτε σε τοπικό είτε σε παγκόσμιο επίπεδο.

Με βάση τις προσδοκίες και τις απαιτήσεις για διαφάνεια στις επιχειρηματικές δραστηριότητες και τη μείωση των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων, όπως αυτές εκφράζονται από τα ενδιαφερόμενα μέρη, οι επιχειρήσεις έχουν οδηγηθεί στην ανάγκη να δημοσιοποιούν σχετικές πληροφορίες μέσω ετήσιων εκθέσεων βιωσιμότητας. Αυτή η διαδικασία έχει εξελιχθεί σε μία διαδεδομένη πρακτική που ακολουθεί ανοδική τάση. Ωστόσο, η αποκάλυψη των αποτελεσμάτων των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων προς τα ενδιαφερόμενα μέρη (όπως μετόχους, επενδυτές, κοινωνία και πολίτες, κρατικούς φορείς και εργαζομένους, πελάτες, προμηθευτές, τοπικές κοινωνίες,) απαιτεί διαφάνεια, αξιοπιστία και ειλικρίνεια αλλιώς δημιουργείται η αίσθηση της εξαπάτησης. (Calabrese et al., 2015; Weber, 2008).

Τελευταία, υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον για τη δημοσίευση εκθέσεων βιωσιμότητας από εταιρίες και ενδιαφερόμενα μέρη. Αυτή η εξέλιξη έχει οδηγήσει στην ανάπτυξη πολλών εναλλακτικών προτύπων για τη σύνταξη οδηγιών που στοχεύουν στη δημοσίευση των πρακτικών και των αποτελεσμάτων της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ) με τρόπο κατανοητό, αποτελεσματικό, διαφανή και ομοιογενή. Ο στόχος είναι η δημιουργία ενός μέτρου σύγκρισης των επιδόσεων των εταιριών σε παγκόσμιο επίπεδο. Παρά ταύτα, η ύπαρξη πολλών εναλλακτικών πλαισίων μπορεί να προκαλέσει ανησυχία σχετικά με την τελική επιλογή (Ε.Υ., 2015). Γενικά, η πρακτική της δημοσίευσης απαιτεί τη χρήση ενός κοινού προτύπου αναφοράς, το οποίο επιτρέπει την τυποποίηση της υποβολής εκθέσεων και επιτρέπει τη σύγκριση με εκθέσεις άλλων εταιριών. Αυτό επίσης παρέχει σαφείς κατευθυντήριες γραμμές για τη μέτρηση και αναφορά των επιπτώσεων του οργανισμού, συμβάλλοντας στην συνεχή βελτίωσή του.

Επιπλέον, παρέχονται ξεκάθαρες δείκτες που δίνουν της κατευθυντήριες οδηγίες με ασφάλεια στην αξιολόγηση και αναφορά των επιπτώσεων του οργανισμού, επιτρέποντας έτσι τη βελτίωσή του. Όσον αφορά τα κοινώς αποδεκτά πρότυπα σύνταξης απολογισμών, κάποιες από τις πιο γνωστές κατευθυντήριες οδηγίες περιλαμβάνουν το πρότυπο ISO 26000, τη σειρά προτύπων υπευθυνότητας AA1000 (Πρότυπα Αρχών Λογαριασμού, 2008), το πρότυπο της Παγκόσμιας Πρωτοβουλίας

Αναφοράς (GRI), καθώς και τις κατευθυντήριες αρχές σύνταξης του Επιχειρηματικού Συμβουλίου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (WBCSD) και του GRI-Sector Disclosure. Αυτά τα διάφορα πρότυπα, αρχές ή οδηγίες χρησιμοποιούνται συνήθως ταυτόχρονα ή μαζί στις αναφορές Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης.

Πολλές εταιρείες στην Ελλάδα συντάσσουν αναφορές προόδου βασισμένες στις αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ (UN Global Compact) και σύμφωνα με τον Ελληνικό Κώδικα Βιωσιμότητας. Ένα από τα πιο διαδεδομένα και αποδεκτά πρότυπα παγκοσμίως για την εκπόνηση εταιρικών αναφορών βιωσιμότητας είναι αυτό της Παγκόσμιας Πρωτοβουλίας Αναφοράς (GRI), το οποίο προωθεί τη διαφάνεια και την αναφορική ευθύνη. Παρά τη βελτίωση στην πρότυποποίηση της διαδικασίας εκπόνησης αναφορών ΕΚΕ, πολλές αξιολογήσεις δείχνουν ότι η αποκάλυψη της αναφορικής ευθύνης των επιχειρήσεων σχετικά με τη βιωσιμότητα είναι ανεπαρκής. Ιδίως όσον αφορά την επικέντρωση στις κύριες πτυχές της δραστηριότητάς τους σε σχέση με τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών.

Με βάση τις οδηγίες του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Organisation for Economic Co-operation and Development), η διοικητική δομή της εταιρικής διακυβέρνησης επιβλέπει και καθοδηγεί τη λειτουργία των εταιρικών οντοτήτων, καθορίζοντας την κατανομή των αρμοδιοτήτων και των υποχρεώσεων μεταξύ των διαφόρων συμμετεχόντων, όπως του διοικητικού συμβουλίου, της διοίκησης και άλλων ενδιαφερομένων. Αυτή η δομή ορίζει επίσης τους κανόνες και τις διαδικασίες για τη λήψη αποφάσεων σε θέματα που αφορούν τη διοίκηση της εταιρείας. Στο πλαίσιο των κριτηρίων ESG και της βιώσιμης ανάπτυξης, η Εταιρική Διακυβέρνηση αφορά τη διαχείριση και τους παράγοντες διακυβέρνησης μιας εταιρείας από τα εμπλεκόμενα όργανα διαχείρισης. Αυτά τα όργανα αναλαμβάνουν τη λήψη αποφάσεων και την καθορισμό πολιτικής για την εταιρεία, αποτυπώνοντας τις διαδικασίες, τις πρακτικές και τους κανόνες που καθορίζουν και ελέγχουν τη λειτουργία μιας εταιρείας. Η σημασία της Εταιρικής Διακυβέρνησης έγκειται στη δημιουργία εμπιστοσύνης μεταξύ μιας εταιρείας, των επενδυτών της και της κοινωνίας. Σε ένα περιβάλλον επενδυτικής αβεβαιότητας, η Εταιρική Διακυβέρνηση καθίσταται κρίσιμη για την οικονομική ανάπτυξη. Η παροχή πληροφοριών σχετικά με τις πρακτικές, τους στόχους, τα αποτελέσματα και τις προοπτικές μιας εταιρείας συνδέεται στενά με την επενδυτική απόδοση.

Μια μελέτη του Ινστιτούτου Diligent (2019) σχετικά με τον δείκτη S&P 500 για τα έτη 2017 και 2018 απέδειξε ότι οι ανεπαρκείς πρακτικές διακυβέρνησης σε 14 εταιρείες κόστισαν στους μετόχους συνολικά 490 δισεκατομμύρια δολάρια εντός ενός έτους. Αυτή η εξωτερική αξία των πληροφοριών αναδεικνύει τη σημασία της Εταιρικής Διακυβέρνησης για τους επενδυτές, οι οποίοι προτιμούν να αποφεύγουν εταιρείες με κακή διακυβέρνηση που μπορεί να προκαλέσουν αρνητικά αποτελέσματα, επιδιώκοντας έτσι να αποφύγουν τον κίνδυνο. Αντίθετα, η ίδια έρευνα δείχνει ότι οι εταιρείες με ισχυρή διακυβέρνηση σημείωσαν υψηλότερη απόδοση κατά 15% σε σχέση με τις εταιρείες με χαμηλή διακυβέρνηση, εντός διετούς χρονικού ορίου. Οι βασικές αρχές της Εταιρικής Διακυβέρνησης, όπως περιγράφονται από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (OECD), βοηθούν τους επικεφαλής του οργανισμού, να αξιολογήσουν και να βελτιώσουν το νομικό, ρυθμιστικό και θεσμικό πλαίσιο της εταιρικής διακυβέρνησης, προκειμένου να υποστηρίξουν την οικονομική αποτελεσματικότητα, τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη χρηματοοικονομική σταθερότητα.

Οι αρχές αυτές περιλαμβάνουν τη διασφάλιση της βάσης για ένα αποτελεσματικό πλαίσιο Εταιρικής Διακυβέρνησης, τα δικαιώματα και την ίση μεταχείριση των μετόχων και των λειτουργιών της ιδιοκτησίας, τον ρόλο των ενδιαφερόμενων μερών, τη διαφάνεια και την αποκάλυψη, καθώς και τις αρμοδιότητες της διοίκησης. Τα κριτήρια ESG επεκτείνουν τα πλαίσια της Εταιρικής Διακυβέρνησης προς άλλους τομείς, όπως οι αμοιβές των στελεχών, η δωροδοκία και η διαφθορά, η δομή του διοικητικού συμβουλίου και η φορολογική στρατηγική. Αυτές οι διακρίσεις προσφέρουν στην εταιρική κοινότητα τη δυνατότητα να αναγνωρίσει τα κριτήρια ESG στον τομέα της Εταιρικής Διακυβέρνησης, παρέχοντας πολύτιμες πληροφορίες στους επενδυτές σχετικά με τους επενδυτικούς κινδύνους και τις ευκαιρίες, πέρα από τα παραδοσιακά χρηματοοικονομικά αποτελέσματα.

1.4 Πλαίσιο Εταιρικής και Κοινωνικής Ευθύνης

Το πλαίσιο αυτό πρέπει να ενισχύει της διαφανείς και αποτελεσματικές αγορές, να συμμορφώνεται με τους ισχύοντες κανόνες και νόμους, και να ορίζει σαφώς την κατανομή των αρμοδιοτήτων ανάμεσα στις εποπτικές και ρυθμιστικές αρχές. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), οι κανονιστικές διατάξεις που

αφορούν την εσωτερική διοίκηση των οργανισμών, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής των διοικητικών συμβούλων στην εφαρμογή ενός αποτελεσματικού πλαισίου εσωτερικού ελέγχου, είναι κρίσιμες για την υλοποίηση και τη διαχείριση των κριτηρίων ESG και των σχετικών κινδύνων. Η εποπτεία για την τήρηση και την εφαρμογή των ισχυουσών νομικών και ρυθμιστικών πλαισίων συνεισφέρει στην αποτελεσματική διακυβέρνηση των επιχειρήσεων, βελτιώνοντας έτσι την απόδοσή τους.

Η διαφάνεια στο πλαίσιο της εταιρικής διακυβέρνησης, βασιζόμενη στη νομική εποπτεία και τη συμμόρφωση των εταιρειών, αντανakλάται στα κριτήρια ESG. Καθώς οι επενδυτές ενδιαφέρονται όλο και περισσότερο για τις υπεύθυνες επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένων των δεικτών ESG για την αξιολόγηση της απόδοσης και της βιωσιμότητας, η διαφάνεια που παρέχεται μέσω των δεικτών ESG αποτελεί καίριο στοιχείο ενδιαφέροντος. Το γεγονός αυτό, μέσω της αντιμετώπισης της βιωσιμότητας, συνεπάγεται και βελτίωση της φήμης της εταιρείας, αυξάνοντας την εμπιστοσύνη και την απήχισή της στους επενδυτές.

2.0 Πλαίσιο σύνταξης απολογισμών βιωσιμότητας

Από τότε που δημοσιεύτηκαν οι πρώτες μη οικονομικές εταιρικές εκθέσεις και μέχρι σήμερα, όπου ο αριθμός τους έχει υπερβεί το 50% σε ποσοστιαία βάση (E.Y., 2015; Kolk 2003; KPMG 2013), έχει περάσει ένα σημαντικό χρονικό διάστημα. Αυτό το διάστημα οδήγησε στην ανάπτυξη διαφόρων διεθνών προτύπων, κωδικών οδηγιών και κανονισμών για τη σύνταξη Απολογισμών Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΑΕΚΕ). Η ύπαρξη εναλλακτικών τυποποιημένων κατευθυντήριων γραμμών για την υποβολή εκθέσεων κοινωνικής ευθύνης ή εταιρικής κοινωνικής ευθύνης σε μια προσπάθεια ενσωμάτωσης των προσπαθειών τους σε αυτόν τον τομέα έχει οδηγήσει σε πολλές περιπτώσεις τις εταιρείες να προβληματιστούν σχετικά με τη χρήση τους (E.Y., 2015). Γενικά, αυτή η πρακτική περιλαμβάνει τη χρήση γενικά αποδεκτών προτύπων αναφοράς που διευκολύνουν την τυποποίηση των αναφορών και επιτρέπουν τη σύγκριση με εκθέσεις άλλων εταιρειών.

Παρέχει επίσης ευνόητες οδηγίες που καθοδηγούν με ασφάλεια τη μέτρηση και την αναφορά του οργανωτικού αντίκτυπου και την πραγματοποίηση βελτιώσεων μέσω της διαδικασίας. Όσον αφορά τα πρότυπα σύνταξης απολογισμών, οι πιο διαδεδομένες

αποδεκτές πρακτικές περιλαμβάνουν τα πρότυπα ISO 26000, τη σειρά προτύπων υπευθυνότητας AA1000 - AccountAbility Principles Standard (2008), η παγκόσμια πρωτοβουλία αναφοράς (GRI), μαζί με τις αρχές που καθορίζονται από το Επιχειρηματικό Συμβούλιο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (WBCSD) και το GRI-Sector Disclosure σε επίπεδο κλάδου, αποτελούν βασικά πρότυπα για την αναφορά της βιωσιμότητας. Επιπλέον, πολλές εταιρίες συντάσσουν εκθέσεις προόδου σύμφωνα με τις αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ (UN Global Compact) και του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας για τον ελληνικό χώρο. Αυτά τα διάφορα πρότυπα, αρχές ή κατευθυντήριες οδηγίες, χρησιμοποιούνται συχνά ταυτόχρονα ή συμπληρωματικά στις εκθέσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης (ΕΚΕ).

Το πρότυπο ISO 26000:2010 παρέχει οδηγίες στις επιχειρήσεις για την εφαρμογή συγκεκριμένων δράσεων βασισμένων στις αρχές της βιωσιμότητας. Αντίθετα με τα συνήθη πρότυπα ISO, δεν απαιτεί υποχρεωτική συμμόρφωση ούτε πιστοποίηση από τις επιχειρήσεις. Η σειρά προτύπων των Αρχών Υπευθυνότητας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (AA1000) ξεκίνησε το 1999 και έχει υποστεί αναθεώρηση και επικαιροποίηση με την πάροδο του χρόνου. Κεντρικά περιλαμβάνει τη δέσμευση των επιχειρήσεων σε τρεις βασικές αρχές: τη Συμμετοχικότητα (συμμετοχή ενδιαφερομένων μερών), την Ουσιαστικότητα και την Ανταπόκριση. Ένα από τα πλέον διαδεδομένα και υιοθετημένα πρότυπα για τη σύνταξη αναφορών Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης σε παγκόσμιο επίπεδο είναι αυτό της Παγκόσμιας Πρωτοβουλίας Αναφοράς (GRI). Αυτό το πρότυπο προάγει τη διαφάνεια και τη λογοδοσία στις εταιρικές αναφορές βιωσιμότητας, προσαρμόζοντας και εναρμονίζοντας τις διαδικασίες με άλλα πρότυπα υποβολής αναφορών. Αυτό βελτιώνει τη συνοχή και την ευκολία σύγκρισης των αναφορών, ενισχύοντας έτσι την αξιοπιστία και την αποδοχή των εκθέσεων βιωσιμότητας.

Η πρωτοβουλία του GRI ξεκίνησε με στόχο να προωθήσει την περιβαλλοντική υπευθυνότητα των επιχειρήσεων και τη διαφάνεια στα οικονομικά τους στοιχεία. Το 1997, σε συνεργασία με το Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον, ξεκίνησε αυτή η συνεργασία που οδήγησε στην ίδρυση ανεξάρτητου οργανισμού το 2002. Το 2000 δημοσιεύτηκαν οι πρώτες κατευθυντήριες γραμμές (GRI-G2), οι οποίες αρχικά απέκτησαν συγκεκριμένη δομή (Moneva , Archel), & Correia, 2006). Οι

Κατευθυντήριες Γραμμές Αναφορών Αειφορίας του GRI αναθεωρούνται τακτικά για να παρέχουν την καλύτερη και πιο ενημερωμένη καθοδήγηση για αποτελεσματική αναφορά βιωσιμότητας. Αυτός είναι ο λόγος που μετά την έκδοση GRI-G2, εμφανίστηκε η έκδοση GRI-G3. Το αποτέλεσμα στο τρέχον στάδιο είναι η έκδοση GRI-G4. Η αναφορά στη βιωσιμότητα είναι απαραίτητη για την κοινωνία και την αγορά, καθώς πρέπει να εξελίσσεται συνεχώς στο περιεχόμενο και να μεταβαίνει από μια πρακτική που εφαρμόζεται από λίγες κορυφαίες εταιρείες σε μια συνήθη πρακτική (GRI, 2013). Το Οικουμενικό Σύμφωνο του ΟΗΕ (UN Global Compact) δημιουργήθηκε το 2000 ως μια εθελοντική πρωτοβουλία από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών για την προώθηση, εφαρμογή και διάδοση των βιώσιμων εταιρικών πρακτικών.

Οι εταιρίες που δραστηριοποιούνται στο παραπάνω πλαίσιο, συμφωνούν να προσαρμόσουν τις δραστηριότητές τους και τις στρατηγικές τους με τις δέκα παγκόσμιες αρχές σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συνθηκών εργασίας, περιβάλλοντος και καταπολέμησης της διαφθοράς. Κάθε χρόνο, δημοσιεύουν μια Έκθεση Προόδου για να αναφέρουν τις επιδόσεις τους. Ο Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας αντιπροσωπεύει ένα σύστημα με δομημένη προσέγγιση που εστιάζει στη διαφάνεια και την αυτοδέσμευση των ελληνικών οργανισμών και επιχειρήσεων. Αντιμετωπίζει την ανάγκη αξιολόγησης της οικονομικής, περιβαλλοντικής και κοινωνικής απόδοσής τους, προκειμένου να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητά τους. Βασίζεται σε διεθνή πρότυπα αναφοράς, όπως το Global Reporting Initiative, το United Nations Global Compact και οι οδηγίες του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) για τις πολυεθνικές (EFFAS, EMAS), καθώς και σε διαχειριστικά συστήματα που εφαρμόζουν ήδη οι οργανισμοί, όπως τα ISO 26000, 9000 και 14000, συνδεδεμένο με τον Ευρωπαϊκό Κώδικα Βιωσιμότητας. .

2.1 Αξιολόγηση Απολογισμών

Ο συντονισμός των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και η ευαισθητοποίηση μεταξύ των εταιρειών με βάση τις ανησυχίες των ενδιαφερομένων είναι ένας τρόπος για να δημιουργήσουν και να διατηρήσουν μακροπρόθεσμες σχέσεις με τους ενδιαφερόμενους (Lee & Shin, 2010). Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, τα τελευταία 20 χρόνια, ένας αυξανόμενος αριθμός εταιρειών έχουν κοινοποιήσει τις δεσμεύσεις

τους για την εταιρική κοινωνική ευθύνη στα ενδιαφερόμενα μέρη μέσω αναφορών βιωσιμότητας, ιστοσελίδων και άλλων εργαλείων επικοινωνίας (Capriotti & Moreno, 2007; Kolk & Pinkse, 2011). Ως εκ τούτου, οι εταιρείες θα πρέπει να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα της επικοινωνίας απόδοσης εταιρικής κοινωνικής ευθύνης για να αυξήσουν το ενδιαφέρον των ενδιαφερομένων για την εταιρεία και να ανταποκριθούν στις προσδοκίες τους μέσω των δικών τους προσπάθειών (Calabrese et al., 2015).

Κατά συνέπεια η συγκριτική αξιολόγηση των εκθέσεων βιωσιμότητας με ένα αξιόπιστο και αποτελεσματικό σύστημα βαθμολόγησης δύναται ν' αποφέρει πιθανά οφέλη όπως:

- Να γίνει επικοινωνία τις προσπάθειες της εταιρείας στα ενδιαφερόμενα μέρη με απλό και συστηματικό τρόπο.
- Παροχή επαρκών και ουσιωδών πληροφοριών σχετικά με τις λειτουργίες του οργανισμού και τον αντίκτυπό τους (σχετικά με τα πρότυπα αναφοράς και την αξιοπιστία τους).
- Να πραγματοποιηθεί ενημέρωση την εταιρεία για τις ελλείψεις και τα κενά που πρέπει να αντιμετωπίσει προκειμένου να γνωστοποιήσει καλύτερα την απόδοσή της στα ενδιαφερόμενα μέρη.
- Τη δυνατότητα σύγκρισης των δικών τους αποτελεσμάτων και επιδόσεων με άλλες εταιρείες, ιδιαίτερα αυτές του ίδιου κλάδου, επιτρέποντάς τους να αποκτήσουν καλές πρακτικές για μελλοντική εφαρμογή.

Αυτές οι τεχνικές περιλαμβάνουν μια ποικιλία προσεγγίσεων που απαιτούν τη χρήση 20 διαφορετικών εργαλείων έρευνας. Αυτά τα εργαλεία περιλαμβάνουν δείκτες και κλίμακες φήμης, ανάλυση περιεχομένου των κειμένων του οργανισμού, μέτρα συμπεριφοράς και αντιλήψεων. Επιπλέον, αυτές οι τεχνικές περιλαμβάνουν μελέτες περίπτωσης που ταξινομούνται σε τρεις κύριες κατηγορίες: πραγματογνωμοσύνη, δείκτες μονού και πολλαπλών θεμάτων, καθώς και έρευνα διευθυντικών στελεχών.

Ο Turker (2009), ερευνώντας τις δύο προαναφερθείσες κατηγορίες ταξινόμησης, πρότεινε τη δική του ταξινόμηση για τις μεθόδους αξιολόγησης των επιδόσεων της ΕΚΕ. Αυτή περιλαμβάνει τους εξής τομείς: δείκτες ή βάσεις δεδομένων αξιολόγησης επιχειρήσεων, δείκτες απλών και πολλαπλών θεμάτων, ανάλυση περιεχομένου εταιρικών εκδόσεων και κλίμακες μέτρησης της ΕΚΕ είτε σε ατομικό επίπεδο είτε σε οργανωτικό επίπεδο. Σύμφωνα με τον Skouloudis και τους συνεργάτες του (2009),

στα προηγούμενα χρόνια παρατηρήθηκε η χρήση διάφορων μεθόδων αξιολόγησης των εταιρικών απολογισμών από διάφορους οργανισμούς, με τους οποίους συνδέονταν αδυναμίες. Αυτές οι αδυναμίες περιλάμβαναν τη μη οριστικοποίηση των δεικτών που χρησιμοποιούνταν, την έλλειψη συγκεκριμένων τυποποιημένων οδηγιών δημοσίευσης, την ανεπάρκεια και τη μη ομοιογένεια των πληροφοριών, την απουσία αξιολόγησης ορισμένων παραμέτρων, την ανάγκη για πληθώρα ποσοτικών δεδομένων και, κατά συνέπεια, την ανάγκη πόρων για τη συλλογή τους που αποτελούσε εμπόδιο για πολλές επιχειρήσεις, ειδικά τις μικρές, στην αξιολόγηση. Τέλος, παρατηρήθηκε η συγκέντρωση της αξιολόγησης μόνο σε τοπικό επίπεδο, χρησιμοποιώντας αντίστοιχους δείκτες (Skouloudis et al., 2009).

Σύμφωνα με τους Νικολάου και Evangelinos (2010), υπάρχουν τρεις διαφορετικές μεθοδολογίες αξιολόγησης των απολογισμών βιωσιμότητας που εφαρμόζονται στο επίπεδο της ακαδημαϊκής αξιολόγησης ποιότητας: η μεθοδολογία της έρευνας με χρήση ερωτηματολογίου, το βαθμολογικό σύστημα και η ανάλυση περιεχομένου. Η χρήση ερωτηματολογίων είναι κατάλληλη όταν απαιτείται η προσωπική άποψη των συμμετεχόντων σε σχέση με ένα θέμα, κάτι που είναι κρίσιμο για την απάντηση του ερευνητικού ερωτήματος.

Παραδείγματα τέτοιας μελέτης αποτελεί η έρευνα που εστιάζει στις αντιλήψεις των επικεφαλής στελεχών των εταιρειών σχετικά με την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚΕ) (Skouloudis κ.ά., 2015). Η μέθοδος αξιολόγησης χρησιμοποιείται ευρέως για να ποσοτικοποιήσει πληροφορίες και να τις κατηγοριοποιήσει, όπως στην περίπτωση της Morhardt κ.ά. (2002), όπου δόθηκαν ειδικές βαθμολογίες βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων που βασίστηκαν στις κατευθυντήριες οδηγίες του GRI-G2 και αργότερα από τον Skouloudis κ.ά. (2009, 2012) σχετικά με την έκδοση GRI-G3. Η μεθοδολογία ανάλυσης περιεχομένου ουσιαστικά ποσοτικοποιεί κείμενα που περιλαμβάνουν τόσο ποιοτικές όσο και ποσοτικές πληροφορίες, κατατάσσοντάς τα σε ομάδες βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων. Με αυτό τον τρόπο, οι ερευνητές μπορούν να αξιολογήσουν συστηματικά και ολοκληρωμένα τη συμπερίληψη ορισμένων βασικών χαρακτηριστικών σε ένα κείμενο (Weber, 1988). Οι Alazzani κ.ά. (2013) και η Lamprinaki (2016) διενήργησαν αξιολόγηση της ενσωμάτωσης των κατευθυντήριων αρχών των προτύπων GRI-G3 και GRI-G4 αντίστοιχα σε αναφορές βιωσιμότητας επιχειρήσεων, χρησιμοποιώντας ταυτόχρονα ανάλυση περιεχομένου και αξιολόγηση

των επιμέρους κριτηρίων που σχετίζονται με αυτές και τις αρχές του Global Reporting Initiative (GRI).

Διαφορετικές προσεγγίσεις για την αξιολόγηση των οικονομικών εκθέσεων βιωσιμότητας που ακολουθούν τις οδηγίες του Global Reporting Initiative (GRI) περιλαμβάνουν μεθόδους που αντιμετωπίζουν την αβεβαιότητα και την ασάφεια των δεδομένων. Μια από αυτές είναι η Ασαφής Αναλυτική Ιεραρχική Διαδικασία (Fuzzy Analytic Hierarchy Process - F-AHP), η οποία χρησιμοποιεί ασαφείς αριθμούς για την αξιολόγηση ποιοτικών και ποσοτικών κριτηρίων, με στόχο τη μείωση της υποκειμενικότητας (Calabrese et al., 2016). Επιπλέον, εφαρμόζεται ένα Ασαφές Εμπειρικό Σύστημα (Fuzzy Expert System), το οποίο συνδυάζει τη διαδικασία λήψης αποφάσεων με την αβεβαιότητα της ανθρώπινης σκέψης στην ασαφή λογική (Venturelli et al., 2016). Και οι δύο αυτές προσεγγίσεις επικεντρώνονται στην αξιολόγηση της σημασίας των θεμάτων για τις επιχειρήσεις και τα ενδιαφερόμενα μέρη. Μέχρι σήμερα, ελάχιστες έρευνες έχουν εξετάσει πλήρως τη σημασία των απολογισμών βιωσιμότητας με χρήση ποσοτικών μεθόδων, και αυτές που έχουν δημοσιευθεί δεν έχουν ανταποκριθεί πλήρως στις απαιτήσεις της πληρότητας και της αντικειμενικότητας στις εκθέσεις βιωσιμότητας (Calabrese et al., 2015).

2.2 Αποτελέσματα αξιολόγηση των απολογισμών βιωσιμότητας.

Με βάση μία έρευνα που διεξήγαγε η Ernst and Young το 2014, με τίτλο "Ολοκληρωμένη Αναφορά: Ανύψωση της Αξίας", η αξία μιας επιχείρησης επηρεάζεται σε σημαντικό βαθμό από περιουσιακά στοιχεία που δεν αντικατοπτρίζονται απαραίτητα στα οικονομικά της στοιχεία. Αυτά τα περιουσιακά στοιχεία μπορεί να περιλαμβάνουν το διανοητικό, ανθρώπινο και φυσικό κεφάλαιο, την αξία του εμπορικού σήματος, καθώς και τις επενδύσεις στην έρευνα και ανάπτυξη. Παράγοντες όπως η αυξανόμενη επίπτωση των καταναλωτών και οι περιορισμοί που προκύπτουν από την εξάρτηση από μη ανανεώσιμους πόρους συμβάλλουν στην επιτυχία και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα μιας επιχείρησης. Επομένως, για να είναι μια επιχείρηση οικονομικά επιτυχημένη, πρέπει να διαχειρίζεται αποτελεσματικά τους κινδύνους και τις ευκαιρίες που προκύπτουν, καθώς και τα περιουσιακά της στοιχεία, τόσο τα υλικά όσο και τα άυλα. (E.Y., 2015).

Η σύνταξη αναφορών για εταιρική υπευθυνότητα ή ολοκληρωμένων απολογιστικών εκθέσεων παρέχει μια εξαιρετική ευκαιρία για την καταγραφή και διαχείριση κινδύνων και ευκαιριών, σε συνδυασμό με τα υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία. Η υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας έχει καθιερωθεί ευρέως σε παγκόσμιο επίπεδο και αναδεικνύεται ως κοινή πρακτική (E.Y., 2014 & KPMG, 2013). Οι εταιρίες φαίνεται να αντιλαμβάνονται και να εκτιμούν τη σημασία των εκθέσεων βιωσιμότητας, καθώς μπορούν να επηρεάσουν θετικά τη φήμη τους, την οικονομική απόδοσή τους και την άντληση κεφαλαίων (E.Y., 2014).

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία, σχεδόν το 95% των 250 μεγαλύτερων εταιρειών παγκοσμίως εκδίδουν αναφορές βιωσιμότητας (GRI, 2013). Η υποχρέωση εκπόνησης μη οικονομικών αναφορών αυξάνεται γρήγορα τόσο σε παγκόσμιο επίπεδο όσο και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Με την Οδηγία 2014/95/EE, η Ευρωπαϊκή Ένωση ενισχύει την απαίτηση για δημοσίευση μη οικονομικών αναφορών από ορισμένες μεγάλες εταιρείες (περίπου 6.000) με πάνω από 500 εργαζομένους. Οι αναφορές πρέπει να περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με πολιτικές, κινδύνους και επιδόσεις σε θέματα περιβάλλοντος και κοινωνίας, εργασιακών πτυχών, σεβασμού ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και διαφθοράς και θεμάτων δωροδοκίας (E.E., 2015, E.C., 2015).

Πληθώρα ακαδημαϊκών εκφράζουν την παρατήρηση ότι η οργανωτική και διοικητική λειτουργία συνδέεται στενά με τις ενδιαφερόμενες κοινωνικές ομάδες και την ανάγκη λογοδοσίας προς αυτές. Σε αυτήν την κατεύθυνση, επικαλούνται τις εργασίες των Freeman (1984), Grayetal (1987), Williams (1987), Roberts & Scapens (1985), Goodpaster (1991), όπως παρατίθενται από το Evangelinos et al. (2016, σ. 3). Συγχρόνως, οι ομάδες ενδιαφέροντος, είτε πρόκειται για πελάτες, εργαζομένους, προμηθευτές, τοπικές κοινότητες ή άλλες κοινωνικές ομάδες, προσδοκούν από τις εταιρείες μεγαλύτερη διαφάνεια και πιο λεπτομερή αναφορά σχετικά με την επίδρασή τους, τους κινδύνους και τις επιδόσεις τους (WBCSD, 2002; Rasche & Esser, 2006; GRI, 2011, 2013). Επιπλέον, σύμφωνα με τις έρευνες των Rupp και συνεργατών (2006) καθώς και των Skouloudis και συνεργατών (2015), οι εκπρόσωποι των επιχειρήσεων που έχουν ανησυχίες, αναλαμβάνουν δράσεις και επιδεικνύουν γενική κοινωνική ευαισθησία, προσδιορίζουν την κατεύθυνση και τον ρόλο των επιχειρήσεων στην κοινωνία. Σήμερα, οι σχέσεις μεταξύ ενδιαφερομένων μερών και εταιρειών δεν περιορίζονται μόνο στην αναγνώριση της φιλανθρωπικής τους δράσης και των σχετικών κινήτρων. Επεκτείνονται σε πολλές διαχειριστικές αποφάσεις σε

όλους τους τομείς της οικονομίας, του περιβάλλοντος και της κοινωνίας, καθώς και των στόχων (Carroll & Shabana, 2010; Harwood, Humby, & Harwood, 2011; Porter & Kramer, 2006; Weber, 2008). Παράλληλα, οι πρακτικές σύνταξης και υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας σχετίζονται με τα χαρακτηριστικά της εταιρικής διακυβέρνησης, το επιχειρηματικό μοντέλο, το πολιτιστικό και λειτουργικό περιβάλλον, καθώς και το μέγεθος και την ιδιοκτησία (Adams, 2002; Hahn & Kuhnen, 2013; Spence, 2007).

Με βάση τη βιβλιογραφία, ένα από τα κύρια ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονες εκθέσεις Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης που εκπονούνται από επιχειρήσεις είναι η ανεπάρκεια στην κάλυψη των σημαντικών πτυχών από την πλευρά των ενδιαφερόμενων μερών (Adams, 2004; de Villiers & van Staden, 2010; O'Dwyer, Unerman, & Hession, 2005). Επιπλέον, σύμφωνα με τους Unerman & Bennett (2004), δεν υπάρχει συνολική και συνεκτική αντιμετώπιση των προσδοκιών και αντιλήψεων των ενδιαφερομένων μερών από τις επιχειρήσεις. Τέλος, δεν υπάρχουν αποτελεσματικά και εφαρμόσιμα εργαλεία για τον εντοπισμό και την ανάλυση των διαφόρων ομάδων ενδιαφερομένων (Boesso & Kumar, 2009).

Συνεπώς, για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, είναι ουσιώδες να προσδιορίσουν εκ των προτέρων το επίπεδο πληρότητας που μπορούν να διαχειριστούν για την εκπόνηση εκθέσεων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, λόγω των περιορισμένων πόρων που διαθέτουν για δραστηριότητες έρευνας (Calabrese et al., 2016). Σύμφωνα με τον Borga και συνεργάτες (2009), η κάλυψη των σημαντικών πτυχών σε μια έκθεση βιωσιμότητας μέσω μιας ανάλυσης σημαντικότητας με τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων βελτιώνει τις σχέσεις μεταξύ εταιρείας και ενδιαφερομένων. Συνεπώς, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να καθορίζουν το περιεχόμενο των εκθέσεων απολογισμού βάσει των πιο σημαντικών τους πτυχών, εφαρμόζοντας μια προσέγγιση σημαντικότητας (Bebbington, 2001). Επιπλέον, η αξιολόγηση των εκθέσεων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης βάσει της σημαντικότητας των θεμάτων ΕΚΕ αποκτά ιδιαίτερη σημασία, ιδίως όσον αφορά τις κατευθυντήριες οδηγίες του GRI, το οποίο αποτελεί σήμερα το κύριο εργαλείο για τη σύνταξη των απολογισμών.

Η τέταρτη γενιά των κατευθυντήριων οδηγιών GRI-G4, που ξεκίνησε εθελοντικά τον Μάιο του 2013 και υποχρεωτικά από την 1η Ιανουαρίου 2016, βοηθά τους οργανισμούς στον θέσει στόχων, στη μέτρηση της επίδοσης και στη διαχείριση των

αλλαγών, προκειμένου να καταστήσουν τις εργασίες τους πιο βιώσιμες (GRI, 2013). Οι κατευθυντήριες οδηγίες του GRI-G4 αποτελούν ένα αποκαλυπτικό εργαλείο αξιολόγησης (Skouloudis et al., 2009), παρέχοντας έναν κατάλογο ποιοτικών και ποσοτικών δεικτών επίδοσης για τις εταιρείες, που συμβάλλουν στον προσδιορισμό της εταιρικής ευθύνης (Jankalova, 2016). Όσον αφορά την επίδραση του μεγέθους των επιχειρήσεων στην ποιότητα των απολογισμών βιωσιμότητας, υπάρχει διαφορετική αντίληψη μεταξύ των ερευνητών.

Σύμφωνα με τον Baumann-Pauly κ.ά. (2013), οι μεγάλες επιχειρήσεις υιοθετούν στρατηγικές σύνταξης ποιοτικών εκθέσεων προκειμένου να βελτιώσουν την εικόνα τους προς τους ενδιαφερόμενους. Αντίστοιχα, οι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ) επικεντρώνονται σε ατυπους μηχανισμούς δημοσιοποίησης ή σε αναφορές που εστιάζουν στα κύρια θέματα που επηρεάζουν τους ενδιαφερόμενους (Sethi κ.ά., 2015). Σύμφωνα με την ίδια μελέτη, το μέγεθος της επιχείρησης δεν επηρεάζει τη συνολική ποιότητα των απολογισμών Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ). Σε διεθνές επίπεδο, οι διάφορες πτυχές των δημοσιοποιήσεων ΕΚΕ περιλαμβάνουν θέματα όπως το περιβάλλον, οι φιλικές δραστηριότητες, η διαφθορά και η δωροδοκία, καθώς και η διασφάλιση της ακεραιότητας.

Υπάρχει ένδειξη ότι για τις μεγάλες επιχειρήσεις, οι πτυχές που συχνά εξετάζονται περιλαμβάνουν τις δραστηριότητες φιλικότητας, τη δωροδοκία και τη διαφθορά. Σε χώρες όπου οι επιχειρηματικές πρακτικές είναι λιγότερο αυστηρές και, επομένως, η εφαρμογή αρχών εταιρικής και κοινωνικής ευθύνης (ΕΚΕ) είναι πιο ελεύθερη, μια ξένη επιχείρηση μπορεί να συμβάλει στην προώθηση της. Αντίστοιχα, σε χώρες όπου η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚΕ) έχει υψηλή διείσδυση, οι επιχειρήσεις πρέπει να πληρούν τα ελάχιστα πρότυπα της, όπως ορίζονται από τους τοπικούς ανταγωνιστές τους, οι οποίοι μπορεί να αποτελούν και θυγατρικές εταιρίες πολυεθνικών. (Skouloudis et al., 2016).

2.3 Το παράδειγμα της Ελλάδας

Το πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης σε εθνικό επίπεδο φαίνεται να σκιαγραφείται κυρίως από εξωτερικούς παράγοντες, κατά κύριο λόγο μέσω των πολυεθνικών εταιριών που επιβάλλονται από τα μέσα εξωτερικής πολιτικής (Skouloudis et al., 2014). Η συνειδητοποίηση για της ΕΚΕ στις ελληνικές εταιρίες,

παραμένει χαμηλή παρά την ανάπτυξη της, η οποία ενθαρρύνει και αναπτύσσει αυτή τη διάσταση και παράγει εκθέσεις ποιότητας, με μερικές μεγάλες εταιρίες να έχουν μια συνεκτική στρατηγική προώθησης και ανάπτυξης της και να συντάσσουν ποιοτικές και ποσοτικές εκθέσεις (Skouloudis et al., 2011). Τα θέματα που τελευταία έχουν επικεντρωθεί στην ενίσχυση της ΕΚΕ περιλαμβάνουν την ορθή διαχείριση του περιβάλλοντος, της δραστηριότητες φιλικών χαρακτήρα επαγγελματική υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων, καθώς και τις υπεύθυνες μεθόδους παραγωγής (Skouloudis et al., 2011, 2015). Στις Ελληνικές επιχειρήσεις δεν φαίνεται να έχουν και ιδιαίτερης σημασίας τα θέματα της διαφάνειας και λογοδοσίας, αντίθετα με την παγκόσμια επιχειρηματική τάση (Lamprinaki, 2016).

Η πλειοψηφία των ελληνικών εταιριών παρουσιάζουν απολογισμούς που εστιάζουν στα στοιχεία του ενεργητικού και των εσόδων, κυρίως αφορώντας μεγάλες εταιρείες. Αυτό είναι συμβατό με τις παγκόσμιες τάσεις, όπου οι μεγάλες εταιρείες τείνουν να δημοσιοποιούν περισσότερα μη χρηματοοικονομικά στοιχεία σε σύγκριση με τις μικρές. Οι απολογισμοί βιωσιμότητας είναι ευρέως διαδεδομένοι σε διάφορους κλάδους της ελληνικής οικονομίας, με τους κλάδους των τηλεπικοινωνιών, της τραπεζικής και των ασφαλειών, καθώς και των βιομηχανικών προϊόντων, να ξεχωρίζουν για τη συνέπειά τους στη δημοσίευση αυτών των απολογισμών. Ωστόσο, οι κλάδοι της ενέργειας και της υγείας και των φαρμάκων παρουσιάζουν μία μείωση στον αριθμό των δημοσιεύσεων, ενώ οι κλάδοι της ναυτιλίας και του τουρισμού, παρά τη σημαντική τους ανάπτυξη, έχουν απογοητευτικά χαμηλά ποσοστά δημοσιοποίησης (ΕΥ, 2015). Πλέον, οι περισσότερες ελληνικές επιχειρήσεις, είτε ακολουθούν τις κατευθυντήριες γραμμές του Παγκόσμιου Προτύπου Αναφοράς (GRI) για την αναφορά βιωσιμότητας, είτε υιοθετούν τη μορφή της Εκθέσεως Προόδου Επικοινωνίας για την Αειφορία του Παγκοσμίου Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών (UNGC-COP 25).

Για το έτος 2013, σύμφωνα με μια έκθεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης του 2015, το 78% των εκθέσεων χρησιμοποίησε τις κατευθυντήριες οδηγίες του GRI. Μια πρόσφατη μελέτη αξιολόγησης απολογισμών στην Ελλάδα, που δημοσιεύτηκε από τη Lamprinaki το 2016, ανέφερε ότι οι αναφορές των επιχειρήσεων κοινωνικής ευθύνης έχουν σημαντικές διαφορές στο πώς και σε ποιο βαθμό αποκαλύπτουν πληροφορίες. Ειδικότερα, η διαφάνεια στις αναφορές περιλάμβανε πληροφορίες για τις διαδικασίες

αναγνώρισης και συμμετοχής των ενδιαφερομένων ομάδων, καθώς και αναλύσεις σημαντικότητας για τα κύρια θέματα των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Σύμφωνα με μια μελέτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2015), η ανάλυση σημαντικότητας βεβαιώνει ότι οι αναφορές στη βιωσιμότητα ή οι πλήρεις εκθέσεις εταιρικής ευθύνης επικεντρώνονται στις κυριότερες πτυχές της επιχειρηματικής δραστηριότητας προς όφελος όχι μόνο της εταιρείας αλλά και των σχετικών φορέων. Στο παράδειγμα της Ελλάδας, σύμφωνα με την ίδια έρευνα, η αναγνώριση των σχετικών ομάδων παρατηρείται σε ποσοστό 80% των ελληνικών επιχειρήσεων, ενώ η αναφορά των διαδικασιών συμμετοχής τους ανέρχεται στο 67%, όπως ανακοινώθηκε στις εκθέσεις του 2013.

Η μελέτη της Lamprinaki (2016), με ένα δείγμα 30 εταιριών, αναφέρει ποσοστά 85% και 40% αντίστοιχα για τις εκθέσεις του 2014. Επιπλέον, όπως παρατηρήθηκε σε διεθνείς μελέτες όπως αυτές του Morhardt (2001) και των EscrigOlmedo et al. (2014), καθώς και στην ελληνική έρευνα του Skouloudis και συνεργατών (2009), μία υψηλή βαθμολογία δεν αποτελεί απαραίτητα εγγύηση για μία πλήρη, ισορροπημένη και ενοποιημένη έκθεση εταιρικής επιχειρηματικής επιδότησης. Επιπλέον, μία υψηλή βαθμολογία σε έναν τομέα μπορεί να καλύπτει μία χαμηλή βαθμολογία σε έναν άλλο. Τέλος, σύμφωνα με τον Skouloudis (2009), η αξιολόγηση των απολογισμών εταιρικής επιχειρηματικής επιδότησης ενέχει ένα βαθμό υποκειμενικότητας που ίσως απαιτεί τη συμμετοχή περισσότερων από έναν αξιολογητές.

Σύμφωνα με μια έρευνα που πραγματοποιήθηκε από την Jankalova το 2015, ένα από τα προβλήματα που εμφανίζονται στην αξιολόγηση των απολογισμών ΕΚΕ είναι η έλλειψη διαφάνειας κατά την αξιολόγηση από εξωτερικούς οργανισμούς, καθώς αυτοί συχνά χρησιμοποιούν μια μεθοδολογία που βασίζεται σε συγκεκριμένα πρότυπα εξωτερικής αξιολόγησης. Αυτή η μεθοδολογία συχνά δεν αποκαλύπτει λεπτομέρειες της διαδικασίας λόγω της τεχνογνωσίας των εταιριών αυτών και επίσης λόγω της υποκειμενικότητας που μπορεί να παρουσιάζει. Παγκοσμίως, υπάρχει μια σημαντική αύξηση στον αριθμό των επιχειρήσεων που αναζητούν εξωτερική διασφάλιση για τους απολογισμούς τους, με αυτό το ποσοστό να αυξάνεται σταδιακά, σύμφωνα με έκθεση της KPMG το 2013. Στην Ελλάδα, σύμφωνα με έρευνα της Ε.Υ. το 2015, το ποσοστό των εταιριών που δημοσίευσαν απολογισμούς τους το 2013 και είχαν εξωτερική διασφάλιση ήταν 45%, ενώ το 2014, σύμφωνα με την Lamprinaki, αυτό το ποσοστό

αυξήθηκε στο 50%. Παρόλα αυτά, δεν πάντα παρείχαν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες GRI-G4. Αναφορικά με ένα δείγμα από 30 ελληνικές εταιρίες το 2014, προέκυψε ότι μόνο το 50% από αυτές που χρησιμοποίησαν τις κατευθυντήριες οδηγίες του GRI-G4 κάλυπτε ικανοποιητικά τις αρχές σύνταξης.

Παρόλο που οι απολογισμοί της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ) στην ελληνική επιχειρηματική κοινότητα δεν θεωρούνται ικανοποιητικοί και συχνά περιορίζονται στις μεγάλες εταιρίες, η ποιότητά τους σταδιακά βελτιώνεται. Αυτό συμβαίνει μέσω της αυξανόμενης υιοθέτησης διεθνών προτύπων και κανόνων διαχείρισης, καθώς και της αύξησης του αριθμού τους λόγω του ανταγωνισμού.

Επιπλέον, η δημοσίευση αναφορών βιωσιμότητας μπορεί να μετατραπεί από απλή ανακοίνωση σε ένα εργαλείο που χρησιμεύει στη στρατηγική και στην προώθηση βιώσιμης επιχειρηματικής συμπεριφοράς, ιδίως κατά τη διάρκεια δυσμενών οικονομικών συνθηκών (ΕΥ, 2015, Lamprinaki, 2016, Skouloudis κ.ά., 2011).

3. Μεθοδολογία

Τα τελευταία χρόνια, ένα αυξανόμενος αριθμός επιχειρήσεων και οργανισμών παγκοσμίως έχουν αναλάβει τη δέσμευση να δημοσιεύουν απολογιστικές εκθέσεις σχετικά με τα προγράμματα και τις πρακτικές εταιρικής υπευθυνότητας που εφαρμόζουν και προωθούν. Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες Απολογισμών Βιωσιμότητας του Global Reporting Initiative (GRI) αποτελούν πλέον το πιο διαδεδομένο παγκοσμίως πλαίσιο για τη σύνταξη απολογισμών βιωσιμότητας από επιχειρήσεις, σύμφωνα με πολλές αναφορές (π.χ. E.Y., 2015; KPMG, 2013; Skouloudis et al., 2011), όπως αναφέρεται σε μελέτες όπως αυτή της Lamprinaki (2015, σελ. 17), σχετικά με την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, σύμφωνα με τους Etzion & Ferraro (2010).

Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Οδηγίες του GRI (2021), οι οποίες αφορούν τη Σύνταξη Απολογισμού Βιωσιμότητας, παρέχονται αρχές για τη σύνταξη απολογισμών, τυποποιημένες δημοσιοποιήσεις και ένα εγχειρίδιο εφαρμογής που καθορίζουν τον τρόπο κατάρτισης απολογισμών βιωσιμότητας από οργανισμούς διαφόρων χαρακτηριστικών. Μέσω αυτών των οδηγιών, οι εταιρίες καλούνται να παρουσιάσουν εκθέσεις που αξιολογούν τις θετικές και τις αρνητικές επιδόσεις των δραστηριοτήτων τους, ενισχύοντας έτσι τη λογοδοσία τους. Σύμφωνα με το GRI, ο

απολογισμός βιωσιμότητας αποτυπώνει τις επιπτώσεις, είτε θετικές είτε αρνητικές, των δραστηριοτήτων ενός οργανισμού στο περιβάλλον, την κοινωνία και την οικονομία.

Με αυτήν την προσέγγιση, η αξιολόγηση της βιωσιμότητας καθιστά τις έννοιες πιο συγκεκριμένες και κατανοητές, βοηθώντας έτσι στην κατανόηση και στη διαχείριση των επιπτώσεων που έχουν στις δραστηριότητες και στη στρατηγική του οργανισμού οι εξελίξεις που στοχεύουν στη βιωσιμότητα. Αυτό το γεγονός συνάδει με την προσέγγιση που είναι γνωστή ως το Triple Bottom Line (Elkington, 1997; GRI, 2005). Οι κατευθυντήριες οδηγίες G4 του Global Reporting Initiative (GRI-G4) έχουν υποστεί αναθεώρηση πέντε φορές έως τώρα, με την πιο πρόσφατη έκδοσή τους (Standard) να εκδόθηκε το 2021. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι αυτό δεν είναι «GRI G5» και ότι το μεγαλύτερο μέρος του περιεχομένου G4 παραμένει και εξακολουθεί να ισχύει. Ως εκ τούτου, εάν ο οργανισμός σας υποβάλλει ήδη αναφορές σύμφωνα με το GRI G4, η νέα διαδικασία αναφοράς δεν θα πρέπει να διαφέρει σημαντικά. Ωστόσο, υπάρχει μια σειρά από αλλαγές που πρέπει να γνωρίζουν όλοι οι οργανισμοί αναφοράς:

- Πρότυπο έναντι προτύπων – όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, το πλαίσιο έρχεται τώρα με τη μορφή 36 αρθρωτών προτύπων σε σύγκριση με τη μοναδική δομή του GRI G4. Αυτή η πλήρης αναδιάρθρωση επιτρέπει στο GRI να ενημερώνει μεμονωμένες θεματικές περιοχές χωρίς να χρειάζεται να αναδημοσιεύσει ολόκληρο το πλαίσιο, αυξάνοντας την ευελιξία και την ευελιξία, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι οι οδηγίες μπορούν να παραμείνουν ενημερωμένες και να αντανακλούν το συνεχώς μεταβαλλόμενο τοπίο βιωσιμότητας.
- Αναθεωρήσεις / διευκρινίσεις περιεχομένου – αν και η πλειονότητα του περιεχομένου του G4 εξακολουθεί να ισχύει, υπάρχουν ορισμένες αλλαγές περιεχομένου. Αυτές ομαδοποιούνται σε δύο κατηγορίες: διευκρινίσεις περιεχομένου και αναθεωρήσεις περιεχομένου. Οι διευκρινίσεις περιεχομένου είναι μικρές αλλαγές όπου τα κριτήρια αναφοράς δεν επηρεάζονται, ενώ οι αναθεωρήσεις περιεχομένου είναι αλλαγές μεγαλύτερης κλίμακας με πραγματικές επιπτώσεις στις απαιτήσεις. Αν και υπάρχουν λίγες από αυτές, αυτές οι αλλαγές αναθεώρησης αναφέρονται σαφώς σε έγγραφα που παρέχονται από το GRI, επομένως συνιστάται στους οργανισμούς να τις εξετάζουν στο πλαίσιο της δικής τους αναφοράς.

- Αλλαγή γλώσσας – ορισμένες από τις βασικές ορολογίες που χρησιμοποιούνται στο GRI G4 έχουν επίσης αλλάξει. Οι δείκτες G4 είναι πλέον γνωστοποιήσεις, οι πτυχές είναι θέματα και η προσέγγιση της γνωστοποίησης σχετικά με τη διαχείριση (DMA) αναφέρεται πλέον ως προσέγγιση διαχείρισης στη γνωστοποίηση

Η παρούσα έκδοση αναπτύχθηκε μέσα στο πλαίσιο των διεθνών προτύπων και μετρικών που έχουν συμφωνηθεί, εξασφαλίζοντας την προσβασιμότητα και τη συγκρισιμότητα των πληροφοριών στους απολογισμούς βιωσιμότητας. Σκοπός είναι να διασφαλιστεί ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη θα έχουν τις απαραίτητες πληροφορίες για να λαμβάνουν ενημερωμένες αποφάσεις (GRI, 2021). Όπως και με όλες τις Κατευθυντήριες Οδηγίες του GRI, η έκδοση Standard παραπέμπει σε ευρέως αποδεκτά έγγραφα κατάρτισης απολογισμών για συγκεκριμένα θέματα και σχεδιάστηκε ως ένα ενοποιημένο πλαίσιο για την αναφορά επιδόσεων σύμφωνα με διάφορους κώδικες και κανόνες βιωσιμότητας, προάγοντας τη συγκρισιμότητα. Τα προηγούμενα χρόνια υπήρχε αυξανόμενη απαίτηση από τους φορείς λήψης αποφάσεων για την αναγνώριση, επιλογή και προτεραιοποίηση των κρίσιμων πτυχών της επιχειρηματικής βιωσιμότητας που επηρεάζουν αυτές και τα ενδιαφερόμενα μέρη. Αυτή η ανάγκη έως τώρα αποτελούσε ένα υποκειμενικό διαδικαστικό (Hsu et al., 2013).

Η προηγούμενη εκδοχή G4 του GRI αντιμετωπίζει αυτήν την απαίτηση με αποτελεσματικότητα. Σύμφωνα με το GRI (2021), ο στόχος του Standard είναι να βοηθήσει τους αρμόδιους να συντάξουν απολογισμούς βιωσιμότητας που περιλαμβάνουν ουσιαστικές πληροφορίες για τα κρίσιμα θέματα του οργανισμού τους σχετικά με τη βιωσιμότητα. Η έμφαση στην "ουσιαστικότητα" εξασφαλίζει ότι οι απολογισμοί είναι πιο ακριβείς, αξιόπιστοι και εύκολοι στην κατανόηση για τους χρήστες. Αυτό καθιστά τους απολογισμούς πιο συναφείς και πιο ευανάγνωστους. Οι κατευθυντήριες οδηγίες GRI-Standard προσδιορίζουν ορισμένες αρχές για τη σύνταξη απολογισμών βιωσιμότητας. Αυτές οι αρχές είναι θεμελιώδους σημασίας για τη διασφάλιση διαφάνειας και, συνεπώς, θα πρέπει να τηρούνται από όλους τους οργανισμούς κατά την εκπόνηση των απολογισμών τους. Αυτές οι αρχές χωρίζονται σε δύο κύριες κατηγορίες:

Οι Αρχές Καθορισμού του περιεχομένου του απολογισμού περιγράφουν τη διαδικασία προσδιορισμού των θεμάτων που πρέπει να περιληφθούν σε έναν απολογισμό, λαμβάνοντας υπόψη τις δραστηριότητες και τις επιδράσεις του οργανισμού, καθώς και τις προσδοκίες και τα συμφέροντα των ενδιαφερομένων μερών. Από την άλλη πλευρά, οι αρχές καθορισμού της ποιότητας του απολογισμού προσδιορίζουν τις διαδικασίες για την εξασφάλιση υψηλής ποιότητας πληροφοριών στον απολογισμό βιωσιμότητας, συμπεριλαμβανομένης της σωστής παρουσίασης τους. Η ποιότητα αυτών των πληροφοριών είναι κρίσιμη για να επιτρέπει στα ενδιαφερόμενα μέρη να αξιολογήσουν αντικειμενικά την απόδοση του οργανισμού και να λάβουν κατάλληλα μέτρα. Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Οδηγίες, οι οργανισμοί έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν μεταξύ δύο επιπέδων αναφοράς, της "Βασικής" και της "Εκτενούς", προκειμένου να συμμορφωθούν με αυτές.

Αυτές οι επιλογές καθορίζουν τα στοιχεία που πρέπει να περιληφθούν ώστε ο απολογισμός να είναι σύμφωνος με τις Κατευθυντήριες Οδηγίες. Η "Βασική" επιλογή περιλαμβάνει τα βασικά στοιχεία ενός απολογισμού βιωσιμότητας, παρέχοντας το υπόβαθρο για την κοινοποίηση των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιδόσεων του οργανισμού και της διακυβέρνησής του. Η "Εκτενής" επιλογή επεκτείνει τη "Βασική" επιλογή, απαιτώντας περισσότερες Τυποποιημένες Δημοσιοποιήσεις σχετικά με τη στρατηγική και ανάλυση, τη διακυβέρνηση, την ηθική και την ακεραιότητα του οργανισμού.

Ως εκ τούτου, ο οργανισμός πρέπει να γνωστοποιεί τις επιδόσεις του πληρέστερα, συμπεριλαμβανομένων όλων των δεικτών που σχετίζονται με τα εντοπισμένα βασικά ζητήματα. Σε επίπεδο περιγραφής, οι τυπικές οδηγίες GRI - Standard αναπτύσσουν δύο διαφορετικούς τύπους τυπικής περιγραφής: γενική τυπική περιγραφή και ειδική τυπική περιγραφή (GRI, 2021):

A. Οι Γενικές Τυποποιημένες Δημοσιοποιήσεις επικεντρώνονται στους τομείς:

- Διαβούλευση με τα Ενδιαφερόμενα Μέρη
- Προφίλ Απολογισμού
- Διακυβέρνηση
- Ηθική και Ακεραιότητα
- Στρατηγική και Ανάλυση

- Προφίλ Οργανισμού
- Αναγνωρισμένα Ουσιαστικά Θέματα και Όρια

B. Οι Ειδικές Τυποποιημένες Δημοσιοποιήσεις αφορούν:

Δημοσιοποιήσεις της Διοικητικής Δείκτες Προσέγγισης

Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες κατηγοριοποιούν τις Ειδικές Τυποποιημένες Δημοσιοποιήσεις σε τρεις βασικές κατηγορίες: Οικονομικά, Περιβάλλον και Κοινωνία. Οι Κοινωνικές Δημοσιοποιήσεις χωρίζονται περαιτέρω σε τέσσερις υποκατηγορίες: Πρακτικές Εργασίας και Αξιοπρεπούς Εργασίας, Δικαιώματα του Ανθρώπου, Κοινωνία και Ευθύνη για το Προϊόν. Η αναφορά βιωσιμότητας του οργανισμού περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τα βασικά θέματα που επηρεάζουν τις οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιδόσεις του οργανισμού ή που έχουν σημαντική επίπτωση στις εκτιμήσεις και τις αποφάσεις των ενδιαφερομένων μερών. Η παρουσίαση γίνεται μέσω συγκεκριμένων δεικτών δημοσιοποίησης που αντιστοιχούν σε κάθε μία από αυτές τις κατηγορίες. Οι Δημοσιοποιήσεις Διοικητικής Προσέγγισης καλύπτουν κάθε επιμέρους κατηγορία και σημαντικό θέμα, παρέχοντας αναλυτικές πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο ο οργανισμός διαχειρίζεται κάθε ένα από αυτά.

Από το 2000, οι Οδηγίες Αναφοράς Βιωσιμότητας της GRI έχουν χρησιμοποιηθεί από πολλούς οργανισμούς σε πάνω από 80 χώρες για να αναφέρουν δημόσια τις επιπτώσεις τους αρνητικές ή θετικές στην οικονομία, στην κοινωνία και στο το περιβάλλον. Και το 2016, η GRI κατέβαλε προσπάθειες για περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας και της ευκολίας χρήσης των οδηγιών, με αποτέλεσμα τη δημιουργία των Προτύπων Αναφοράς Βιωσιμότητας της GRI.

Τα Πρότυπα διαθέτουν μια μοντουλαρική, διασυνδεδεμένη δομή και αντιπροσωπεύουν τις καλύτερες πρακτικές παγκοσμίως για την αναφορά σε διάφορες οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις. Αυτό τα καθιστά ευκολότερα να ενημερώνονται, προκειμένου να προχωρούν σύμφωνα με τις εξελίξεις στους διάφορους τομείς.

Ήδη από το 2016, η GRI ενθάρρυνε την πρόωρη υιοθέτηση των προτύπων στην αναφορά. Και η τελική ημερομηνία για την εξάλειψη των οδηγιών έχει πλησιάσει. Τα

πρότυπα θα είναι υποχρεωτικά για όλες τις αναφορές ή άλλα υλικά που αναφέρονται στο πλαίσιο της GRI και δημοσιεύονται από την 1η Ιουλίου 2018 και μετά.

3.2 Αξιολόγηση Απολογισμών Βιωσιμότητας ελληνικών επιχειρήσεων

Μια από τις τεχνικές αξιολόγησης που έχουν χρησιμοποιηθεί και εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται, σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, για τη μετατροπή πληροφοριών σε αριθμητικά δεδομένα και την κατηγοριοποίησή τους, είναι η μέθοδος της κλίμακας αξιολόγησης βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων του Weber (1990). Η χρήση αυτών των κριτηρίων επιτρέπει στους αναγνώστες, και ιδιαίτερα στους ερευνητές, να αξιολογήσουν την ένταξη ή μη των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών σε οποιοδήποτε κείμενο με έναν σύστηματικό και καθορισμένο τρόπο. Παρόμοιες προσεγγίσεις έχουν χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση της διατύπωσης των αναφορών Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ), σύμφωνα με τις οδηγίες του Global Reporting Initiative G2 (Morhardt et al., 2002; Skouloudis et al., 2009), στο παρελθόν με βάση τις οδηγίες G3 του Global Reporting Initiative (Skouloudis et al., 2009; 2011; Alazzani 2013), και πιο πρόσφατα με βάση τις οδηγίες G4 του Global Reporting Initiative (Lamprinaki, 2016).

Στην Ελλάδα, παρατηρείται μια ανοδική τάση όσον αφορά τη σύνταξη και δημοσίευση απολογισμών βιωσιμότητας, η οποία αντανακλά τις παγκόσμιες εξελίξεις. Ένα μεγάλο ποσοστό εταιρειών στην Ελλάδα ακολουθεί τις κατευθυντήριες αρχές του GRI σε αυτό το πλαίσιο. Παρατηρείται σημαντική αύξηση στον αριθμό των επιχειρήσεων που υιοθετούν αυτήν την προσέγγιση επικοινωνίας με τους κοινωνικούς τους εταίρους, καθώς παρατηρείται σχεδόν τετραπλασιασμός από το 2005 έως το 2015. Ο στόχος αυτών των δράσεων είναι να αναδείξουν τις τρέχουσες τάσεις, να προβάλουν βέλτιστες πρακτικές και να επισημάνουν σημεία προς βελτίωση στις σχετικές πρακτικές που υιοθετούν εθελοντικά επιχειρήσεις και οργανισμοί. Κεντρικό στοιχείο της μεθόδου αξιολόγησης που χρησιμοποιεί ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων είναι το πλαίσιο κατευθυντήριων οδηγιών του Global Reporting Initiative (GRI).

3.2.1 Μέθοδος της αξιολόγησης των οδηγιών GRI-Standards.

Η τελευταία έκδοση του Global Reporting Initiative (GRI-Standard) προσφέρει στις επιχειρήσεις μια ευελιξία στην επιλογή των παραμέτρων οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής επίδοσης που θα καλύψουν. Αυτή η επιλογή βασίζεται στην αναγνώριση των θεμάτων που θεωρούνται κρίσιμα για τη λειτουργία τους και που προκύπτουν από τα εγγενή χαρακτηριστικά της εταιρείας και την αλληλεπίδρασή τους με τους κοινωνικούς εταίρους τους. Αυτή η προσέγγιση ενισχύει την έμφαση στα σημαντικά θέματα της εταιρικής υπευθυνότητας για κάθε εταιρεία, αλλά παράλληλα δημιουργεί δυσκολίες στην αξιολόγηση των εκθέσεων. Η ανομοιογενής παρουσίαση των θεμάτων μεταξύ των εταιρειών καθιστά δύσκολη τη σύγκρισή τους, καθώς οδηγεί σε ανισότητα στα δεδομένα που πρέπει να αξιολογηθούν από μια έκθεση σε μια άλλη.

Για να διευκολυνθεί η αξιολόγηση των απολογισμών Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ) στο πλαίσιο των οδηγιών Standard, ανέτρεψα το ενδιαφέρον μου προς τις βασικές αρχές που προτείνει το GRI για την οργάνωση, προετοιμασία και σύνταξη απολογισμών εταιρικής υπευθυνότητας. Αυτές οι δέκα θεμελιώδεις αρχές, που εστιάζουν στο περιεχόμενο και την ποιότητα του απολογισμού, παρατίθενται παρακάτω και απευθύνονται σε όλους τους οργανισμούς που επιθυμούν να υιοθετήσουν το πλαίσιο οδηγιών GRI, ανεξαρτήτως του κλάδου, του μεγέθους ή της δραστηριότητάς τους. Αυτές οι αρχές περιλαμβάνουν τον καθορισμό του περιεχομένου του απολογισμού.

Αρχές Καθορισμού του Περιεχομένου του Απολογισμού

1. **Συμμετοχικότητα Ενδιαφερόμενων Μερών:** Ο οργανισμός θα πρέπει να προσδιορίζει τα ενδιαφερόμενα μέρη του και να εξηγεί πώς ανταποκρίνεται σε εύλογες προσδοκίες και συμφέροντα.
2. **Ουσιαστικότητα:** Ο απολογισμός θα πρέπει να καλύπτει Θέματα που: α) Αντικατοπτρίζει τις σημαντικές οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιδράσεις του οργανισμού, ή β) επηρεάζουν ουσιαστικά τις αξιολογήσεις και τις αποφάσεις των ενδιαφερόμενων μερών.
3. **Πληρότητα:** Οι εκθέσεις θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν σημαντικές οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις και να καλύπτουν σημαντικά ζητήματα και τους περιορισμούς τους, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να μπορούν να αξιολογούν τις επιδόσεις τους κατά την περίοδο αναφοράς.

4. **Πλαίσιο Βιωσιμότητας:** Η έκθεση θα πρέπει να παρουσιάζει την απόδοση ενός οργανισμού σε ένα ευρύτερο πλαίσιο βιωσιμότητας.

Αρχές καθορισμού της ποιότητας του απολογισμού

5. **Σαφήνεια:** Οι οργανισμοί πρέπει να χρησιμοποιούν αναφορές για να παρέχουν πληροφορίες με τρόπο που οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να κατανοήσουν και να έχουν πρόσβαση.
6. **Αξιοπιστία:** Οι οργανισμοί θα πρέπει να συλλέγουν, να καταγράφουν, να επεξεργάζονται, να αναλύουν και να δημοσιεύουν τις πληροφορίες και τις διαδικασίες που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή εκθέσεων, ώστε να μπορούν να επαληθεύουν και να αποδεικνύουν την ποιότητα και τη σημασία των πληροφοριών.
7. **Ισορροπία:** Η έκθεση θα πρέπει να παρουσιάζει τις θετικές και αρνητικές πτυχές της απόδοσης ενός οργανισμού ώστε να επιτρέπει μια εύλογη αξιολόγηση της συνολικής απόδοσής του.
8. **Τακτική και έγκαιρη ενημέρωση:** Τα ιδρύματα θα πρέπει να καταρτίζουν τακτικά εκθέσεις, ώστε οι πληροφορίες να είναι προσβάσιμες εγκαίρως, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να μπορούν να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις.
9. **Συγκρισιμότητα:** Οι οργανισμοί πρέπει να επιλέγουν, να συνθέτουν και να αναφέρουν πληροφορίες με συνέπεια. Οι αναφερόμενες πληροφορίες είναι μια μέθοδος που επιτρέπει στους ενδιαφερόμενους να αναλύουν τις αλλαγές στην απόδοση ενός οργανισμού με την πάροδο του χρόνου για να τους βοηθήσουν να τις αναλύσουν σε σχέση με άλλους οργανισμούς.
10. **Ακρίβεια:** Οι πληροφορίες αναφοράς πρέπει να είναι αρκετά ακριβείς και λεπτομερείς ώστε να επιτρέπουν στους ενδιαφερόμενους να αξιολογούν την απόδοση του οργανισμού.

Ανεξαρτήτως της επιλογής κάθε οργανισμού σχετικά με το εάν θα θεωρήσει τις "Οδηγίες Κατάρτισης του Απολογισμού" ως "Καθολικά " ή " Τομεακά " και "πρότυπα Θεμάτων", και ανεξάρτητα από τη συμφωνία του με αυτές, έχουν αναπτυχθεί κριτήρια αξιολόγησης για κάθε αρχή που περιλαμβάνεται σε αυτές τις οδηγίες. Τα κριτήρια αξιολόγησης αυτά περιγράφονται λεπτομερώς στο Παράρτημα Ι και χρησιμοποιούνται για να αξιολογηθεί η υιοθέτηση και η εφαρμογή της κάθε αρχής στον απολογισμό.

Η αξιολόγηση γίνεται σύμφωνα με τις οδηγίες GRI-Standards και κάθε κριτήριο αξιολόγησης καταλογίζεται σε μια κλίμακα από 0 έως 4, όπως παρουσιάζεται στον **Πίνακα 1**. Το συνολικό αθροιστικό αποτέλεσμα των δεικτών ανά αρχή παρέχει μια ποσοτική αξιολόγηση για το επίπεδο ενσωμάτωσης της αντίστοιχης αρχής στον απολογισμό. Κάθε ένα από τα κριτήρια εκτίμησης αναγνωρίζεται βάσει μιας κλίμακας από το 0 μέχρι το 4, όπως φαίνεται στον Πίνακα 1. Το συνολικό άθροισμα των βαθμολογιών κάθε κριτηρίου ανά αρχή παρέχει μια ποσοτική εκτίμηση για το επίπεδο ενσωμάτωσης της συγκεκριμένης αρχής στην προετοιμασία του απολογισμού.

Πίνακας 1: Κλίμακα αξιολόγησης ανά κριτήριο

Βαθμοί	Επίπεδο κάλυψης κριτηρίου
0	Το κριτήριο δεν καλύπτεται από τον απολογισμό
1	Η κάλυψη του κριτηρίου παρουσιάζει σημαντικές ελλείψεις
2	Το κριτήριο καλύπτεται από τον απολογισμό αλλά υπάρχουν κενά ή/και ασάφειες που υποδεικνύουν τη μερική ενσωμάτωση της αρχής στην οποία αναφέρεται.
3	Υπάρχουν επαρκή στοιχεία στον απολογισμό που υποδεικνύουν την κάλυψη του κριτηρίου ενσωμάτωσης της αρχής στην οποία αναφέρεται
4	Το κριτήριο καλύπτεται πλήρως από τον απολογισμό, τεκμηριώνοντας ότι η συγκεκριμένη αρχή λήφθηκε υπόψη στη σύνταξη του απολογισμού

Πηγή: (Lamprinaki, 2016)

Για ορισμένα κριτήρια, όπως η ημερομηνία έκδοσης του πιο πρόσφατου προηγούμενου Απολογισμού, η κλίμακα αξιολόγησης είναι πιο περιορισμένη. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως στο παράδειγμα που αναφέρεται παραπάνω, μπορεί να λάβει μόνο τις τιμές 0 ή 4, ενώ σε άλλες περιπτώσεις μπορεί να επιλέγει τιμές όπως 0, 2 ή 4. Κάθε μία από τις δέκα αρχές έχει ισοδύναμη σημασία, δηλαδή αντιπροσωπεύει το 10% του συνολικού βαθμού ενός απολογισμού.

Πίνακας 2: Αριθμός κριτηρίων και βαθμολόγηση ανά αρχή

Αρχές σύνταξης απολογισμού	Αριθμός κριτηρίων	Μέγιστη βαθμολογία	Συντελεστής βαρύτητας
Αρχές Καθορισμού Περιεχομένου Απολογισμού			
1.Συμμετοχικότητα Ενδιαφερόμενων Μερών	6	24	10%
2.Πλαίσιο Βιωσιμότητας	6	24	10%
3.Ουσιαστικότητα	4	16	10%
4.Πληρότητα	3	12	10%
Αρχές Καθορισμού Ποιότητας Απολογισμού			
5.Ισορροπία	3	12	10%
6.Συγκρισιμότητα	6	24	10%
7.Ακρίβεια	3	12	10%
8.Τακτική-Εγαιρη Ενημέρωση	4	16	10%
9.Σαφήνεια	6	24	10%
10.Αξιοπιστία	2	8	10%
Σύνολο	43	172	100%

Πηγή: (Lamprinaki, 2016)

Με αυτήν τη μεθοδολογική προσέγγιση εξασφαλίζεται η αξιολόγηση όλων των απολογισμών ενός συγκεκριμένου έτους αναφοράς από διάφορους οργανισμούς ή επιχειρήσεις, χρησιμοποιώντας κοινά αποδεκτά κριτήρια. Με σκοπό τη δημιουργία μιας συνολικής μέσης βαθμολογίας για κάθε οργανισμό (ενσωμάτωση της αρχής στον απολογισμό), το σύνολο των βαθμών των κριτηρίων κάθε οργανισμού διαιρείται με τον αριθμό των κριτηρίων αυτών. Για τον υπολογισμό της συνολικής απόδοσης κάθε οργανισμού (βαθμολογία συγκρισιμότητας απολογισμών), ο συνολικός αριθμός των βαθμών όλων των αρχών διαιρείται με τον αριθμό των αρχών (10).

Η μέση μέγιστη αξιολόγηση που μπορεί να λάβει κάθε οντότητα είναι το 4, όπως και η μέση μέγιστη αξιολόγηση που μπορεί να προκύψει από κάθε εταιρικός απολογισμός. Αυτή η μέθοδος αναπτύχθηκε για να εκτιμήσει το περιεχόμενο κάθε έκθεσης βάσει των κατευθυντήριων γραμμών του προτύπου Global Reporting Initiative-Standard,

αναφοράς και όχι την πραγματική εταιρική απόδοση κάθε επιχείρησης. Σε αυτή την περίπτωση, υπάρχει πιθανότητα να μην περιλαμβάνεται κάποια οντότητα στον απολογισμό και να αξιολογείται με χαμηλή ή μηδενική αξιολόγηση για αυτήν, ανεξαρτήτως της πραγματικής επίδοσης της εταιρίας έναντι αυτού του δείκτη.

Επιπλέον, το σύστημα βαθμολόγησης ταξινομεί τους απολογισμούς βάσει της μέσης συνολικής βαθμολογίας ανά αρχή και συνολικά. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε παρόμοια αξιολόγηση μεταξύ εταιριών που διαφέρουν ως προς το σύνολο της παρεχόμενης πληροφορίας και την ποιότητά της. Παραδείγματος χάρη, μία εταιρία που περιλαμβάνει όλες τις πληροφορίες αλλά λαμβάνει χαμηλή βαθμολογία μπορεί να αξιολογηθεί με τον ίδιο τρόπο με μια άλλη εταιρία που δεν συμπεριλαμβάνει όλη την πληροφορία αλλά λαμβάνει υψηλή βαθμολογία σε αυτή που παρέχει, όπως έχει παρατηρηθεί σε παρόμοιες περιπτώσεις αξιολόγησης απολογισμών εταιρικής βιωσιμότητας. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η αξιολόγηση αυτή δεν αντικατοπτρίζει απαραίτητα την πραγματική απόδοση ή δραστηριότητες μιας εταιρείας σε θέματα ΕΚΕ, αλλά κυρίως το περιεχόμενο του εκάστοτε απολογισμού. (Morhardt, 2001; Escrig-Olmedo et al., 2014; Skouloudis et al. 2009).

3.3 Μελέτη περίπτωσης

Αξιολογήσεις απολογισμών βιωσιμότητας ελληνικών εταιριών που πραγματοποιήθηκαν βάσει των οδηγιών GRI-Standard το 2021. Για την εφαρμογή της μεθοδολογίας, εξετάστηκαν αναλύσεις ΕΚΕ εταιριών που ακολούθησαν τις οδηγίες του GRI-Standard κατά τη σύνταξη τους και έχουν δημοσιεύσει τα αποτελέσματά τους στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων αναλύσεων του GRI.

Λόγω της προθεσμίας υποβολής της μελέτης, πραγματοποιήθηκε έρευνα στην αναφερόμενη βάση δεδομένων από την 1η Δεκεμβρίου 2023 έως την 5η Ιουλίου 2024, καθώς και στις ιστοσελίδες των αντίστοιχων εταιριών. Από αυτήν την έρευνα προέκυψαν οκτώ απολογιστικά έγγραφα ΕΚΕ που εκδόθηκαν μέσα στο 2022. Αυτοί οι απολογισμοί αφορούσαν ελληνικές επιχειρήσεις διαφορετικού μεγέθους και κλάδους, όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 3. Αυτοί οι απολογισμοί αποτέλεσαν το δείγμα των εταιριών που χρησιμοποιήθηκαν για τις μεθοδολογίες που εφαρμόστηκαν.

Πίνακας 3: Κλάδος και μέγεθος εταιριών με βάση την δραστηριοποίησή τους.

Κλάδος	Εταιρία	Μέγεθος
Χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDING	L
Ενέργεια	MOTOR OIL	MNE
	HELLENiQ ENERGY	L
Όμιλοι Επιχειρήσεων	ΟΜΙΛΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ	MNE
Υλικά Κατασκευών	TITAN	L
Κατασκευές	LAMDA DEVELOPMENT	L
Προϊόντα Αλουμινίου	ALUMIL	L
Αερομεταφορά	AEGEAN AIRLINES	L

L.: Μεγάλη επιχείρηση (Large Enterprises)

Πηγή: Προσωπική επεξεργασία

MNE: Πολυεθνική (Multi-National Enterprises)

Ο παραπάνω πίνακας δείχνει ότι από το σύνολο των οκτώ εταιριών αυτές ταξινομούνται ως έξι μεγάλες εταιρείες και δύο ως πολυεθνικές εταιρείες. Συγκεκριμένα από τον κλάδο των Χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ), από τον κλάδο της Ενέργειας (MOTOR OIL, HELLENiQ ENERGY), από τον κλάδο των Υλικών Κατασκευών (TITAN) και από τον κλάδο της Ενέργειας (ΕΛΠΕ, MOTOR OIL). Ακόμα από τον κλάδο των προϊόντων αλουμινίου (ALUMIL), από τον κλάδο των αερομεταφορών (AEGEAN AIRLINES), στον κλάδο των κατασκευαστικών (LAMDA DEVELOPMENT) και τέλος στον Όμιλο Επιχειρήσεων (ΟΜΙΛΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ). Η αξιολόγηση των απολογισμών βιωσιμότητας έγινε με βάση την εκπλήρωση των κριτηρίων όπως αυτά περιγράφηκαν ανωτέρω και πάντα σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες του Global Reporting Initiative - Standards.

4. Συμπεράσματα

4.1 Αξιολόγηση των απολογισμών βιωσιμότητας

Με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές του προτύπου GRI, όλοι οι οργανισμοί θα πρέπει να προσδιορίζουν τους ενδιαφερόμενους και να εξηγούν πώς ανταποκρίνονται στις εύλογες προσδοκίες, απαιτήσεις, ανάγκες και ενδιαφέροντα τους και να αναπτύσσουν κοινά πρότυπα/ορισμούς στους οποίους οι ενδιαφερόμενοι προσδιορίζονται και ορίζονται κατάλληλα για τις επιλογές τους. Ο τρόπος που πρέπει να ακολουθηθεί κατά την διεξαγωγή της διαβούλευσης. Τέλος, πρέπει να εξηγήσουμε

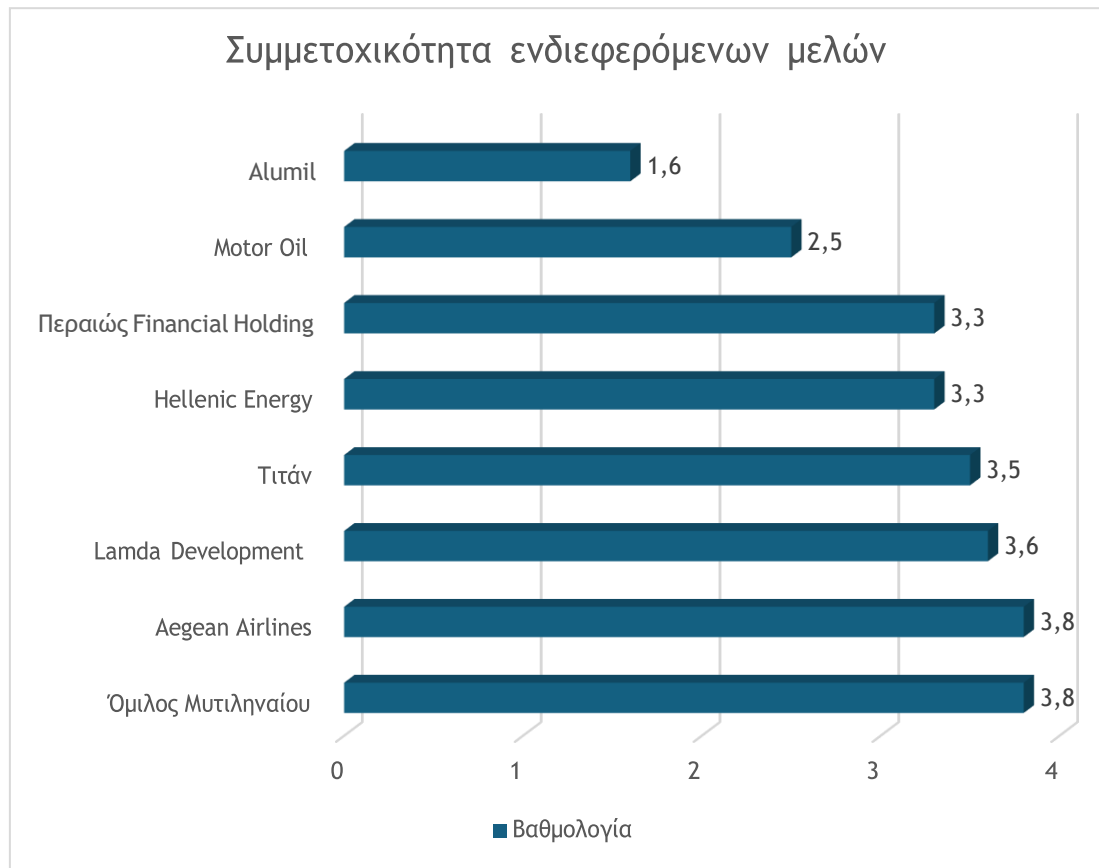
λεπτομερώς πώς χρησιμοποιούνται τα αποτελέσματα της διαδικασίας εμπλοκής των ενδιαφερομένων μερών για τη σύνταξη του περιεχομένου της έκθεσης, ιδίως όσον αφορά τον ορισμό του περιεχομένου και τις συνδέσεις του με θέματα βιωσιμότητας. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η ενσωμάτωση των αρχών της συμμετοχής των ενδιαφερομένων στην υλοποίηση και αποκάλυψη της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.

Όλες οι ελληνικές εταιρείες έχουν λίστα ενδιαφερομένων, είτε αφοριστικών είτε κατακερματισμένων. Σε έναν από τους οργανισμούς δεν υπάρχει κανένας ορισμός για τα Εμπλεκόμενα Μέρη, ενώ σε άλλους τρεις ο ορισμός είναι ασαφής. Το 45% των κριτηρίων επιλογής των συμμετεχόντων αναφέρεται ταυτόχρονα και περιγράφεται ακόμη και μια περίληψη της διαδικασίας επιλογής. Δύο απολογισμοί δεν έχουν λεπτομερείς οδηγίες. Όλες οι εκθέσεις, εκτός από μια, δείχνουν μια προσέγγιση διαβούλευσης με όλους τους ενδιαφερόμενους, και το 65% περιλαμβάνει επίσης τη συχνότητα των διαβουλεύσεων ανά τύπο και ομάδα συμφερόντων. Όλες οι αναφορές περιλαμβάνουν σαφείς αναφορές στις πολιτικές των δημόσιων υπηρεσιών σχετικά με την εκμετάλλευση πληροφοριών από διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερόμενους φορείς, ενώ περίπου το 45% των αναφορών περιλαμβάνουν τουλάχιστον μία σύντομη αναφορά στα θέματα που εκτέθηκαν και την απάντηση της δημόσιας υπηρεσίας. Συγκεκριμένα, το 13% παρουσιάζει λεπτομερώς αυτές τις πληροφορίες.

Όσον αφορά τα τελευταία 2 κριτήρια, περισσότερο από το 60% της έκθεσης αναφέρεται σε διαδικασίες εμπλοκής των ενδιαφερομένων μερών, οι οποίες αντικατοπτρίζονται στο περιεχόμενο της έκθεσης, αλλά υπάρχουν μεγάλα κενά και αβεβαιότητες, το 45% των οποίων εξηγεί σωστά και το 1 δεν αναφέρει. Αντίστοιχα, το 55% των αναφορών περιλαμβάνει διαδικασίες συμμετοχής των ενδιαφερομένων φορέων που οργανώνονται ειδικά για το περιεχόμενο σχετικά με την βιωσιμότητά του. Ωστόσο, παρουσιάζουν σημαντικά κενά και αοριστίες, ενώ το 22% περιλαμβάνει μόνο σύντομη αναφορά και μόλις μία παρέχει επαρκείς πληροφορίες.

Το παρακάτω διάγραμμα (Εικόνα 1) απεικονίζει τη συνολική κατάταξη της συμμετοχικότητας των ενδιαφερομένων μερών μεταξύ των ελληνικών εταιρειών στο δείγμα.

Εικόνα 1: Συμμετοχικότητα ενδιαφ/νων μερών, βαθμολογία / εταιρία.

Η αποτελεσματικότητα των δραστηριοτήτων του οργανισμού στο ευρύτερο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης δεν είναι μόνο ένας σημαντικός στόχος κάθε έκθεσης ΕΚΕ, αλλά και μια σημαντική αρχή της ηγεσίας του GRI-Standards. Σε αυτό το πλαίσιο, κάθε επιχείρηση θα πρέπει να παρέχει ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με την κατανόηση της βιώσιμης ανάπτυξης, αναφέροντας τις σχετικές πληροφορίες και δραστηριότητες και αναφέροντας τις σε σχέση με βιομηχανικές, τοπικές, περιφερειακές ή παγκόσμιες δημοσιεύσεις ως απάντηση στις δικές της δραστηριότητες στο σχετικό γεωγραφικό πλαίσιο. Τέλος, είναι απαραίτητο να γίνει περιγραφή ο κύριος αντίκτυπος των δραστηριοτήτων της σε ευρύτερα θέματα βιώσιμης ανάπτυξης και οι κίνδυνοι και οι ευκαιρίες που συνδέονται με αυτά.

Το 42% εξηγούν επαρκώς και διεξοδικά τον τρόπο με τον οποίο οι ελληνικές επιχειρήσεις του δείγματος κατανοούν το πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης και παρέχουν πληροφορίες που χρησιμεύουν ως κατάλληλα μέτρα βιώσιμης ανάπτυξης για την αντιμετώπιση των ζητημάτων που τίθενται στην έκθεση. Σε 41% των περιπτώσεων, αυτό υποδεικνύεται διφορούμενα και με κενά. Όσον αφορά το ευρύτερο πλαίσιο και τους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και την κλίμακα του

αντίκτυπου και της συμβολής στο σωστό γεωγραφικό πλαίσιο, μόνο το 17% των επιχειρήσεων έχει σχετικά επαρκή κάλυψη ζητημάτων αποτελεσματικότητας.

Ενώ το 64% των εταιρειών δεν εξηγούν επαρκώς εάν οι μακροπρόθεσμες στρατηγικές σχετίζονται με ευρύτερα ζητήματα βιωσιμότητας, κινδύνους και ευκαιρίες και αν ναι, πώς, το 6% των εκτελεστικών δηλώσεων που υπερβαίνουν το 64% περιγράφουν τη σημασία της βιώσιμης ανάπτυξης για τον οργανισμό. Οι οργανωτικές στρατηγικές για την αειφόρο ανάπτυξη είναι είτε σύντομες είτε με κενά και ασάφεια.

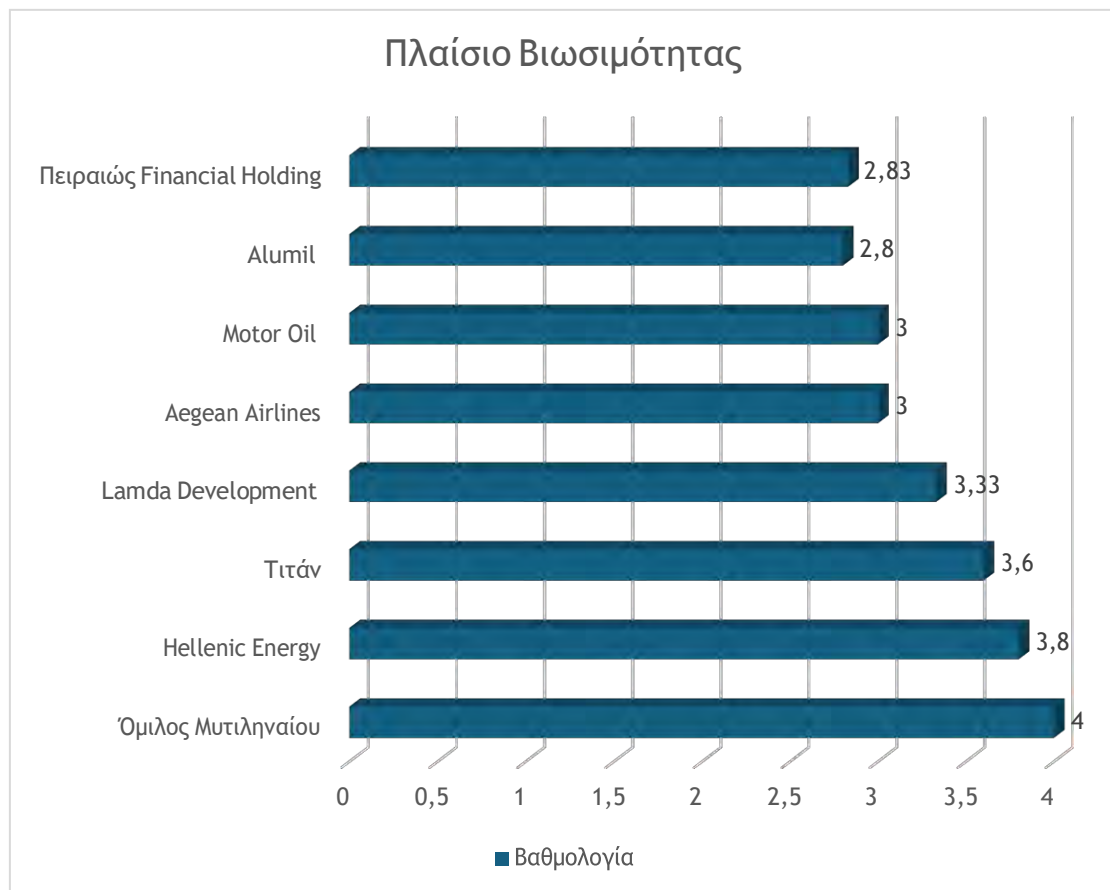
Σε σχέση με τα τελευταία δύο κριτήρια, περισσότερο από το 40% των εκθέσεων αναφέρει διαδικασίες συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών που αντικατοπτρίζονται στο περιεχόμενο της έκθεσης, αλλά υπάρχουν μεγάλα κενά και ασάφειες. Ένα ποσοστό 40% περιγράφει αυτές τις διαδικασίες επαρκώς, ενώ το υπόλοιπο δεν κάνει καμία αναφορά. Επίσης, το 73% των εκθέσεων αναφέρει διαδικασίες συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών που εφαρμόζονται ειδικά για το περιεχόμενο σχετικό με τη βιωσιμότητα, αλλά εμφανίζουν μεγάλα κενά και ασάφειες. Το 26% αναφέρει απλώς σύντομη αναφορά και μόνο το 1% παρέχει επαρκείς πληροφορίες.

Οι προσπάθειες για την ενσωμάτωση της βιωσιμότητας στις λειτουργίες της εταιρείας είναι βασικός στόχος των κατευθυντήριων γραμμών αναφοράς και GRI Standard. Κάθε εταιρεία πρέπει να εξηγήσει λεπτομερώς πώς εξηγεί τη βιωσιμότητα, να παρουσιάσει τις σχετικές πρωτοβουλίες της και να τις συνδέσει με δημοσιεύσεις που καλύπτουν το εύρος των δραστηριοτήτων της σε διαφορετικά γεωγραφικά επίπεδα. Τέλος, οι εταιρείες θα πρέπει να αναλύσουν τον αντίκτυπο των δραστηριοτήτων τους στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και τους κινδύνους και τις ευκαιρίες που προκύπτουν. Το 75% των απολογισμών προσφέρουν συγκεκριμένες και λεπτομερείς αφηγήσεις σχετικά με την κατανόηση του πλαισίου της βιώσιμης ανάπτυξης από τις ελληνικές επιχειρήσεις του δείγματος, καθώς και πληροφορίες που χρησιμεύουν ως κατάλληλα μέτρα για τη βιώσιμη ανάπτυξη σε σχέση με τα θέματα που αναφέρονται στην έκθεση. Σε ποσοστό 25%, αυτή η παρουσίαση είναι ασαφής και αφήνει κενά. Μόλις το 41% των επιχειρήσεων καλύπτουν επαρκώς τα θέματα της απόδοσής τους, αναφερόμενες στις ευρύτερες συνθήκες και στους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και στο μέγεθος των επιδράσεών τους και της συνεισφοράς τους σε κατάλληλα γεωγραφικά πλαίσια.

Το 42% των επιχειρήσεων δεν μπορεί να παρουσιάσει επαρκώς πώς η μακροπρόθεσμη στρατηγική τους σχετίζεται με τα ευρύτερα θέματα βιωσιμότητας, τους κινδύνους και τις ευκαιρίες, με μόνο το 18% να το αναλύει εκτενώς. Το 83% των δηλώσεων των ανώτερων στελεχών αναφέρει τη σημασία της βιωσιμότητας για τον οργανισμό και τη στρατηγική του, μερικές φορές εκφράζονται συνοπτικά ή με κενά και ασάφειες.

Το παρακάτω διάγραμμα (Εικόνα 2) απεικονίζει την κατάταξη της αρχής του Πλαισίου Βιωσιμότητας μεταξύ των ελληνικών εταιρειών στο δείγμα.

Εικόνα 2: Πλαίσιο Βιωσιμότητας, βαθμολογία / εταιρία.

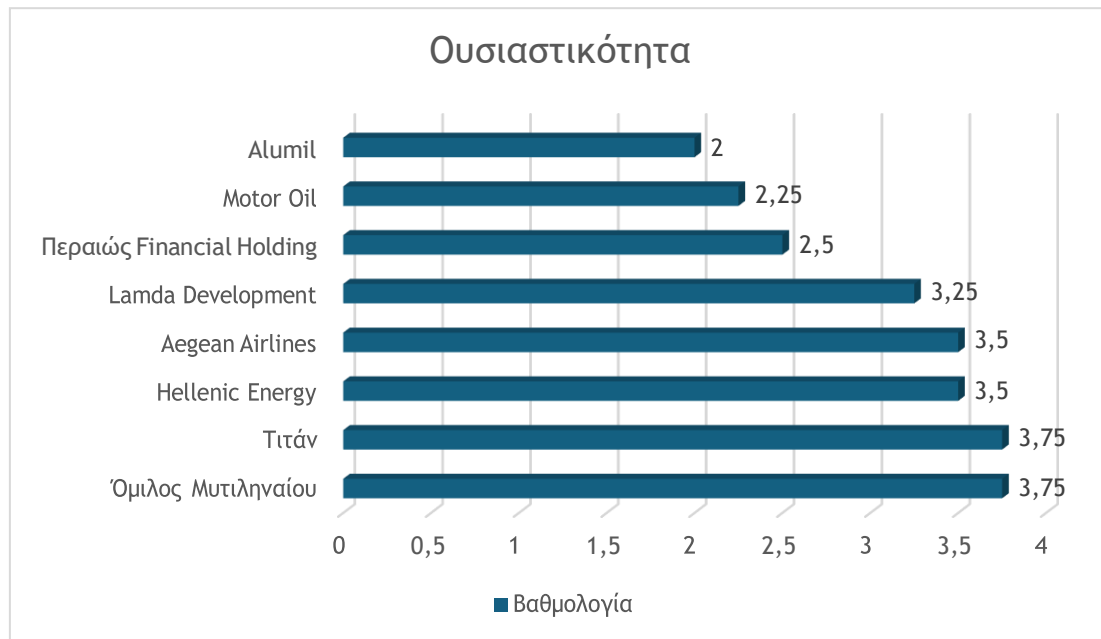
Πολλοί οργανισμοί που αντιμετωπίζουν ευρύ φάσμα ζητημάτων πρέπει να συμπεριλάβουν στην έκθεσή τους τα θέματα που έχουν σημασία, καθώς αντικατοπτρίζουν τις οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις του οργανισμού ή επηρεάζουν τις αποφάσεις των ενδιαφερομένων. Αυτά τα θέματα, γνωστά ως Αρχή της Ουσιαστικότητας, θεωρούνται πιο σημαντικά και έχουν μεγαλύτερη αξία στη δημοσιοποίηση. Τα στοιχεία που πρέπει να περιληφθούν εκτενώς

περιλαμβάνουν τη λίστα των επιχειρήσεων του οργανισμού από τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, τη διαδικασία καθορισμού του περιεχομένου της έκθεσης και των ορίων των σημαντικών θεμάτων, καθώς και την κατάταξη των πιο σημαντικών.

Το 44% των απολογισμών περιλαμβάνει όλες τις οντότητες που αναφέρονται στις οικονομικές καταστάσεις, ενώ το 36% παρέχει επίσης εξηγήσεις για την απουσία ή την εξαίρεσή τους. Για το 21%, τα στοιχεία παρουσιάζονται με ασαφή τρόπο. Το 25% περιγράφει με πληρότητα τις διαδικασίες καθορισμού του περιεχομένου και των ορίων του απολογισμού, ενώ το 20% τις περιγράφει με ασαφή και ελλιπή τρόπο και το 35% απλώς συνοπτικά. Το ποσοστό του 20% μόνο αναφέρει τον τρόπο εφαρμογής των αρχών καθορισμού στο περιεχόμενο τους. Το 72% των αξιολογικών αναφορών παρουσιάζει τα ουσιώδη ζητήματα που προκύπτουν από τη διαδικασία καθορισμού του περιεχομένου με ασαφή και ανεπαρκή τρόπο, το 32% τα παρουσιάζει επαρκώς και μόνο το 27% λεπτομερώς. Όσον αφορά την ταξινόμηση των σημαντικών θεμάτων για την επιχείρηση, ένα ποσοστό 49% την παρουσιάζει με ασαφή και ανεπαρκή τρόπο, ενώ μόνο το 32% με κατάλληλο τρόπο και ένα αντίστοιχο ποσοστό 19% επιγραμματικά. Σε μια αξιολόγηση δεν γίνεται καμία ταξινόμηση.

Στο παρακάτω διάγραμμα (Εικόνα 3) παρουσιάζεται η κατάταξη της αρχής της Ουσιαστικότητας, μεταξύ των ελληνικών εταιρειών στο δείγμα.

Εικόνα 3: Ουσιαστικότητα, βαθμολογία / εταιρία.

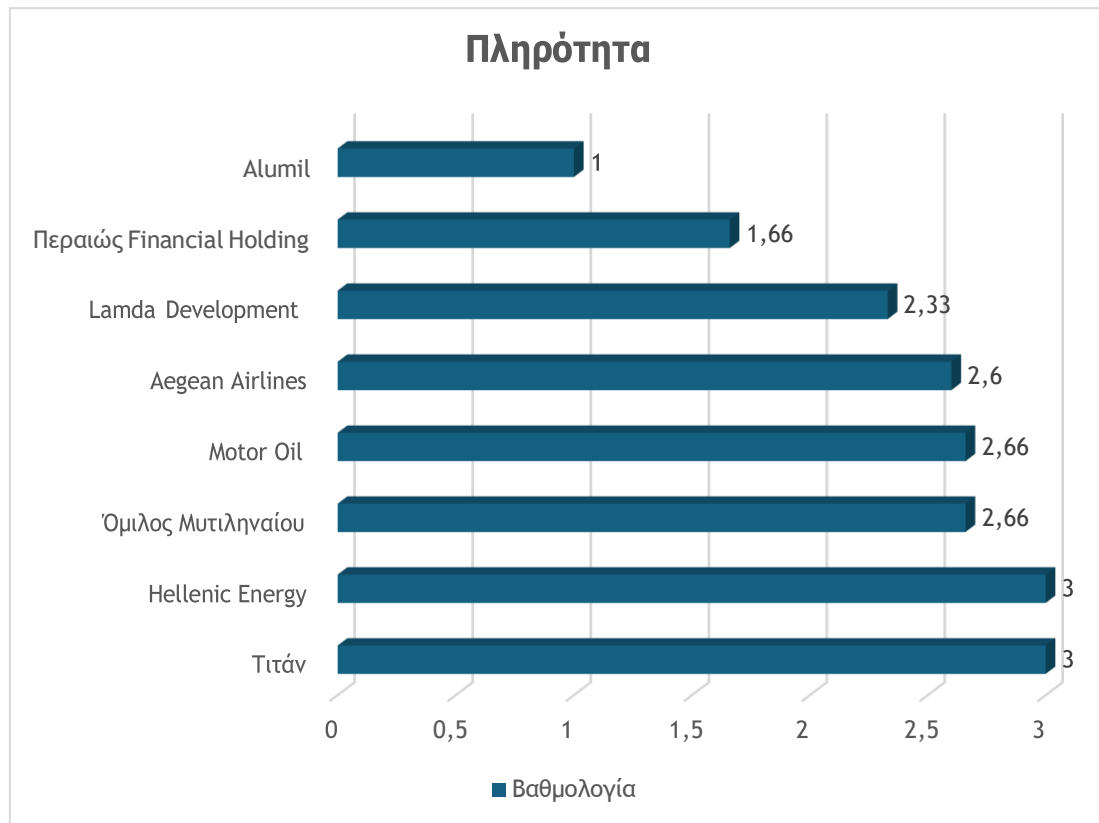

Η ανάλυση βάσει της αρχής της Πληρότητας (4) πρέπει να περιλαμβάνει τα κύρια θέματα και τα όρια τους, προκειμένου να αναδεικνύει τις σημαντικές επιπτώσεις στους τομείς της οικονομίας, του περιβάλλοντος και της κοινωνίας. Επιπλέον, πρέπει να αναλύεται η επίδραση οποιωνδήποτε αλλαγών στις πληροφορίες που παρουσιάζονται σε προηγούμενες αναφορές, συμπεριλαμβανομένων των λόγων για την αναθεώρηση αυτών των πληροφοριών.

Ειδικότερα, το 60% των εκτιμήσεων πρέπει να επισημαίνει αβεβαιότητες και κενά, το 9% να αντικατοπτρίζει επαρκώς, ενώ το 17% να περιλαμβάνει λεπτομερείς αναφορές σε εξειδικευμένες περιορισμένες συνθήκες. Επιπρόσθετα, το 27% πρέπει να παρουσιάζεται σύντομα, αποφεύγοντας την αναφορά χωρίς ουσιαστική πληροφορία. Κοντά το μισό των εκτιμήσεων πρέπει να περιγράφει λεπτομερώς τις αλλαγές στις πληροφορίες και τους λόγους για την αναθεώρηση, ενώ το 21% πρέπει να περιλαμβάνει μια σύντομη αναφορά.

Στο παρακάτω διάγραμμα (Εικόνα 4) φαίνεται η κατανομή της εφαρμογής της αρχής της Πληρότητας ανάμεσα στις ελληνικές εταιρείες στο δείγμα.

Εικόνα 4: Πληρότητα, βαθμολογία / εταιρία.

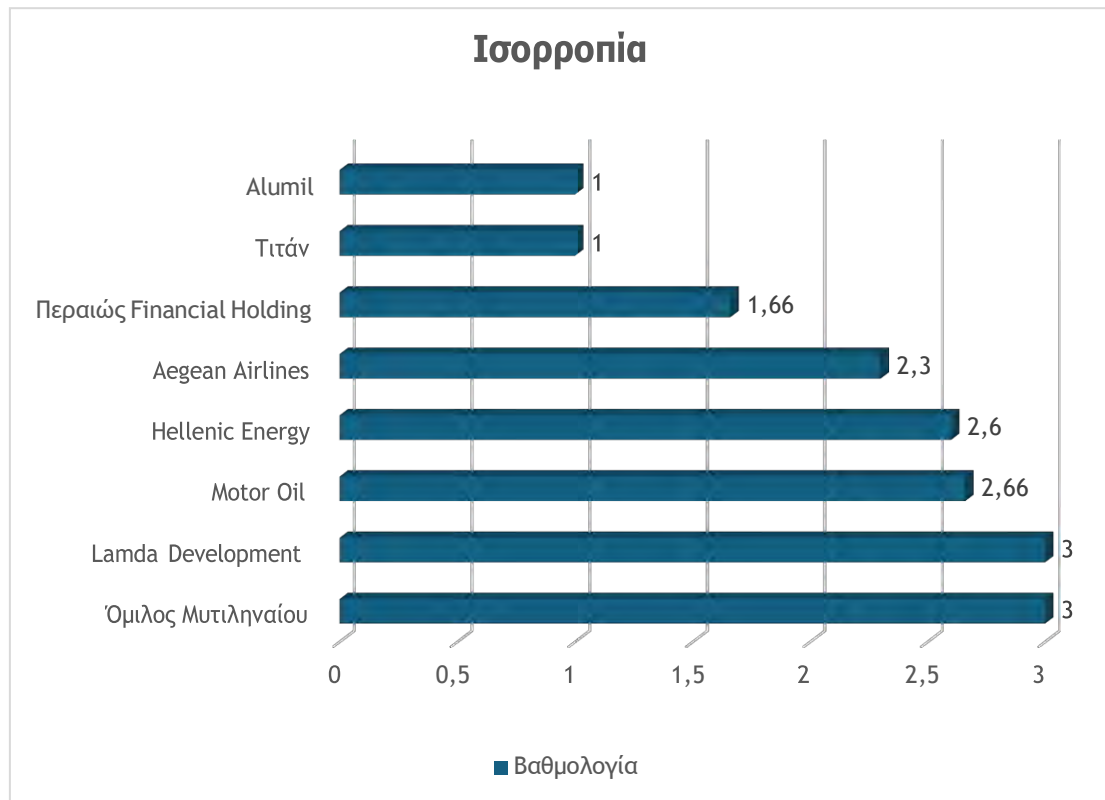

Η υποχρέωση να πραγματοποιηθεί λεπτομερής αξιολόγηση της συνολικής απόδοσης κάθε επιχείρησης απαιτεί τη δημοσίευση και των θετικών και των αρνητικών επιδόσεών της, λαμβάνοντας υπόψη τα προηγούμενα έτη. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ισορροπία στην παρουσίαση, η έκθεση πρέπει να εστιάζει στα σημαντικά θέματα ανάλογα με τη σημασία τους.

Περισσότερο από το 89% των αναφορών παρουσιάζουν είτε περιορισμένα αρνητικά αποτελέσματα με ασαφείς πληροφορίες σχετικά με τις επιπτώσεις και το εύρος τους, είτε αναφέρουν ασάφειες και κενά. Επιπλέον, περίπου το 58% περιέχει πληροφορίες που επιτρέπουν μόνο την παρακολούθηση των τάσεων απόδοσης από έτος σε έτος, αλλά παρουσιάζει σοβαρά κενά και ασάφειες, ενώ μόνο περίπου το 12% παρέχει επαρκή ενημέρωση. Όσον αφορά την ανάλυση, το 88% του συνολικού εστιάζει σε 42 κρίσιμες πτυχές της απόδοσης, δίνοντας έμφαση στη σημασία τους, ενώ το υπόλοιπο 27% παραμελεί αυτήν την προσέγγιση.

Το παρακάτω διάγραμμα (Εικόνα 5) απεικονίζεται η κατανομή της εφαρμογής της αρχής της Ισορροπίας μεταξύ των ελληνικών εταιρειών στο δείγμα.

Εικόνα 5: Ισορροπία, βαθμολογία / εταιρία.

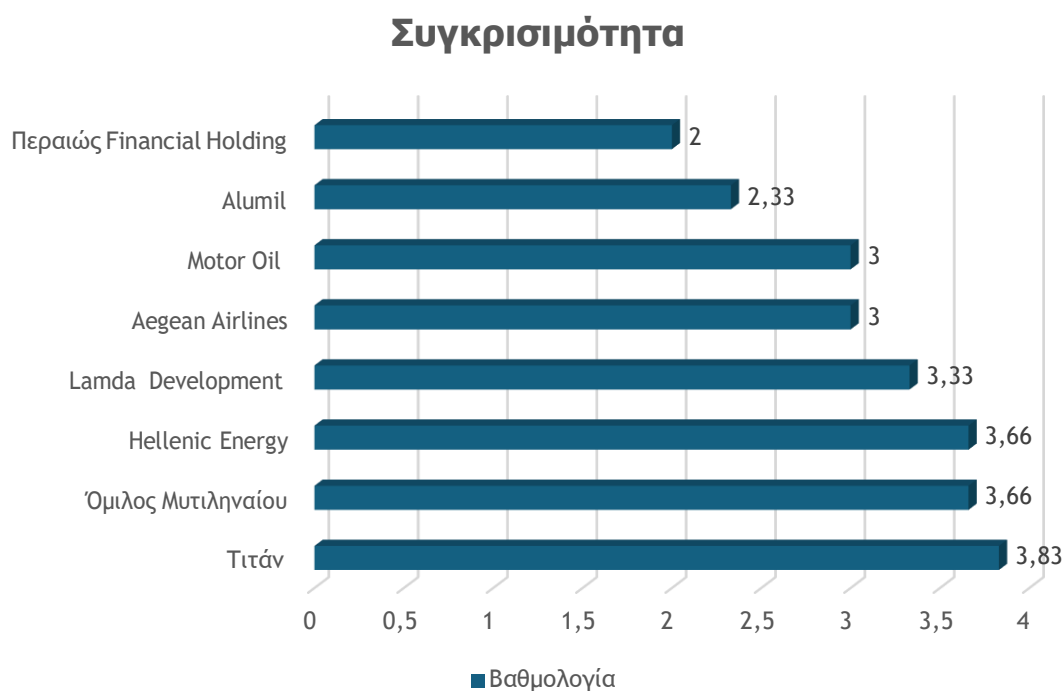
Η σύνταξη και η αναφορά πληροφοριών από επιχειρήσεις θα πρέπει να είναι συνεπής, με στόχο να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση προς την αρχή της Συγκρισιμότητας (6) στα οικονομικά στοιχεία. Αυτό περιλαμβάνει την παρουσίαση των πληροφοριών με τρόπο που επιτρέπει στους ενδιαφερόμενους να αναλύουν την πορεία της επιχείρησης με τον πέρασμα του χρόνου και να τη συγκρίνουν με άλλες εταιρείες. Είναι επίσης σημαντικό να χρησιμοποιούνται αναγνωρίσιμα πρωτόκολλα για τη σύνταξη, την αξιολόγηση και την παρουσίαση των πληροφοριών, καθώς και να αντιμετωπίζονται ενδεχόμενες σημαντικές αλλαγές κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς. Τέλος, πρέπει να τονίζεται και να αναλύεται η διαφοροποίηση μεταξύ των απολογισμών προηγούμενων ετών, όταν αυτό είναι σημαντικό.

Στο 25% των απολογισμών που εξετάστηκαν, παρατηρείται η χρήση δεικτών σύγκρισης της απόδοσης που δεν μπορούν αποτελεσματικά να συγκριθούν λόγω ασάφειας και απουσίας κατάλληλων σημείων αναφοράς. Επίσης, το 75% αυτών των εκθέσεων αναφέρεται σε περιορισμένο αριθμό δεικτών. Όσον αφορά τη χρήση πρωτοκόλλων και οδηγιών, το 64% των αναφορών χρησιμοποιεί μερικώς αποδεκτά πρωτόκολλα και κατευθυντήριες γραμμές GRI-G4, ενώ το 49% είναι εν μέρει έγκυρα. Τον μήνα Δεκέμβριο, το 48% των εκθέσεων χρησιμοποιεί εν μέρει τόσο το

πρωτόκολλο GRI-G4 όσο και τις κατευθυντήριες γραμμές. Το 69% των εκθέσεων χρησιμοποιεί πληροφορίες που δημοσιεύονται από τον σχετικό κλάδο, αλλά το 23% δεν συμμορφώνεται με τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές, παρά τη διαθεσιμότητά τους. Μόνο το 35% αυτών εφαρμόζει πλήρως αυτές τις κατευθυντήριες γραμμές για τη δημοσίευση πληροφοριών του κλάδου. Το 64% των εκθέσεων περιέχει επαρκείς πληροφορίες σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη, ενώ το 39% περιέχει πληροφορίες που περιέχουν κενά και αβεβαιότητες. Μόνο το 20% παρέχει τέτοιες πληροφορίες. Το 21% των εκθέσεων συνοψίζει τις αλλαγές στη λειτουργία του οργανισμού και το 17% περιέχει λεπτομερείς πληροφορίες ή υποδεικνύει ότι δεν υπάρχουν τέτοιες αλλαγές. Το 29% των ερωτηθέντων παρέχει αρκετές σχετικές πληροφορίες, αλλά δεν υπάρχουν καθόλου πληροφορίες στην έκθεση. Το 21% των εκθέσεων περιέχει λεπτομερείς αναφορές ή δηλώσεις που δείχνουν σαφώς απουσίες από προηγούμενες περιόδους, ενώ το 19% παρέχει επαρκείς πληροφορίες. Το 23% δίνει ασαφείς πληροφορίες, ενώ το 28% δίνει σύντομες και συνοπτικές πληροφορίες. Ορισμένοι λογαριασμοί δεν παρέχουν σχετικές πληροφορίες.

Στο παρακάτω διάγραμμα (Εικόνα 6) παρουσιάζεται η κατάταξη ενσωμάτωσης της αρχής της Συγκρισιμότητας, μεταξύ των ελληνικών εταιρειών στο δείγμα.

Εικόνα 6: Συγκρισιμότητα, βαθμολογία / εταιρία.

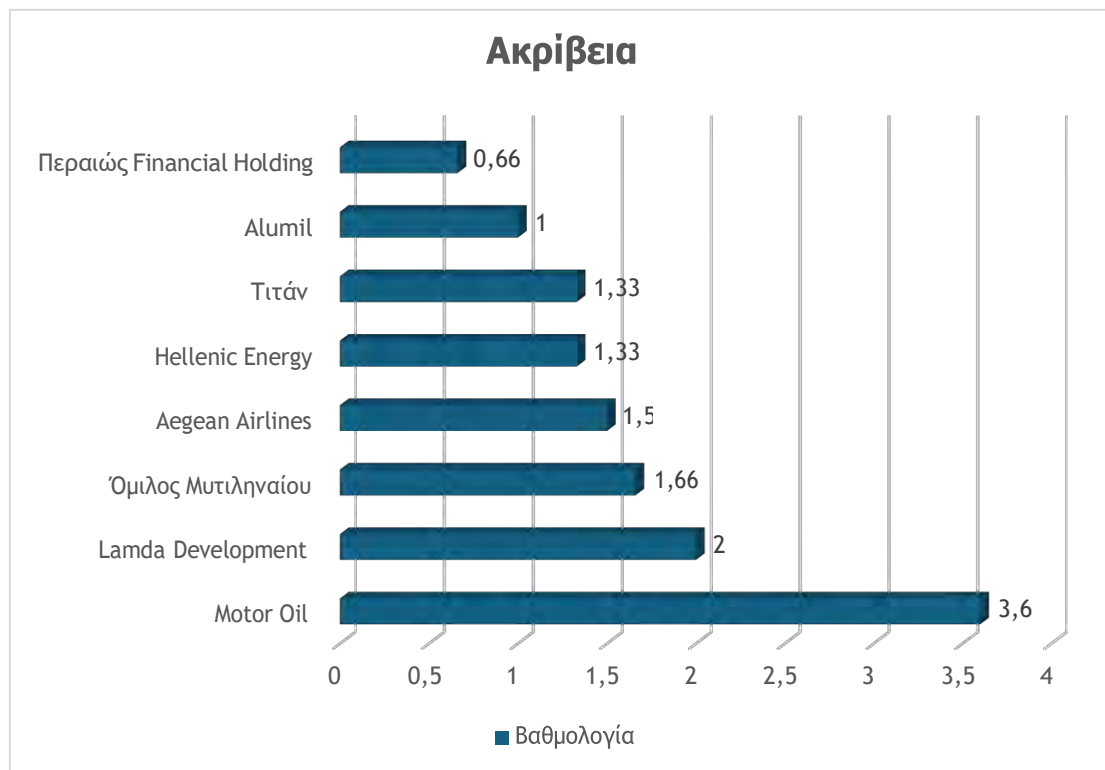

Σύμφωνα με τις οδηγίες του GRI (2021), η αναφορά επιβάλλεται να προσφέρει λεπτομερείς και ακριβείς πληροφορίες, επιτρέποντας στους αναγνώστες να αξιολογήσουν την απόδοση του οργανισμού (πρέπει να τηρείται η Αρχή της Ακρίβειας). Αυτό επιβάλλει τη χρήση τεχνικών μέτρησης δεδομένων και μεθόδων υπολογισμού, οι οποίες πρέπει να περιγράφονται λεπτομερώς, καθώς και πλήρη αναφορά σε εκτιμήσεις και υποθέσεις που σχετίζονται με τα δεδομένα. Επιπλέον, οι δηλώσεις ποιότητας πρέπει να βασίζονται σε πληροφορίες που είναι διαθέσιμες και να παραθέτονται στην αναφορά.

Στην έκθεση, το 32% των περιπτώσεων δίνει μόνο τεχνικές λεπτομέρειες χωρίς σωστή ανάλυση και το 65% περιέχει περισσότερες πληροφορίες, αλλά υπάρχουν ασάφειες και κενά. Ένα υψηλό ποσοστό, το 75%, δεν αναφέρει σαφώς ποια δεδομένα υπολογίζονται και ποιες παραδοχές χρησιμοποιούνται στην πρόβλεψη. Το υπόλοιπο 39% περιέχει πρόσθετες πληροφορίες, αλλά υπάρχει (ενώ το υπόλοιπο ποσοστό του 27% αναφέρει κάποιες επιπλέον πληροφορίες μερικώς με κενά και ασάφεια.) Το 67% παρέχει έγκυρες ποιοτικές εξηγήσεις και μόνο το 27% αναφέρει σαφώς άλλες πηγές.

Στο παρακάτω διάγραμμα (Εικόνα 7) παρουσιάζεται η κατάταξη ενσωμάτωσης της αρχής της Ακρίβειας, μεταξύ των ελληνικών εταιρειών στο δείγμα.

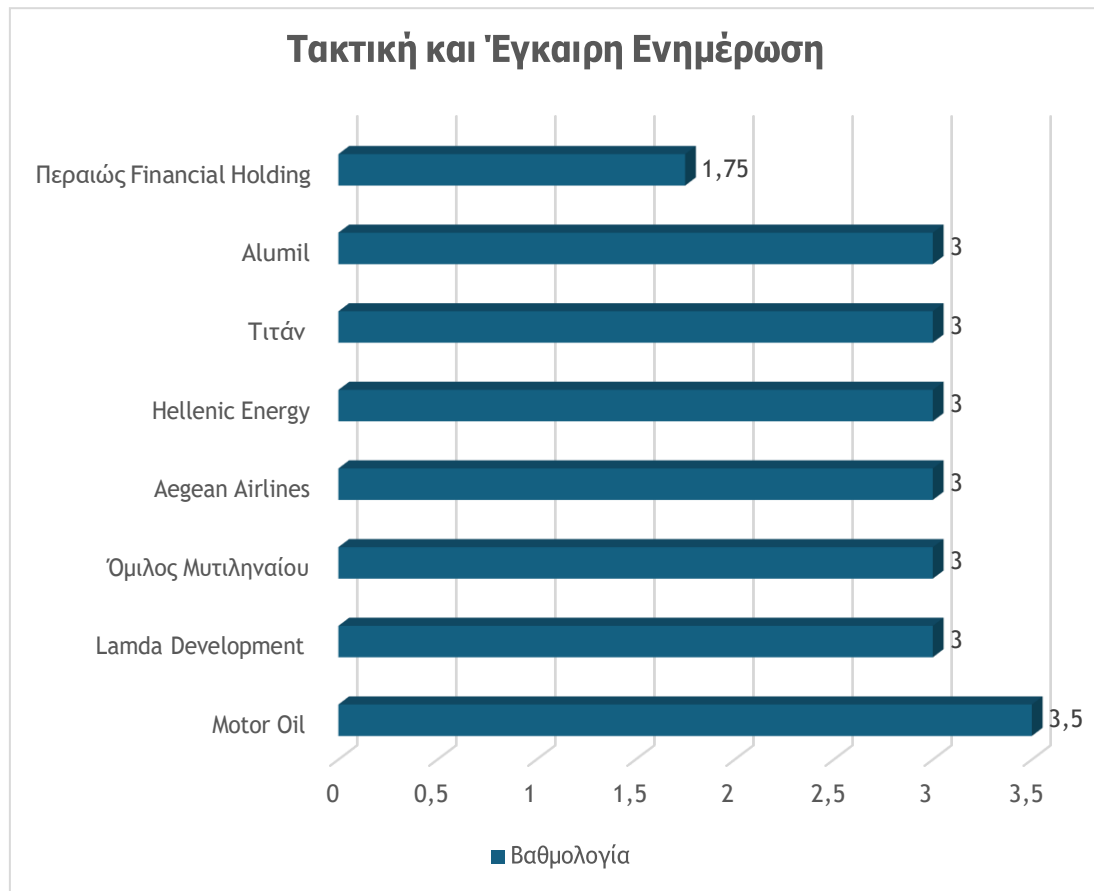
Εικόνα 7: Ακρίβεια, βαθμολογία / εταιρία.

Το 75% των εκθέσεων σχετίζονται κυρίως με τα τελευταία χρόνια και περιέχουν πληροφορίες που σχετίζονται άμεσα με την τρέχουσα περίοδο απόδοσης του οργανισμού, ενώ το 48% σχετίζεται με προηγούμενες περιόδους που χρησιμοποιήθηκαν για λόγους σύγκρισης. Επιπλέον, το 55% των εκθέσεων αναφέρει σαφώς την περίοδο αναφοράς και το 84% παρέχει πλήρεις πληροφορίες σχετικά με τον κύκλο κατάρτισης. Το 77% των εκθέσεων περιλαμβάνει την ημερομηνία της τελευταίας έκθεσης, αλλά περίπου το 33% δεν έχει αναφορά σε αυτήν.

Το παρακάτω διάγραμμα (Εικόνα 8) παρουσιάζει την ταξινόμηση της ενσωμάτωσης της Τακτικής και Έγκαιρης Ενημέρωσης μεταξύ των ελληνικών εταιρειών στο δείγμα.

Εικόνα 8: Τακτική και Έγκαιρη Ενημέρωση, βαθμολογία / εταιρία.

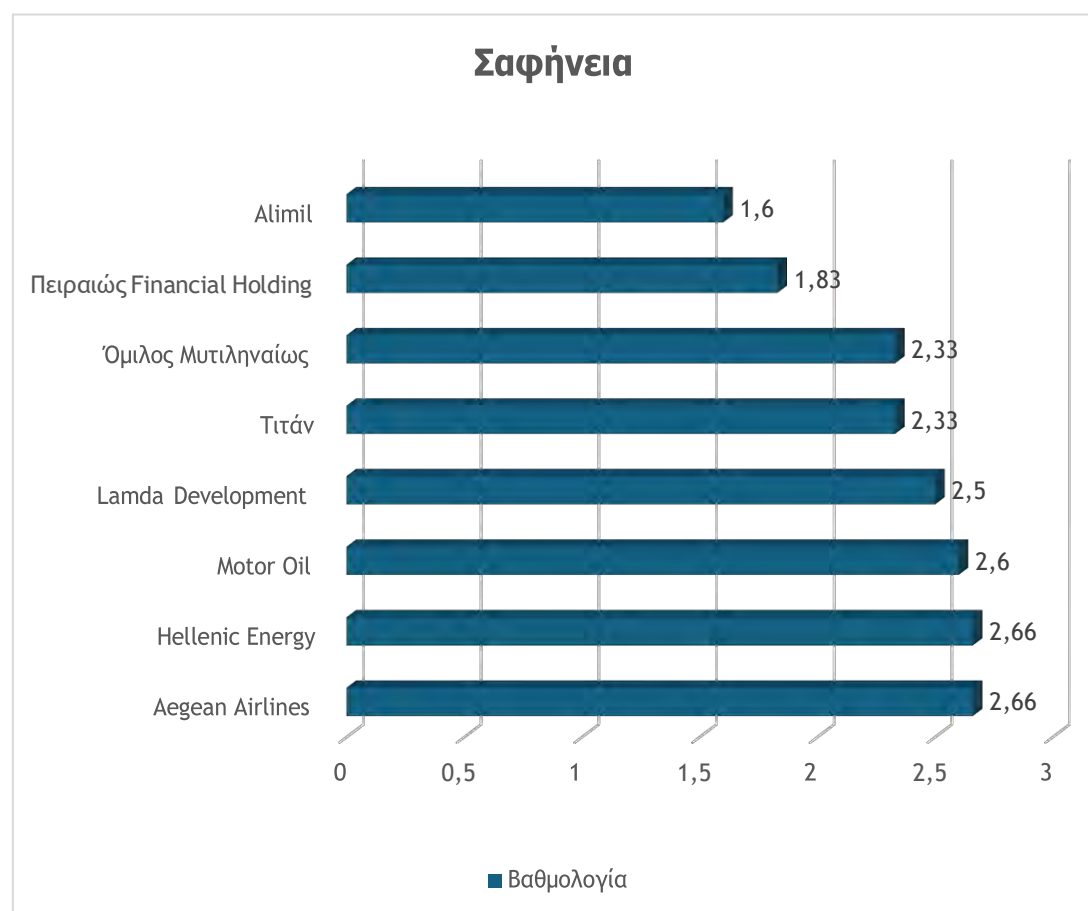
Σύμφωνα με την αρχή της Τακτικής και Έγκαιρης Ενημέρωσης (GRI, 2021), για να εξασφαλιστεί η έγκαιρη πρόσβαση σε πληροφορίες και η δυνατότητα ενημέρωσης των ενδιαφερομένων μερών με σκοπό την ενημέρωση για τη λήψη ενημερωμένων αποφάσεων, είναι απαραίτητο οι οργανισμοί να παράγουν αναφορές με τακτικότητα. Οι αναφορές πρέπει να είναι πρόσφατες σε σχέση με το έτος αναφοράς, να αναφέρουν συγκεκριμένη περίοδο αναφοράς και να δηλώνουν ξεκάθαρα την ημερομηνία έκδοσης της προηγούμενης αναφοράς καθώς και τον κύκλο κατάρτισής τους (ετήσιος, διετής).

Επιπλέον, θα πρέπει να είναι δυνατή η ανάγνωση σε δεύτερη γλώσσα και προσβάσιμη σε για άτομα με ειδικές ανάγκες. Το 62% των εκθέσεων καλύπτουν αρκετά θέματα χωρίς υπερβολές και το 42% καλύπτουν αρκετά θέματα. Το 43% περιέχει επαρκή αριθμό βοηθημάτων, το 28% παρέχει πλήρεις πληροφορίες και το 3 9% περιλαμβάνει αναποτελεσματικά βοηθήματα χωρίς σαφήνεια. Όλοι οι απολογισμοί περιέχουν λίγους τεχνικούς όρους, ακρωνύμια ή άλλο περιεχόμενο που μπορεί να είναι δύσκολο να κατανοήσουν οι ενδιαφερόμενοι. Δυστυχώς, δεν υπάρχουν πάντα διευκρινίσεις για αυτό το περιεχόμενο. Το 87% των λογαριασμών είναι σε δεύτερη γλώσσα και ένας

είναι μόνο στα αγγλικά. Δυστυχώς, δεν υπάρχει απολογισμός προσβάσιμος σε άτομα με ειδικές ανάγκες. Το 72% των αναφορών περιέχει ευρετήρια που καλύπτουν μόνο τυπικές μετρήσεις απόδοσης GRI, ενώ το 28% παρατίθεται στη σελίδα. Υπάρχουν επίσης περιπτώσεις όπου παρέχονται πλήρη στοιχεία επικοινωνίας στην εταιρεία (περίπου 54%), αλλά περίπου το 49% δεν αναφέρουν τον ιστότοπο του οργανισμού.

Στο παρακάτω διάγραμμα (Εικόνα 9) παρουσιάζεται η κατάταξη ενσωμάτωσης της Σαφήνειας, μεταξύ των ελληνικών εταιρειών στο δείγμα.

Εικόνα 9: Σαφήνεια, βαθμολογία / εταιρία.

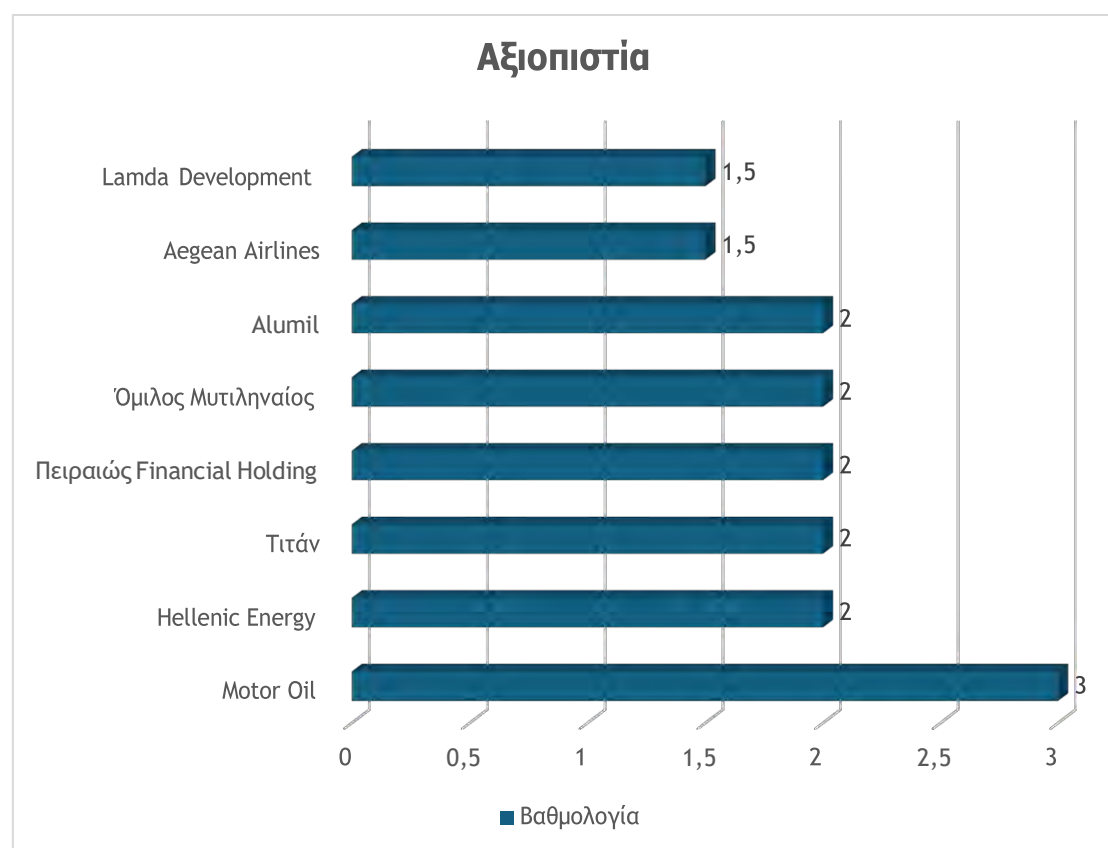
Επομένως, ο οργανισμός αναλαμβάνει τη συλλογή, καταγραφή, σύνταξη, ανάλυση και δημοσίευση πληροφοριών και διαδικασιών που αξιοποιούνται για την εκπόνηση του απολογισμού, με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι ελεγχόμενες και να αποδεικνύουν την ποιότητα και τη σημασία των πληροφοριών (Αρχή της Αξιοπιστίας (10)).

Το 68% των απολογισμών περιλαμβάνει εξωτερική επικύρωση, με λεπτομερή περιγραφή του πεδίου εφαρμογής και της έκτασης, καθώς και της πολιτικής και της

υφιστάμενης πρακτικής αναφορικά με την εξασφάλιση εξωτερικής επικύρωσης. Το υπόλοιπο 25% δεν έχει υποβληθεί σε εξωτερική επικύρωση των δημοσιοποιημένων στοιχείων. Οι απολογισμοί που δεν έχουν εξωτερική επικύρωση περιλαμβάνουν μια περιγραφή της πολιτικής του οργανισμού σχετικά με αυτό, γεγονός που αναδεικνύεται και στο ακόλουθο γράφημα.

Στο παρακάτω διάγραμμα (Εικόνα 10) παρουσιάζεται η κατάταξη ενσωμάτωσης της αρχής της Αξιοπιστίας, μεταξύ των ελληνικών εταιρειών στο δείγμα.

Εικόνα 10: Αξιοπιστία, βαθμολογία / εταιρία.

Οι αξίες της Σαφήνειας, της Ακρίβειας και της Αξιοπιστία συγκεντρώνουν την χαμηλότερη αξιολόγηση ανάμεσα στους εκτιμηθέντες απολογισμούς.

Πέρα από τη σημασία της Αξιοπιστίας, η οποία συνδέεται με την έλλειψη εξωτερικής επαλήθευσης για έξι απολογισμούς, τα υπόλοιπα ηθικά αξιώματα συνδέονται με την αναφορά ποσοτικών δεδομένων και δεικτών, τη δήλωση των ορίων σημαντικών θεμάτων, και τη χρήση αποδεκτών πρωτοκόλλων για τη σύνταξη και μέτρηση δεδομένων, καθώς και δεικτών μέτρησης που έχουν ευρεία αποδοχή, όπως το GRI-

G4. Αυτό υποδηλώνει έλλειψη στην αξιόπιστη και διαφανή αναφορά ποσοτικών επιδόσεων σε πολλούς απολογισμούς, καθώς και στη γενική παροχή απαραίτητων πληροφοριών για τους δείκτες των σημαντικών πτυχών δραστηριοποίησης των επιχειρήσεων. Όσον αφορά την πληρότητα, η χαμηλή αξιολόγηση καλύπτει περίπου το ένα τρίτο των απολογισμών, με τους υπόλοιπους να αντιμετωπίζουν σχετικά ικανοποιητικά τα θέματα οριοθέτησης και αναδιατύπωσης πληροφοριών, όπως παρατηρείται παρακάτω σε σύγκριση με τις υψηλότερες επιδόσεις των απολογισμών ανά ηθική.

Την μεγαλύτερη βαθμολογία διεκδίκησαν οι αρχές της Συμμετοχικότητας των Ενδιαφερόμενων Μερών και του Πλαισίου Βιωσιμότητας. Σε ό,τι αφορά την Ουσιαστικότητα, σχεδόν όλοι οι απολογισμοί πληρούσαν τις απαιτήσεις των κατευθυντήριων οδηγιών του GRI-Standard.

Ωστόσο, όσον αφορά στη συμμετοχικότητα, καταγράφηκαν κενά στην αναφορά του κριτηρίου επιλογής των ενδιαφερόμενων μερών και των διαδικασιών επιλογής τους, με μία εύρος βαθμολογιών από 1,6 έως 3,88 εμφανίζοντας προβλήματα σε πολλές επιχειρήσεις.

Για το κομμάτι της σαφήνεια, το κριτήριο προσβασιμότητας προς όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη δεν κατάφερε να αποσπάσει τη μέγιστη βαθμολογία σε κανέναν απολογισμό, καθώς δεν παρέχεται σε μορφή που να είναι πρόσβαση σε άτομα με ειδικές ανάγκες πρόσβασης, όπως άτομα με προβλήματα όρασης.

Στον πίνακα (Πίνακα 4) παρουσιάζονται οι ελάχιστες και οι μέγιστες αξιολογήσεις ανά αρχή.

Πίνακας 4: Χαμηλότερες και οι υψηλότερες βαθμολογίες ανά αρχή.

Αρχές	Μικρότερη Βαθμολογία	Μέση Βαθμολογία	Υψηλότερη Βαθμολογία
A. Συμμετοχικότητα Ενδιαφερόμενων Μερών	1,6	2,7	3,88
B. Πλαίσιο Βιωσιμότητας	2,8	3,4	4

Γ. Ουσιαστικότητα	2,0	2,8	3,75
Δ. Πληρότητα	1,0	2,0	3,0
Ε. Ισορροπία	1,0	2,0	3,0
ΣΤ. Συγκρισιμότητα	2,0	2,9	3,83
Ζ. Ακρίβεια	1,0	2,3	3,6
Η. Τακτική και Έγκαιρη Ενημέρωση	1,75	2,6	3,5
Θ. Σαφήνεια	1,6	2,1	2,66
Ι. Αξιοπιστία	1,5	2,2	3,0
Σύνολο	1,6	2,5	3,4

Πηγή: Προσωπική επεξεργασία

Το σύνολο της αξιολόγησης των εταιρικών απολογισμών ανά αρχή παρουσιάζεται στα Παράρτημα (Παράρτημα ΙΙΙ).

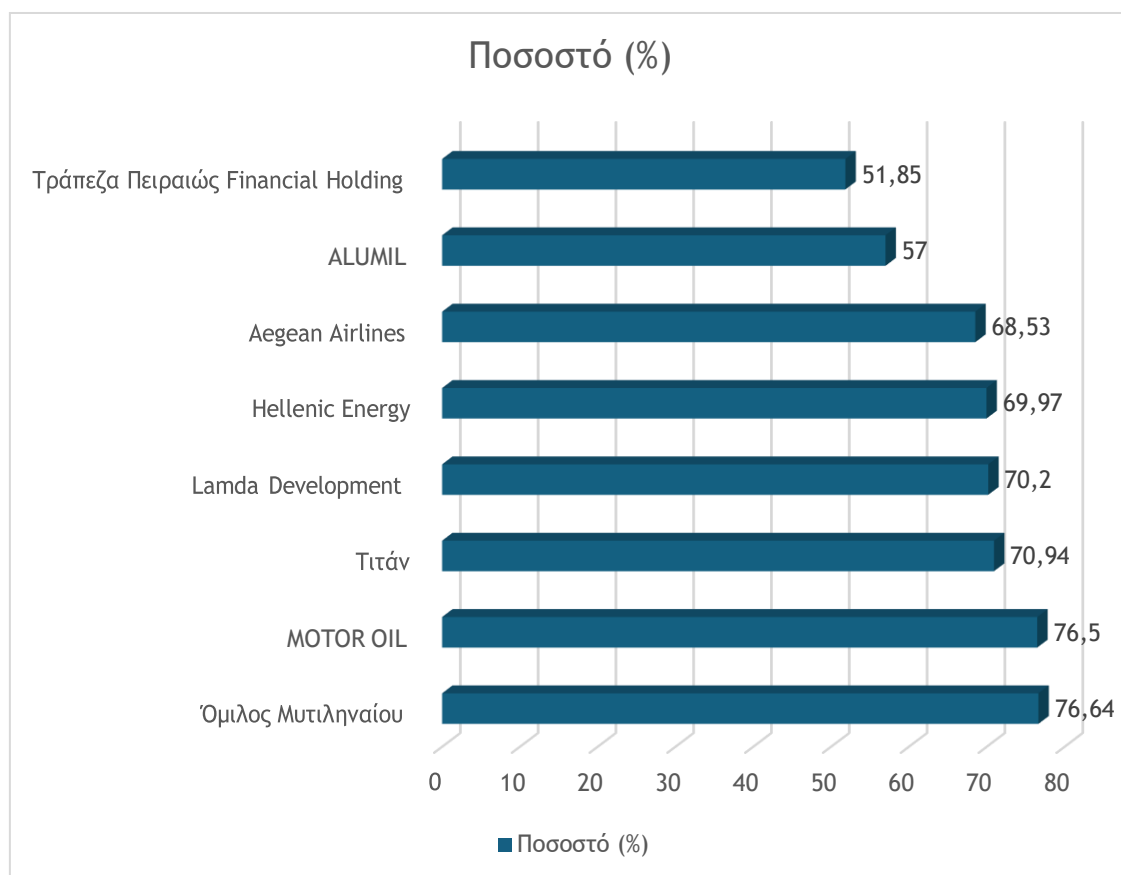
6.2. Βαθμός ενσωμάτωσης Αρχών

Η μέση τιμή του ποσοστού υιοθέτησης των Κεντρικών Αρχών που συνιστώνται από τις οδηγίες, για την προετοιμασία, την εκπόνηση και την παρουσίαση των αναφορών στις γενικές αναφορές ΕΚΕ των ελληνικών εταιριών, είναι 67,8%. Από τις οκτώ συνολικά επιχειρηματικές αναφορές, δύο είναι κάτω από αυτό το ποσοστό και οι άλλες έξι είναι πάνω από αυτό.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι δύο από τους εταιρικούς απολογισμούς που υπολείπονται του μέσου ποσοστού ενσωμάτωσης των αρχών του 67,8%, έχουν ποσοστό ενσωμάτωσης από 60% και κάτω με τον μικρότερο να έχει ποσοστό μόνο 51,84% (Τράπεζα Πειραιώς), όταν το υψηλότερο ποσοστό ενσωμάτωσης φτάνει το 76,6% (Μυτιληναίος).

Στο παρακάτω διάγραμμα (Εικόνα 11) παρουσιάζονται οι αναλογίες εφαρμογής των βασικών Αρχών εταιρικής διακυβέρνησης από τις κατευθυντήριες οδηγίες του GRI-G4, για τις ελληνικές εταιρίες του δείγματος.

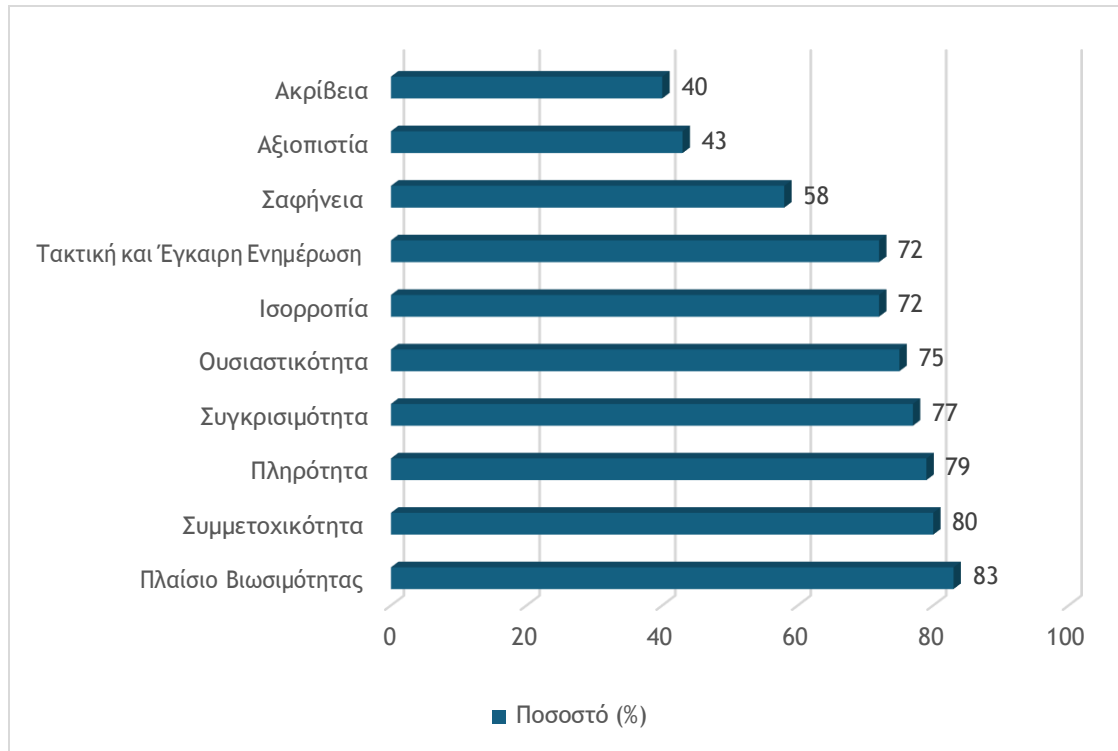
Εικόνα 11: Ποσοστό συμπερίληψης κατευθυντήριων γραμμών GRI-Standard ανά εταιρική έκθεση.

Στις εταιρικές αναφορές των ελληνικών επιχειρήσεων που μελετήθηκαν, υπάρχει επίσης σημαντική ποικιλία στην υιοθέτηση των βασικών αρχών για τη σύνταξη εταιρικών απολογισμών σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες του GRI-G4.

Στο γράφημα (εικόνα 12) απεικονίζεται ότι από τις 10 αρχές, δύο έχουν ποσοστό υιοθέτησης στους εταιρικούς απολογισμούς κάτω του 60%, ενώ οι τέσσερις έχουν υιοθετηθεί πάνω από το 70%.

Εικόνα 12: Ποσοστό εφαρμογής ανά Αρχή κατευθυντήριων οδηγιών GRI-Standard στο σύνολο των εταιρικών απολογισμών.

Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία, προκύπτει ότι η υψηλότερη αναλογία ενσωμάτωσης στους εταιρικούς απολογισμούς των ελληνικών εταιριών είναι 83%, με μέση τιμή 3,3 που αφορά το Πλαίσιο Βιωσιμότητας. Αντίστοιχα, η αρχή με το χαμηλότερο ποσοστό ενσωμάτωσης είναι η Ακρίβεια με 40%, με μέση τιμή 1,63. Η τελευταία αυτή αρχή υπογραμμίζει την ανάγκη για ακριβείς και λεπτομερείς πληροφορίες στις αναφορές, προκειμένου να επιτρέπεται στους ενδιαφερόμενους να αξιολογούν την απόδοση του οργανισμού. Αυτό δεν φαίνεται να ισχύει για τη συντριπτική πλειονότητα των εταιρικών απολογισμών των ελληνικών εταιριών στο παρόν δείγμα.

Όσον αφορά τα ευρέως αποδεκτά πρωτόκολλα υποβολής εκθέσεων, οι πιο κοινώς αποδεκτές οδηγίες για εταιρικούς απολογισμούς είναι αυτές που προέρχονται από τα πρότυπα ISO 26000, την πρωτοβουλία AccountAbility Principles Standard (2008) της σειράς AA1000, την πρωτοβουλία αναφοράς GRI, καθώς και τις κατευθυντήριες γραμμές του Επιχειρηματικού Συμβουλίου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (WBCSD) και του GRI-Sector Disclosure σε επίπεδο κλάδου. Αυτά τα διάφορα πρότυπα, κανονισμοί και οδηγίες χρησιμοποιούνται συχνά ταυτόχρονα ή ως συμπληρωματικά με την υποβολή εκθέσεων ΕΚΕ.

Παράλληλα, πολλές εταιρίες κατά τη σύνταξη των απολογισμών τους παράγουν εκθέσεις απόδοσης σύμφωνα με τις αρχές του Παγκόσμιου Συμφώνου του ΟΗΕ (UN Global Compact) και για την ελληνική αγορά σύμφωνα με τις αρχές του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας. Ο παρακάτω πίνακας (Πίνακας 5) παρουσιάζει τη χρήση καθιερωμένων πρωτοκόλλων για την υποβολή εκθέσεων απόδοσης και συμμόρφωσης βάσει των προαναφερθέντων αρχών.

Πίνακας 5: Χρήση ευρέως αναγνωρισμένων πρωτοκόλλων υποβολής εκθέσεων ΕΚΕ και εκθέσεων προόδου και τήρηση των αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ και του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας.

Εταιρία	Γενικός Αποδεκτά Πρωτόκολλα τη σύνταξη, τη μέτρηση και την παρουσίαση πληροφοριών	Έκθεση προόδου ή Δήλωση Συμμόρφωσης	Πρωτόκολλά Μέτρησης
MOTOR OIL	AA1000AP Κλαδικές Δημοσιοποιήσεις GRI	UNGC (COP), Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας	√
TITAN	Κλαδικές Δημοσιοποιήσεις GRI	UNGC (COP) Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας Παγκόσμια Ένωση Τσιμέντου και Σκυροδέματος (GCCA)	√
HELLENiQ ENERGY	AA1000AP Οδηγός Χρηματιστηρίου Αθηνών	UNGC (COP) Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας	√

AEGEAN AIRLINES	Κλαδικές Δημοσιοποιήσεις GRI ISO 45001:2018 Οδηγός Χρηματιστηρίου Αθη- νών	Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας	√
ΟΜΙΛΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ	AA1000AP ISO 26000 Sustainability Accounting Standards Board (SASB) Κλαδικές Δημοσιοποιήσεις GRI	UNGC (COP) Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας	√
LAMDA DEVELOPMENT	ISO 45001:2018 Κλαδικές Δημοσιοποιήσεις GRI	Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας	
ALUMIL	Κλαδικές Δημοσιοποιήσεις GRI	Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας	√
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDING	Οδηγός Χρηματιστηρίου Αθηνών	UNGC (COP) Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας	

Πηγή: Προσωπική επεξεργασία

Ο παραπάνω πίνακας δείχνει ότι επτά στις οκτώ εταιρείες χρησιμοποιούν τουλάχιστον ένα από τα ευρέως αναγνωρισμένα πρωτόκολλα υποβολής εκθέσεων πέραν των κατευθυντήριων γραμμών GRI.

Ομοίως, πέντε στις οκτώ εταιρικές εκθέσεις (65%) περιλαμβάνουν τουλάχιστον μία δήλωση συμμόρφωσης ή προόδου σε σχέση με τις αρχές ή τα κριτήρια του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ ή του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας.

Ο παραπάνω πίνακας δείχνει ότι πέντε στις οκτώ εταιρικές εκθέσεις χρησιμοποιούν τουλάχιστον ένα από τα ευρέως αναγνωρισμένα πρωτόκολλα υποβολής εκθέσεων εκτός των κατευθυντήριων γραμμών GRI-G4. (λίγο πάνω από το 40%).

5. Συζήτηση

5.1 Ανάλυση των ευρημάτων σε εφαρμογή της μεθοδολογίας

Ο βαθμός υιοθέτησης και ενσωμάτωσης των βασικών αρχών των τυποποιημένων κατευθυντήριων γραμμών GRI-Standard στην προετοιμασία, προετοιμασία και σύνταξη εκθέσεων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης είναι σημαντικός για την ποιότητα των δημοσιευμένων επιδόσεων ΕΚΕ κάθε εταιρείας με τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών. προσδιορίστε τα πιο σημαντικά ζητήματα για τη λειτουργία κάθε επιχείρησης σύμφωνα με τα μοναδικά χαρακτηριστικά της. Βοηθά στον καθορισμό στόχων (Jankalova, 2016).

Παράλληλα επιτρέπει στα ενδιαφερόμενα μέρη να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες που ανταποκρίνονται στις προσδοκίες τους και δημιουργεί μια κοινή αξία μεταξύ των στόχων και των προσδοκιών της κοινωνίας και της οικονομικής προόδου, έτσι ώστε να μπορεί να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα της κοινωνικής ευθύνης κάθε εταιρείας (Bouten et al., 2011; Hsu, Lee, & Chao, 2013) δημιουργώντας κοινή αξία με τους στόχους και τις επιδιώξεις της κοινωνίας και την οικονομική πρόοδο (Schadewitz & Niskala, 2010). Η αξιολόγηση των εταιρικών εκθέσεων των ελληνικών εταιριών του δείγματος έδειξε ότι στις μισές από αυτές (Τακτική και έγκαιρη ενημέρωση, Συμμετοχικότητα Ενδιαφερόμενων Μερών, Σαφήνεια, Πληρότητα και Ουσιαστικότητα), είχαν υψηλό ποσοστό ενσωμάτωσης μεγαλύτερο του 70%.

Ωστόσο, για όλες σχεδόν τις αναφορές, υπήρχαν ορισμένοι κανόνες για τις υπόλοιπες τέσσερις, εκτός από την πρώτη θέση, όπου το επίπεδο ακεραιότητας πληροφοριών όλων των κριτηρίων ήταν υψηλό.

Ειδικότερα όσον αφορά την ανάπτυξη της Συμμετοχικής Διακυβέρνησης, υπήρχαν περιορισμένες αναφορές στις διαδικασίες επιλογής των ενδιαφερόμενων φορέων (σε ποσοστό 45% των απολογισμών διατέθηκαν επαρκείς πληροφορίες), στις διαδικασίες συμμετοχής τους που προβλέπονται ειδικά για αυτόν τον σκοπό (σε 79% των εκθέσεων υπήρχαν ασάφειες ή κενά, σε αντίθεση με το 68% του αντίστοιχου

απολογισμού της Ε.Υ. το 2015) και στη λεπτομερή ανάλυση των θεμάτων που προέκυψαν από τη συμμετοχή τους και την αντίδραση του οργανισμού (σε 74% των περιπτώσεων υπήρχαν κενά και ασάφειες).

Όσον αφορά την πρόσβαση σε άτομα με ειδικές δυσκολίες (κινητικότητα, για παράδειγμα) δεν παρέχονται πληροφορίες και παρουσιάζει επαρκές ποσοστό κάλυψης άνω του 60% σύμφωνα με άλλα κριτήρια, ενώ σύμφωνα με την αρχή της πληρότητας, ποσοστό 43% της έκθεσης δεν το εκφράζει εν συντομία ή καθόλου. περιορισμοί σημαντικών πτυχών της δραστηριότητας εντός και εκτός του οργανισμού με αβεβαιότητες και κενά.

Στο πεδίο εφαρμογής των κριτηρίων που σχετίζονται με τη διαδικασία προσδιορισμού του περιεχομένου της έκθεσης είναι περιορισμένο και το 52% αφήνει κενό ή το ορίζει εν συντομία με διφορούμενο τρόπο (το 44% γράφει μια έκθεση της Ε.Υ.(2015)). Όσον αφορά τα κριτήρια παρουσίασης σημαντικών θεμάτων, το ίδιο ισχύει και για τα ιεραρχικά κριτήρια, όπου το 43% των εταιρικών εκθέσεων παρουσιάζουν κενά ή ασάφεια, ενώ το 72% των εταιρικών εκθέσεων είναι διφορούμενα ή αποσπασματικά. Το επίπεδο ενσωμάτωσης των τριών αρχών (Συγκρισιμότητα, Πλαίσιο Βιωσιμότητας και Ισορροπία) ήταν ικανοποιητικό σε ποσοστό περίπου 75% ,και πάλι λόγω της περιορισμένης κάλυψης ορισμένων υπο κριτηρίων.

Ειδικότερα, όσον αφορά την αρχή της συγκρισιμότητας, η εφαρμογή του κριτηρίου της χρήσης μέτρων απόδοσης που είναι συγκρίσιμα και ευρέως αναγνωρισμένα με ένα σημείο αναφοράς ήταν περιορισμένη. Για το κριτήριο της χρήσης συγκρίσιμων και ευρέως αναγνωρισμένων μέτρων επιδόσεων, το πεδίο εφαρμογής ήταν περιορισμένο και ένα μεγάλο ποσοστό των εκθέσεων (89%) ανέφερε είτε λίγους δείκτες είτε κενά και ασάφειες. Επιπλέον, όσον αφορά το κριτήριο της χρήσης του GRI ή άλλων γενικά αναγνωρισμένων πρωτοκόλλων αναφοράς, μόνο το 53% όλων των εκθέσεων πληρούσε το κριτήριο αυτό.

Όσον αφορά τις αρχές του πλαισίου βιωσιμότητας, τα κριτήρια που δεν καλύπτονται επαρκώς στην εταιρική έκθεση είναι αυτό της κάλυψης της επίδοσης των επιχειρήσεων με αναφορά στις ευρύτερες συνθήκες και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης καθώς και του μεγέθους των επιδράσεων και της συμβολής τους σε κατάλληλο γεωγραφικό πλαίσιο (28%), οι επιδόσεις στην κατανόηση του πλαισίου βιώσιμης ανάπτυξης και οι κατάλληλες πληροφορίες για τους δείκτες βιώσιμης

ανάπτυξης σχετικά με τα θέματα που καλύπτονται στην έκθεση (39%) και η σύνδεση των μακροπρόθεσμων επιδόσεων βιωσιμότητας με το πλαίσιο βιωσιμότητας (19%).

Ακόμη, όσον αφορά την "αρχή της ισορροπίας", ένα μεγάλο ποσοστό των εκθέσεων (άνω του 70%) έχει περιορισμένη κάλυψη όσον αφορά το κριτήριο της αναφοράς των δυσμενών επιπτώσεων και περιέχει περιορισμένες πληροφορίες σχετικά με το μέγεθος των επιπτώσεων αυτών.

Τα κριτήρια της Αξιοπιστίας και της Ακρίβειας παρουσίασαν την χαμηλότερη κάλυψη σε όλες τις αναφορές ΕΚΕ των ελληνικών εταιριών του δείγματος. Η υψηλότερη αναλογία ενσωμάτωσης (83%) της αρχής του Πλαίσιο Βιωσιμότητας στους απολογισμούς κοινωνικής υπευθυνότητας των ελληνικών επιχειρήσεων, ανταποκρίνεται στην ανάγκη να εξασφαλιστεί ότι οι πληροφορίες θα είναι διαθέσιμες έγκαιρα, προκειμένου τα ενδιαφερόμενα μέρη να λαμβάνουν ενημερωμένες αποφάσεις (GRI, 2013b). Αυτές οι αποφάσεις μπορούν να έχουν άμεση επίδραση στις επιχειρήσεις, επηρεάζοντας θετικά ή αρνητικά τις επιδόσεις, τη φήμη και τη δυνατότητα απόκτησης επενδυτικών κεφαλαίων (Ε.Υ., 2014). Αυτό υποστηρίζεται επίσης από τους Mathews (1995) και Morhardt κ.ά. (2002) ως προς τα κίνητρα των επιχειρήσεων για την έκδοση και αποκάλυψη μη χρηματοοικονομικών αναφορών ως μέσο πλήρωσης της περιβαλλοντικής και κοινωνικής τους ευθύνης.

Ταυτόχρονα η χαμηλή κάλυψη ενσωμάτωσης των αρχών της Ακρίβειας (40%) και Αξιοπιστίας (43%) αποδυναμώνει τους κύριους στόχους δημοσιοποίησης των εκθέσεων κοινωνικής ευθηνής ως προς την ακεραιότητα της διαφάνειας, της ειλικρίνειας, της αποτελεσματικότητας και της αξιοπιστίας απέναντι στα ενδιαφερόμενα μέρη, τις προσδοκίες και απαιτήσεις τους (Castaldo, Perrini, Misani, & Tencati, 2009; Calabrese et al., 2015; Weber, 2008; Sustainability/UNEP, 1998).

Το ποσοστό των εξωτερικά ελεγμένων εκθέσεων εταιρικής κοινωνικής υπευθυνότητας των ελληνικών επιχειρήσεων του δείγματος είναι 79%, αυξημένο έναντι του 14% των απολογισμών του 2009 (Skouloudis et al., 2010), το 45% στην έκθεση του 2013 (Ε.Υ., 2015) και του 50% απολογισμών του 2014 (Lambrinaki, 2016), το ποσοστό των μη εξωτερικά ελεγμένων εκθέσεων θεωρείται ότι μειώνεται σύμφωνα με τις διεθνείς αυξητικές τάσεις (KPMG, 2013).

Η εξωτερική αξιολόγηση εξετάζει την ποιοτική πλευρά των δημοσιευμένων πληροφοριών και τη διαδικασία υποβολής απολογισμού Εταιρικής Κοινωνικής

Ευθύνης (ΕΚΕ), παρέχοντας σημαντικά στοιχεία σχετικά με τη διαχείριση και την αναθεώρηση εκ μέρους της εταιρίας για την ανάλυση της σημασίας, τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων φορέων και την συνολική διαχείριση της βιωσιμότητας του οργανισμού (ΕΥ, 2015). Η ανεπαρκής εφαρμογή της αρχής της Ακριβείας στους ελληνικούς απολογισμούς κοινωνικής υπευθυνότητας υποδεικνύει ότι οι πληροφορίες για την απόδοση του απολογισμού σε σημαντικά θέματα της ΕΚΕ δεν είναι επαρκώς ακριβείς, λεπτομερείς και αξιόπιστες για να επιτρέψουν στους ενδιαφερόμενους φορείς να αξιολογήσουν την απόδοση του οργανισμού. Η αρχή της Ακριβείας σχετίζεται με τις τεχνικές μέτρησης δεδομένων, τις εκτιμήσεις, υποθέσεις και ποιοτικές δηλώσεις, καθώς και με τις αντίστοιχες αναφορές για περαιτέρω ενημέρωση (GRI, 2013B).

Πιο παλιά, έχει παρατηρηθεί έλλειψη στην αξιολόγηση της απόδοσης των επιχειρήσεων σε σχέση με τις δραστηριότητές τους στον τομέα της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ), τόσο στην Ελλάδα (Skouloudis et al., 2009, 2010; Lambrinaki, 2016), όσο και σε διεθνές επίπεδο (Adams, 2004; de Villiers & van Staden, 2010; O'Dwyer, Unerman, & Hession, 2005). Παρ' όλα αυτά, η εκτενής υιοθέτηση των βασικών αρχών στους ελληνικούς εταιρικούς απολογισμούς του δείγματος που δημοσιεύθηκαν το 2015 επικυρώνει προηγούμενες εκτιμήσεις για υψηλότερες βαθμολογίες σε ορισμένες περιοχές, ενώ μπορεί να κρύβει χαμηλές βαθμολογίες σε άλλες.

Για παράδειγμα, η έκταση της κάλυψης ορισμένων γενικών τομέων επιχειρηματικής δραστηριότητας που σχετίζονται με την ΕΚΕ, όπως η εταιρική διακυβέρνηση, το προφίλ, οι εργασιακές σχέσεις και η κοινωνική προσφορά, σε σύγκριση με την περιορισμένη ή ασαφή κάλυψη τομέων όπως οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις, η ασφάλεια και υγεία στον χώρο εργασίας και η διαφθορά, αποδεικνύει την ανάγκη για περισσότερες και λεπτομερέστερες πληροφορίες, προκειμένου να δημιουργηθεί μια σφαιρική, ισορροπημένη και αξιόπιστη έκθεση απολογισμού ΕΚΕ (Escrig-Olmedo et al., 2014; Skouloudis et al., 2009, 2010). Από το σύνολο των απολογισμών οι 7 βρίσκονται σε “συμφωνία” με την βασική επιλογή σύνταξης (core) και μόλις δύο με την εκτενή (comprehensive), σε σύγκριση με τον ένα που είχε καταγραφεί το 2013 (Ε.Υ., 2015).

Όσον αφορά τα ευρέως αποδεκτά πρωτόκολλα υποβολής εκθέσεων, εκτός από την χρήση των κατευθυντήριων οδηγιών του GRI-G4, τρεις στους οκτώ απολογισμούς (42%) χρησιμοποιεί το ISO 26000, έναντι 24% το 2013 (Ε.Υ., 2015), πέντε στους οκτώ απολογισμούς (22%) χρησιμοποιεί το AA1000APS, ενώ συνολικά τρεις (32%) από τους οκτώ εταιρικούς απολογισμούς χρησιμοποιούν τουλάχιστον ένα από τα παραπάνω πρωτόκολλα. Ομοίως, έξι στις οκτώ εταιρικές εκθέσεις (75%) συνοδεύονται από τουλάχιστον μία δήλωση συμμόρφωσης ή προόδου σύμφωνα με τις αρχές ή τα κριτήρια του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ ή του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας.

5.2 Περιορισμοί της έρευνας

Στη διπλωματική αυτή, πραγματοποιήθηκε μια εκτενής ανάλυση των αναφορών εταιρικής κοινωνικής ευθύνης που εκδόθηκαν από ελληνικές εταιρίες κατά το έτος 2022. Η ανάλυση αυτή στοχεύει στην αξιολόγηση της συμμόρφωσης των εν λόγω αναφορών με τις πιο πρόσφατες κατευθυντήριες οδηγίες του GRI-Standard, με σκοπό τη διευκόλυνση της διαδικασίας σύγκρισης των αποτελεσμάτων. Για τη συλλογή των αναφορών, χρησιμοποιήθηκε η βάση δεδομένων του GRI, από όπου ανακτήθηκαν οι αναφορές που είχαν δημοσιευθεί από τις εταιρικές ιστοσελίδες. Ωστόσο, λόγω των περιορισμένων χρονικών πλαισίων για την υποβολή της διπλωματικής, το δείγμα των αναφορών περιορίστηκε σε αυτές που είχαν δημοσιευθεί έως τον Δεκεμβρίου του 2023. Σημειώνεται ότι δεν αξιολογήθηκαν αναφορές από άλλους εξωτερικούς εκτιμητές, προκειμένου να περιοριστεί η υποκειμενικότητα της ανάλυσης.

6. Συμπεράσματα

Οι ενέργειες που ανήκουν στο πλαίσιο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ) των επιχειρήσεων διαπιστώνουν μια θετική τάση παγκοσμίως και στην Ελλάδα. Αυτή η θετική τάση δεν προκύπτει μόνο λόγω πιέσεων που ασκούνται από κυβερνήσεις, οργανισμούς και άλλους φορείς για διαφάνεια και ευθύνη, αλλά και λόγω της αυξανόμενης ευαισθητοποίησης των κοινωνιών για θέματα που σχετίζονται με τη δραστηριότητα των εταιρειών σε οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό επίπεδο. Οι εταιρείες, από την πλευρά τους, όχι μόνο επιδιώκουν να βελτιώσουν την εξωτερική τους εικόνα, αλλά και να αναγνωρίσουν την επίδραση που έχουν στα συνολικά

αποτελέσματά τους, τα οποία επηρεάζουν και πλήττονται από τους ενδιαφερόμενους φορείς, εφαρμόζοντας πρακτικές ΕΚΕ και διαφοροποιώντας τις επιδόσεις τους σε αυτό το πλαίσιο.

Για την αναφορά δραστηριοτήτων στον τομέα της κοινωνικής υπευθυνότητας, χρησιμοποιούνται ευρέως καθιερωμένα πρωτόκολλα οργάνωσης και παρουσίασης αποτελεσμάτων, είτε ανεξάρτητα είτε μέσα σε έναν γενικότερο επιχειρησιακό απολογισμό. Τα πιο διαδεδομένα πλαίσια για την εκπόνηση αυτών των απολογισμών είναι οι κατευθυντήριες οδηγίες του GRI, που αποτελούν το πιο διαδεδομένο πλαίσιο σε παγκόσμιο επίπεδο. Η πέμπτη και τελευταία έκδοση αυτών των οδηγιών, γνωστή ως GRI-Standard αντικαθιστά από το 2021 όλες τις προηγούμενες εκδόσεις. Στην παρούσα μελέτη, χρησιμοποιήθηκε μία μεθοδολογία αξιολόγησης των εταιρικών απολογισμών κοινωνικής υπευθυνότητας ελληνικών επιχειρήσεων, με βάση τις κατευθυντήριες οδηγίες του GRI-Standard.

Η μεθοδολογία βασίστηκε στη χρήση της μεθόδου ανάλυσης περιεχομένου, η οποία είναι μία από τις παγκοσμίως αποδεκτές μεθόδους για την αξιολόγηση της απόδοσης δημοσίευσης εταιρικών απολογισμών σχετικά με την κοινωνική υπευθυνότητα. Στο πλαίσιο αυτής της μεθοδολογίας, αξιολογήθηκε ο βαθμός ενσωμάτωσης των δέκα βασικών αρχών που προτείνονται από το GRI για την οργάνωση, προετοιμασία και σύνταξη ενός απολογισμού εταιρικής υπευθυνότητας. Η αξιολόγηση αυτή πραγματοποιήθηκε σε ένα δείγμα των οκτώ εταιρικών απολογισμών από διάφορους κλάδους.

Μέσω ενός συγκεκριμένου συστήματος αξιολόγησης κριτηρίων που αναφέρονται στην εκπλήρωση των απαιτήσεων κάθε αρχής, παρατηρήθηκε μια αύξηση κατά 74% στην ενσωμάτωση των δέκα αρχών για τους ελληνικούς απολογισμούς ΕΚΕ που αναφέρονται στο 2022, σε σύγκριση με την προηγούμενη έρευνα του περασμένου έτους (Lamprinaki, 2016). Παρόλο που υπήρξαν μερικά κριτήρια που δεν καλύφθηκαν πλήρως. Παραδείγματα αυτών των κριτηρίων περιλαμβάνουν τις διαδικασίες επιλογής και συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών, που πραγματοποιούνται ειδικά για το περιεχόμενο του απολογισμού, τις διαδικασίες καθορισμού του περιεχομένου του απολογισμού, την παρουσίαση των κυρίων θεμάτων και την ταξινόμησή τους, τη χρήση αναγνωρίσιμων δεικτών σύγκρισης της απόδοσης που μπορούν να συγκριθούν με κατάλληλα σημεία αναφοράς, την αξιολόγηση της απόδοσης των επιχειρήσεων με

γνώμονα τις ευρύτερες συνθήκες και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης, την εκτίμηση του μεγέθους των επιδράσεων και της συνεισφοράς τους σε κατάλληλα γεωγραφικά πλαίσια και τέλος την αναφορά των αρνητικών αποτελεσμάτων.

Το υψηλότερο ποσοστό ενσωμάτωσης στους ετήσιους απολογισμούς Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ) κατέστη η αρχή του Πλαισίου Βιωσιμότητας, το οποίο φανερώνει την αυξημένη ευαισθησία των ελληνικών επιχειρήσεων στην ανάγκη για έγκαιρη παροχή πληροφοριών σχετικά με την ΕΚΕ. Αυτό επιτρέπει στα ενδιαφερόμενα μέρη να λαμβάνουν ενημερωμένες αποφάσεις. Αντίστοιχα, τα χαμηλότερα ποσοστά ενσωμάτωσης, όπως και στην περίπτωση της έρευνας της Lamprinaki (2016), παρατηρήθηκαν στις αρχές της Ακρίβειας και της Αξιοπιστίας, υπονοώντας τον περιορισμό της διαφάνειας, της ειλικρίνειας και της αξιοπιστίας των απολογισμών ΕΚΕ απέναντι στα ενδιαφερόμενα μέρη. Σε σύγκριση μεταξύ των δύο μεθοδολογιών για τα δείγματα των οκτώ εταιρικών απολογισμών, παρατηρήθηκε ότι το μέσο ποσοστό ενσωμάτωσης των δέκα βασικών αρχών των κατευθυντήριων οδηγιών του GRI-Standard είναι 57,1%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τις οδηγίες δημοσίευσης της διοικητικής προσέγγισης ανέρχεται στο 35,6%.

Τα ίδια αποτελέσματα παρατηρούνται και σε άλλα επίπεδα με το μέσο ποσοστό ενσωμάτωσης των αρχών να αγγίζει το 59,7% σε κλαδικό επίπεδο, ενώ οι οδηγίες δημοσιοποίησης της διοικητικής προσέγγισης φτάνουν μόνο το 36,6%. Από αυτά προκύπτει ότι, παρά το γεγονός ότι οι εταιρικοί απολογισμοί κοινωνικής υπευθυνότητας συμπεριλαμβάνουν σε μεγάλο βαθμό τις βασικές αρχές των κατευθυντήριων οδηγιών του GRI-Standard, δεν φαίνεται να διασφαλίζουν την ολοκληρωμένη, αποτελεσματική, αξιόπιστη, ακριβή και ισορροπημένη αναφορά των σημαντικότερων θεμάτων. Αυτό υπονομεύει τη διαφάνεια και την αξιοπιστία της εταιρικής εκθεσιοδότησης προς τα ενδιαφερόμενα μέρη και δεν εξασφαλίζει την πλήρη κάλυψη των κατευθυντήριων οδηγιών του GRI-Standard. Επιπλέον, υπογραμμίζει ότι η υψηλή βαθμολόγηση ενός εταιρικού απολογισμού δεν σημαίνει απαραίτητα υψηλή βαθμολόγηση σε όλες τις επιμέρους πτυχές, ιδίως σε αυτές που έχουν μεγαλύτερη σημασία, ενώ δεν εγγυάται την πραγματική εταιρική απόδοση στην κοινωνική υπευθυνότητα, ειδικά αν δεν υπάρχει εξωτερική επιβεβαίωση υψηλού επιπέδου, το οποίο μπορεί να μην είναι προτεραιότητα για όλες τις επιχειρήσεις.

Συνολικά, μπορεί να ειπωθεί ότι η καθυστέρηση στην εκπόνηση των εταιρικών απολογισμών όσον αφορά την επίτευξη των στόχων κάλυψης όλων των αναγκαίων δεικτών για τη δημοσίευση πληροφοριών επίδοσης σε σχέση με τα σημαντικότερα θέματα με υψηλή σημασία, αναδεικνύει μια περισσότερο επιφανειακή προσέγγιση στη δημοσίευση επιδόσεων. Αν και η διαδικασία αυτή καλύπτει σε μεγάλο βαθμό τις οδηγίες για την ενσωμάτωση αρχών, αποφεύγει πραγματικά να παρουσιάσει λεπτομερώς τις ποιοτικές και ποσοτικές πληροφορίες επίδοσης, ιδιαίτερα για τα πιο σημαντικά θέματα που θα έπρεπε να επισημάνει.

Όσον αφορά τους λόγους ή τα πιθανά κίνητρα των επιχειρήσεων για το επίπεδο δημοσιοποίησης, μπορούν να αναφερθούν τα εξής: είτε η έλλειψη κατάλληλου εξειδικευμένου προσωπικού, είτε η μη τήρηση των απαιτούμενων πρωτοκόλλων για τη συλλογή και ανάλυση δεδομένων, είτε η έλλειψη απαραίτητων οικονομικών πόρων (κυρίως για μικρομεσαίες επιχειρήσεις), είτε η έλλειψη κατανόησης της σημασίας εκπόνησης ενός ολοκληρωμένου αναφορικού πλαισίου κοινωνικής υπευθυνότητας, είτε η έλλειψη επαρκούς σαφήνειας στις κατευθυντήριες οδηγίες για την κάλυψη των μεμονωμένων δεικτών, είτε η προθεσμιακή επιλογή απόκρυψης λόγω εταιρικών συμφερόντων ή πολιτικών αιτίων, είτε ο συνδυασμός των παραπάνω.

Σε γενικές γραμμές, οι απολογισμοί Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (EKE) στην Ελλάδα φαίνεται να βελτιώνονται με την πάροδο του χρόνου. Αυτό συμβαίνει σε σύγκριση με παλαιότερες μελέτες και ακολουθώντας τις παγκόσμιες τάσεις. Οι βελτιώσεις αυτές επιτυγχάνονται μέσω της αύξησης της εμπλοκής των ενδιαφερομένων μερών, της ουσιαστικότητας και της σαφήνειας των αναφορών, καθώς και της αξιοπιστίας τους. Επιπλέον, παρατηρείται η χρήση περισσότερων πρωτοκόλλων σύνταξης απολογισμών, πέραν του GRI, καθώς και η υποβολή εκθέσεων συμμόρφωσης ή προόδου, σύμφωνα είτε με τις αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ, είτε με αυτές του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας.

Είναι αναγκαίο να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στην ακρίβεια και στην αξιοπιστία καταγραφής και παρουσίασης των επιδόσεων, καθώς και στη σαφή χρήση δεικτών μέτρησης και στη σύγκριση με διεθνώς αναγνωρισμένα σημεία αναφοράς σε όλους τους τομείς. Αυτό θα συμβάλει στην επίτευξη μεγαλύτερης διαφάνειας και αξιοπιστίας στην αναφορά των επιχειρήσεων προς τα ενδιαφερόμενα μέρη. Η παρούσα έρευνα έχει σημαντική συμβολή στη βιβλιογραφία περί αξιολόγησης εταιρικών απολογισμών,

καθώς και στην ανάπτυξη και εφαρμογή μιας συγκεκριμένης μεθοδολογίας, παρέχοντας συμπεράσματα που αφορούν την πληρότητα, τη διαφάνεια και την αξιοπιστία των εταιρικών απολογισμών στην ελληνική αγορά.

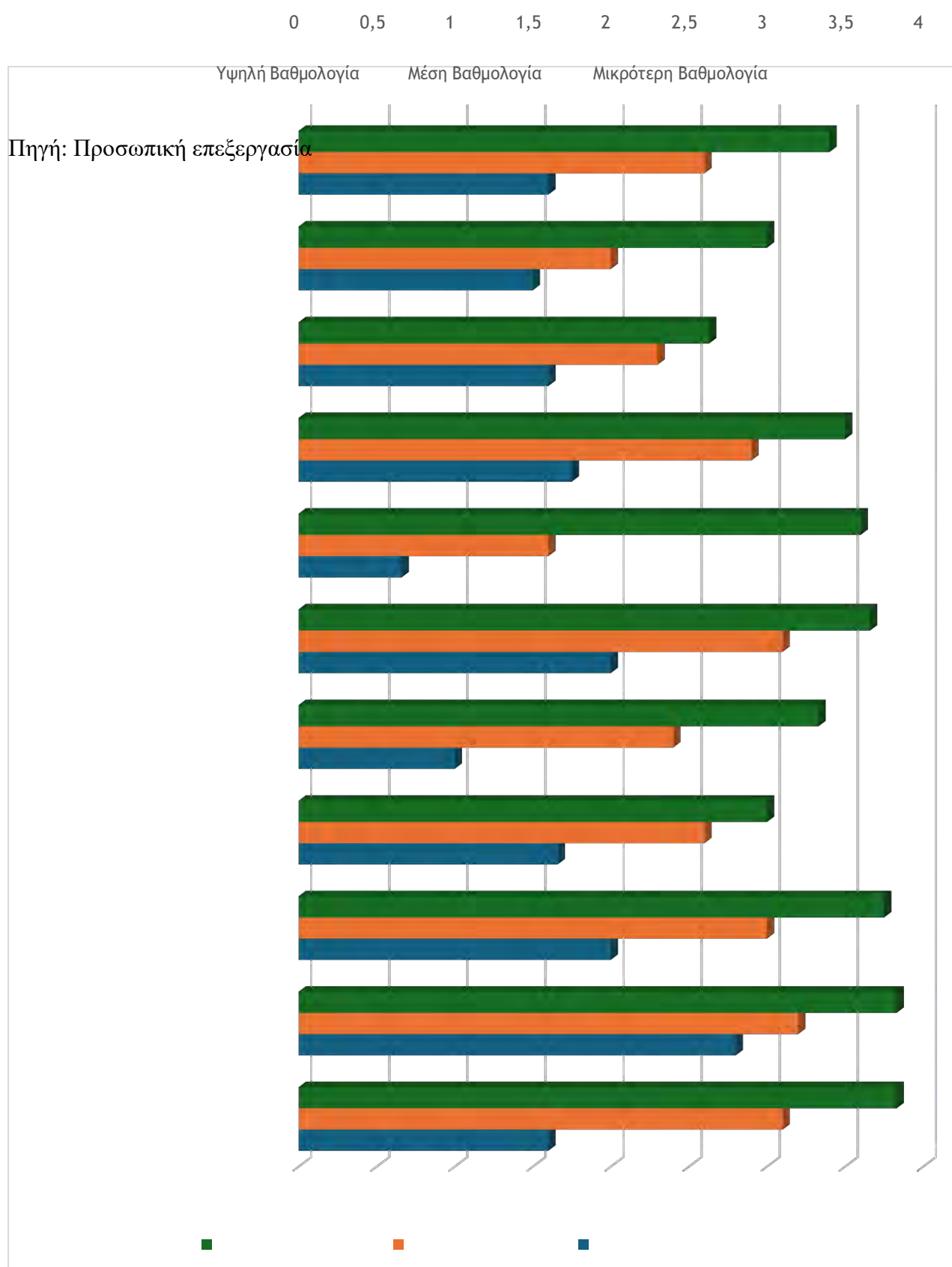
Στον τομέα της μελλοντικής έρευνας, θεωρείται απαραίτητο να αξιολογηθεί το σύνολο των εταιρικών αναφορών που δημιουργήθηκαν με βάση τις οδηγίες του GRI-Standard το 2021. Αυτή η αξιολόγηση θα επιτρέψει την εξαγωγή ολοκληρωμένων συμπερασμάτων τόσο για το επίπεδο υιοθέτησης των κύριων αρχών του GRI όσο και για τον βαθμό ενσωμάτωσης των οδηγιών για τη δημοσιοποίηση δεικτών διοικητικής προσέγγισης στα βασικά ζητήματα κάθε ελληνικής εταιρείας που τις ακολούθησε.

Μια άλλη προσέγγιση θα μπορούσε να είναι η επαλήθευση ή η απόρριψη των αιτιών ή των κινήτρων που αναφέρθηκαν προηγουμένως σχετικά με τα χαμηλά ποσοστά ενσωμάτωσης των αρχών της Ακρίβειας και Αξιοπιστίας, καθώς και της ανεπαρκούς εφαρμογής των δεικτών διοικητικής προσέγγισης στα βασικά ζητήματα κάθε αξιολόγησης Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ).

Πίνακας 6: Χαμηλότερη, Υψηλότερη, και Μέση Βαθμολογία ενσωμάτωσης Αρχών

Σύνολο		1,6	2,6	3,4
Αξιοπιστία		1,5	2	3
Σαφήνεια		1,6	2,3	2,63
Τακτική και Εγκαιρη Ενημέρωση		1,75	2,9	3,5
Ακρίβεια	0,66	1,6		3,6
Συγκρισιμότητα		2	3,1	3,66
Ισορροπία	1		2,4	3,33
Πλήροτητα		1,66	2,6	3
Ουσιαστικότητα		2	3	3,75
Πλαίσιο Βιωσιμότητας			2,8	3,2
Συμμετοχικότητα			1,6	3,1

3,83

Μεθοδολογία Αξιολόγησης-Κριτήρια Αρχών

Α. ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΤΗΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ:

Αρχή: Ο Οργανισμός θα πρέπει να προσδιορίσει τα ενδιαφερόμενα μέρη του, και να εξηγήσει πώς έχει ανταποκριθεί στις εύλογες προσδοκίες, απαιτήσεις, ανάγκες και ενδιαφέροντα τους.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ:

A.1: Παρουσίαση λίστας των ενδιαφερόμενων μερών που συνεργάζονται με τον οργανισμό.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Δεν υπάρχει κατάλογος με τα ενδιαφερόμενα μέρη του οργανισμού
“1”	Αναφέρονται επιγραμματικά ή αποσπασματικά βασικές μόνο ομάδες ενδιαφέροντος
“2”	Αναφέρονται (συγκεντρωτικά), αλλά μόνο επιγραμματικά, όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη
“3”	Παρουσιάζονται σε μορφή καταλόγου όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη του οργανισμού, καθώς και βασικές πληροφορίες-ιδιότητες για κάθε ένα από αυτά
“4”	Παρουσιάζονται σε μορφή καταλόγου όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη του οργανισμού, βασικές πληροφορίες-ιδιότητες για κάθε ένα από αυτά καθώς και οι σχέσεις τους με τον οργανισμό (Π.χ. απαιτήσεις, προσδοκίες, ανάγκες, υποχρεώσεις)

A.2: Βάση προσδιορισμού ενδιαφερόμενων μερών (γενικό κριτήριο/ ορισμός) και διαδικασίες επιλογής τους.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Δεν παρέχονται σχετικά στοιχεία για τον προσδιορισμό των ενδιαφερομένων μερών του οργανισμού
“1”	Η αναφορά είναι ασαφής

“2”	Αναφέρεται το γενικό κριτήριο/ορισμός βάση του οποίου προσδιορίζονται τα ενδιαφερόμενα μέρη
“3”	Αναφέρεται το γενικό κριτήριο/ορισμός βάση του οποίου προσδιορίζονται τα ενδιαφερόμενα μέρη και συνοπτικά οι διαδικασίες που ακολουθεί κατά την επιλογή τους για διαβούλευση
“4”	Αναφέρεται το γενικό κριτήριο/ορισμός βάση του οποίου προσδιορίζονται τα ενδιαφερόμενα μέρη και οι διαδικασίες που ακολουθεί κατά την επιλογή τους για διαβούλευση, περιγράφονται επαρκώς διαδικασίες για τον προσδιορισμό των ενδιαφερομένων μερών μείζονος σημασίας.

A.3: Αναφορά προσέγγισης διαβούλευσης και εμπλοκής του οργανισμού με τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένης της συχνότητας της συμμετοχής με βάση τον τύπο και την ομάδα ενδιαφερομένων μερών, καθώς και μια ένδειξη για το αν οποιοδήποτε δέσμευση αναλήφθηκε ειδικά ως μέρος της διαδικασίας προετοιμασίας της έκθεσης.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Δεν υπάρχει αναφορά στις επιμέρους προσεγγίσεις διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη
“1”	Η αναφορά στις προσεγγίσεις διαβούλευσης είναι γενική, ασαφής
“2”	Αναφέρονται προσεγγίσεις διαβούλευσης ορισμένων μόνο ενδιαφερομένων μερών
“3”	Παρουσιάζονται προσεγγίσεις διαβούλευσης με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη
“4”	Παρουσιάζονται προσεγγίσεις διαβούλευσης με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και επιπλέον αναφέρεται η συχνότητα των διαβουλεύσεων κατά τύπο και ομάδα ενδιαφέροντος ή διευκρινίζεται εάν οποιαδήποτε ενέργεια συμμετοχής πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας κατάρτισης του απολογισμού

A.4: Αναφορά των βασικών θεμάτων και προβληματισμών που προέκυψαν από το διάλογο με τα ενδιαφερόμενα μέρη, και πώς ο οργανισμός ανταποκρίθηκε σε αυτά και τα συμπεριέλαβε στον απολογισμό του. Αναφορά των βασικών θεμάτων και προβληματισμών που έθεσε κάθε ενδιαφερόμενη ομάδα.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Δεν υπάρχουν πληροφορίες για θέματα που προέκυψαν από τη διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη του οργανισμού
“1”	Αναφέρεται ρητά η πολιτική του οργανισμού για χρήση των πληροφοριών που προκύπτουν από τη διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη ή αναφέρονται συνοπτικά ζητήματα που προέκυψαν από τη συμμετοχή των ομάδων ενδιαφέροντος
“2”	Αναφέρονται προσεγγίσεις διαβούλευσης ορισμένων μόνο ενδιαφερομένων μερών
“3”	Αναφέρεται η πολιτική του οργανισμού για χρήση των πληροφοριών που προκύπτουν από τη διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη, καθώς και τρόποι αξιοποίησης τέτοιων πληροφοριών (Π.χ. η επιλογή κριτηρίων συγκριτικής αξιολόγησης της επίδοσης ή ο επηρεασμός συγκεκριμένων αποφάσεων σχετικά με την πολιτική ή τις λειτουργίες) ή αναφέρονται συνοπτικά ζητήματα που προέκυψαν από τη συμμετοχή των ομάδων ενδιαφέροντος και ο τρόπος με τον οποίο ο οργανισμός ανταποκρίθηκε σε ορισμένα από αυτά.
“4”	Αναφέρεται η πολιτική του οργανισμού για χρήση των πληροφοριών που προκύπτουν από τη διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη, γίνεται αναφορά σε πρακτικά αποτελέσματα από τη χρήση των πληροφοριών διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη (Π.χ. ποιες αποφάσεις ή λειτουργίες του οργανισμού τελικά επηρεάστηκαν ή τι έδειξαν τα αποτελέσματα της συγκριτικής επίδοσης βάση των κριτηρίων που προέκυψαν από τις διαβουλεύσεις) ή αναφέρονται ζητήματα που προέκυψαν από τη συμμετοχή των ομάδων

	ενδιαφέροντος και ο τρόπος με τον οποίο ο οργανισμός ανταποκρίθηκε σε όλα αυτά τα θέματα
--	--

A.5: Το περιεχόμενο του απολογισμού αξιοποιεί τα αποτελέσματα των διαδικασιών συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών που χρησιμοποιούνται από τον οργανισμό με τις τρέχουσες δραστηριότητές του, όπως απαιτείται από το νομικό και θεσμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο λειτουργεί. Η διαδικασία διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορεί να λειτουργήσει ως εργαλείο για την κατανόηση των ευλόγων προσδοκιών και συμφερόντων των ενδιαφερομένων μερών. Οι οργανισμοί συνήθως παρέχουν διάφορες ευκαιρίες διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη στο πλαίσιο των συνηθισμένων δραστηριοτήτων τους, από τις οποίες μπορούν να τροφοδοτήσουν με χρήσιμο υλικό τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τον απολογισμό. Σε αυτές μπορεί να περιλαμβάνεται, για παράδειγμα, η διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη για τον σκοπό της συμμόρφωσης με διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα ή η άντληση πληροφοριών στις οποίες θα στηριχθούν τρέχουσες οργανωτικές ή επιχειρηματικές διαδικασίες. Είναι σημαντικό να τεκμηριωθεί η διαδικασία της συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών.

Ο οργανισμός τεκμηριώνει πώς όρισε τα ενδιαφερόμενα μέρη που συμμετείχαν στη διαβούλευση, πώς και πότε συμμετείχαν, και πώς η διαβούλευση έχει επηρεάσει το περιεχόμενο του απολογισμού και τις δραστηριότητες βιωσιμότητας του οργανισμού. Επιπλέον, η διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορεί να υλοποιείται ειδικά για τη διαδικασία κατάρτισης του απολογισμού. Οι οργανισμοί μπορούν επίσης να χρησιμοποιούν άλλα μέσα, όπως τα ΜΜΕ, η επιστημονική κοινότητα, ή οι συνεργατικές δραστηριότητες με ομοειδείς οργανισμούς και ενδιαφερόμενα μέρη. Τα μέσα αυτά βοηθούν τον οργανισμό να κατανοεί καλύτερα τις εύλογες προσδοκίες και τα συμφέροντα των ενδιαφερομένων μερών.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Ο Απολογισμός δεν παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών που χρησιμοποιούνται από τον οργανισμό με τις τρέχουσες δραστηριότητές του, οι οποίες έχουν επηρεάσει το περιεχόμενο του.
“1”	Αναφέρεται ρητά η πολιτική του οργανισμού για χρήση των πληροφοριών που προκύπτουν από τη διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη ή αναφέρονται συνοπτικά ζητήματα που προέκυψαν από τη συμμετοχή των ομάδων ενδιαφέροντος
“2”	Ο Απολογισμός αναφέρει συνοπτικά τις διαδικασίες δέσμευσης των ενδιαφερομένων μερών, οι οποίες αντικατοπτρίζονται στο περιεχόμενο του.
“3”	Ο Οργανισμός αναφέρει τις διαδικασίες συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών που αποτυπώνονται στο περιεχόμενο του απολογισμού, αλλά σημαντικά κενά και ασάφειες είναι εμφανή
“4”	Ο Οργανισμός περιγράφει λεπτομερώς τις διαδικασίες συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών που αποτυπώνονται στο περιεχόμενο του Απολογισμού.

Α. 6: Το περιεχόμενο του απολογισμού αξιοποιεί τα αποτελέσματα των διαδικασιών συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών που χρησιμοποιούνται από τον οργανισμό ειδικά ως προς το καθορισμό και τη σύνδεση του περιεχομένου με τα θέματα Βιωσιμότητας. Επιπλέον, η διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορεί να υλοποιείται ειδικά για τη διαδικασία κατάρτισης του απολογισμού. Οι οργανισμοί μπορούν επίσης να χρησιμοποιούν άλλα μέσα, όπως τα ΜΜΕ, η επιστημονική κοινότητα, ή οι συνεργατικές δραστηριότητες με ομοειδείς οργανισμούς και ενδιαφερόμενα μέρη. Τα μέσα αυτά βοηθούν τον οργανισμό να κατανοεί καλύτερα τις εύλογες προσδοκίες και τα συμφέροντα των ενδιαφερομένων μερών. Όταν η διαδικασία διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη χρησιμοποιείται για τους σκοπούς του απολογισμού, θα πρέπει να βασίζεται σε συστηματικές ή γενικά αποδεκτές προσεγγίσεις, μεθοδολογίες ή αρχές. Η συνολική προσέγγιση θα πρέπει να

είναι επαρκώς αποτελεσματική ώστε να διασφαλίζει ότι οι ανάγκες πληροφόρησης των ενδιαφερόμενων μερών είναι κατανοητές. Για την αξιοπιστία του απολογισμού είναι σημαντικό να τεκμηριωθεί η διαδικασία διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Ο οργανισμός τεκμηριώνει πώς όρισε τα ενδιαφερόμενα μέρη που συμμετείχαν στη διαβούλευση, πώς και πότε συμμετείχαν, και πώς η διαβούλευση έχει επηρεάσει το περιεχόμενο του απολογισμού και τις δραστηριότητες βιωσιμότητας του οργανισμού.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Ο Απολογισμός δεν παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών που πραγματοποιούνται ειδικά για το περιεχόμενο του για θέματα βιωσιμότητας.
“1”	Ο Απολογισμός αναφέρει συνοπτικά τις διαδικασίες συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών που πραγματοποιούνται ειδικά για το περιεχόμενο του για θέματα βιωσιμότητας.
“2”	Ο Απολογισμός αναφέρει τις διαδικασίες συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών που πραγματοποιούνται ειδικά για το περιεχόμενο του για θέματα βιωσιμότητας ΑΛΛΑ σημαντικά κενά και ασάφειες είναι εμφανείς.
“3”	Ο Οργανισμός περιγράφει επαρκώς τις διαδικασίες συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών που πραγματοποιούνται ειδικά για το περιεχόμενο του για θέματα βιωσιμότητας
“4”	Ο Οργανισμός περιγράφει λεπτομερώς τις διαδικασίες συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών που πραγματοποιούνται ειδικά για το περιεχόμενο του για θέματα βιωσιμότητας.

Β. ΠΛΑΙΣΙΟ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

Αρχή: Ο απολογισμός θα πρέπει να παρουσιάζει την επίδοση του οργανισμού στο ευρύτερο πλαίσιο της βιωσιμότητας.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ:

B.1: Ο οργανισμός παρουσιάζει το πώς κατανοεί τη βιώσιμη ανάπτυξη και χρησιμοποιεί αντικειμενικές και διαθέσιμες πληροφορίες καθώς και μέτρα βιώσιμης

ανάπτυξης για τα θέματα που καλύπτει ο απολογισμός. Οι πληροφορίες για την επίδοση θα πρέπει να τοποθετούνται στο αντίστοιχο πλαίσιο. Το βαθύτερο θέμα των απολογισμών βιωσιμότητας είναι το πώς ο οργανισμός συμβάλλει –ή σκοπεύει να συμβάλλει μελλοντικά– στη βελτίωση ή επιδείνωση των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών συνθηκών, εξελίξεων και τάσεων σε τοπικό, περιφερειακό ή παγκόσμιο επίπεδο. Η αναφορά μόνο σε τάσεις επίδοσης σε μεμονωμένους τομείς (ή στην αποτελεσματικότητα του οργανισμού) ουσιαστικά αγνοεί αυτό το βαθύτερο θέμα. Έτσι, οι απολογισμοί θα πρέπει να προσπαθούν να παρουσιάσουν την επίδοση σε σχέση με ευρύτερες έννοιες της βιωσιμότητας. Για να γίνει αυτό, πρέπει να συζητηθεί η επίδοση του οργανισμού εντός των ορίων και των απαιτήσεων που τίθενται στους περιβαλλοντικούς ή κοινωνικούς πόρους σε κλαδικό, τοπικό, περιφερειακό ή παγκόσμιο επίπεδο.

Για παράδειγμα, αυτό μπορεί να σημαίνει ότι εκτός από το να αναφερθεί στις τάσεις στην οικολογική αποτελεσματικότητα, ένας οργανισμός μπορεί επίσης να παρουσιάσει το απόλυτο ρυπαντικό φορτίο του οργανισμού σε σχέση με την ικανότητα του περιφερειακού οικοσυστήματος να απορροφά τον αντίστοιχο ρύπο.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Δεν υπάρχουν πληροφορίες για θέματα που προέκυψαν από τη διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη του οργανισμού
“1”	Ο Οργανισμός παρουσιάζει ελάχιστα μέσα από τον Απολογισμό το πώς κατανοεί το πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης και δεν αναφέρει πληροφορίες που λειτουργούν ως μέτρα αειφόρου ανάπτυξης για τα θέματα που καλύπτει η έκθεση
“2”	Ο Οργανισμός παρουσιάζει ελάχιστα μέσα από τον Απολογισμό το πώς κατανοεί το πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης και δεν αναφέρει πληροφορίες που λειτουργούν ως μέτρα αειφόρου ανάπτυξης για τα θέματα που καλύπτει η έκθεση
“3”	Ο Οργανισμός επιχειρεί να παρουσιάσει μέσα από τον Απολογισμό το πώς κατανοεί το πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης και αναφέρει πληροφορίες που λειτουργούν ως μέτρα αειφόρου ανάπτυξης για τα

	θέματα που καλύπτει η έκθεση, αλλά σημαντικά κενά και ασάφειες είναι εμφανείς
“4”	Ο Οργανισμός παρουσιάζει διεξοδικά μέσα από τον Απολογισμό το πώς κατανοεί το πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης και αναφέρει πληροφορίες που λειτουργούν ως μέτρα –στόχοι επίτευξης της αειφόρου ανάπτυξης για τα θέματα που καλύπτει η έκθεση.

B.2: Ο Οργανισμός παρουσιάζει την επίδοσή του με αναφορά στις ευρύτερες συνθήκες και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης, όπως παρουσιάζονται σε αναγνωρισμένες κλαδικές, τοπικές, περιφερειακές ή παγκόσμιες δημοσιεύσεις. Για παράδειγμα, ένας οργανισμός μπορεί να αναφερθεί στους μισθούς των εργαζομένων και στα επίπεδα των κοινωνικών επιδομάτων σε σχέση με το εθνικό ελάχιστο και μέσο εισόδημα, και στην ικανότητα των κοινωνικών πολιτικών να φροντίσουν όσους ζουν κοντά ή κάτω από το όριο της φτώχειας.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Δεν υπάρχει καμία σύνδεση μεταξύ της απόδοσης του οργανισμού και τις ευρύτερες προϋποθέσεις βιώσιμης ανάπτυξης και των στόχων επίτευξης της
“1”	Ορισμένες πτυχές της απόδοσης του οργανισμού συνδέονται αόριστα με ευρύτερες συνθήκες βιώσιμης ανάπτυξης και των στόχων επίτευξης της.
“2”	Αναφέρονται προσεγγίσεις διαβούλευσης ορισμένων μόνο ενδιαφερομένων μερών
“3”	Οι περισσότερες από τις σημαντικές πτυχές της απόδοσης του οργανισμού συνδέονται με τις ευρύτερες συνθήκες βιώσιμης ανάπτυξης και των στόχων επίτευξης της.
“4”	Ο Οργανισμός παρουσιάζει διεξοδικά τις σημαντικότερες πτυχές της απόδοσης του σε σχέση με τις ευρύτερες προϋποθέσεις και τους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης, εξηγώντας πώς αυτά συνδέονται μεταξύ τους.

B.3: Ο οργανισμός παρουσιάζει την επίδοσή του με τρόπο που επιχειρεί να κοινοποιήσει το μέγεθος των επιδράσεων και της συμβολής του σε κατάλληλα γεωγραφικά πλαίσια. Οι οργανισμοί που δραστηριοποιούνται σε πλήθος διαφορετικών περιοχών, μεγεθών και κλάδων θα πρέπει να αναλογιστούν πώς μπορούν να εντάξουν τη συνολική τους επίδοση στο ευρύτερο πλαίσιο της βιωσιμότητας. Αυτό ίσως απαιτεί τον διαχωρισμό των θεμάτων ή παραγόντων που έχουν παγκόσμιες επιδράσεις (όπως η κλιματική αλλαγή) και αυτών που έχουν περισσότερο περιφερειακές ή τοπικές επιδράσεις (όπως η ανάπτυξη της τοπικής κοινότητας).

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Ο Οργανισμός δεν κάνει καμία προσπάθεια να επικοινωνήσει το μέγεθος των επιπτώσεων και τη συμβολή του σε κατάλληλα γεωγραφικά πλαίσια
“1”	Ο Οργανισμός παρουσιάζει ορισμένες πτυχές των επιπτώσεων του και της συμβολής του σε κατάλληλα γεωγραφικά πλαίσια
“2”	Ο Οργανισμός παρουσιάζει κρίσιμες πτυχές του αντίκτυπου και της συμβολής του σε κατάλληλα γεωγραφικά πλαίσια ΑΛΛΑ σημαντικά κενά και ασάφειες είναι εμφανείς
“3”	Ο Οργανισμός παρουσιάζει επαρκώς τις πιο κρίσιμες πτυχές του αντίκτυπου και της συμβολής του σε κατάλληλα γεωγραφικά πλαίσια
“4”	Ο Οργανισμός παρουσιάζει διεξοδικά τις κρίσιμες πτυχές του αντίκτυπου και της συμβολής του σε κατάλληλα γεωγραφικά πλαίσια

B.4: Ο οργανισμός περιγράφει πως συσχετίζονται τα θέματα βιωσιμότητας με τη μακροπρόθεσμη στρατηγική του, τους κινδύνους και τις ευκαιρίες, συμπεριλαμβανομένου της εφοδιαστικής αλυσίδας. Η βιωσιμότητα και η επιχειρηματική στρατηγική του ίδιου του οργανισμού αποτελούν το πλαίσιο για την ανάλυση της επίδοσης. Η σχέση ανάμεσα στη βιωσιμότητα και τη στρατηγική του οργανισμού θα πρέπει να αποσαφηνίζεται, όπως και το πλαίσιο εντός του οποίου αναφέρεται η επίδοση.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Ο Οργανισμός δεν παρουσιάζει καμία σύνδεση ανάμεσα στα θέματα αειφορίας και της μακροπρόθεσμης οργανωτικής στρατηγικής του, συμπεριλαμβανομένου της εφοδιαστικής αλυσίδας, σε συνάρτηση με τους κινδύνους και τις ευκαιρίες που διαγράφονται.
“1”	Πολύ λίγα θέματα βιωσιμότητας παρουσιάζονται αόριστα σε σύνδεση με τη μακροπρόθεσμη οργανωτική στρατηγική, τους κινδύνους και τις ευκαιρίες που διαγράφονται.
“2”	Ο Οργανισμός παρουσιάζει κρίσιμες πτυχές του αντίκτυπου και της συμβολής του σε κατάλληλα γεωγραφικά πλαίσια ΑΛΛΑ σημαντικά κενά και ασάφειες είναι εμφανείς
“3”	Παρουσιάζονται τα κρίσιμα θέματα αειφορίας που συνδέονται με τη μακροχρόνια οργανωτική στρατηγική, τους κινδύνους και τις ευκαιρίες που διαγράφονται. αλλά σημαντικά κενά και ασάφειες είναι εμφανείς
“4”	Όλα τα κρίσιμα θέματα βιωσιμότητας παρουσιάζονται καλά συνδεδεμένα με τη μακροπρόθεσμη οργανωτική στρατηγική, συμπεριλαμβανομένου της εφοδιαστικής αλυσίδας, σε συνάρτηση με τους κινδύνους και τις ευκαιρίες που διαγράφονται.

B.5: Να παρατεθεί δήλωση του υψηλότερα ιστάμενου υπευθύνου λήψης αποφάσεων του οργανισμού (π.χ. του Διευθύνοντα Συμβούλου, του Προέδρου ή άλλου ανώτερου στελέχους) σχετικά με τη σημασία της βιωσιμότητας για τον οργανισμό και τη στρατηγική του οργανισμού για τη βιωσιμότητα. Η δήλωση θα πρέπει να παρουσιάζει το συνολικό όραμα και τη βραχυπρόθεσμη, μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη στρατηγική, ιδιαίτερα όσον αφορά στη διαχείριση των σημαντικών οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιδράσεων που ο οργανισμός προκαλεί ή στις οποίες συμβάλλει, ή των επιδράσεων που μπορούν να συνδεθούν με τη δραστηριότητά του ως αποτέλεσμα των σχέσεών του με άλλους (π.χ. προμηθευτές, άτομα ή οργανισμούς στις τοπικές κοινότητες). Η δήλωση θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- Στρατηγικές προτεραιότητες και σημαντικά θέματα με βραχυπρόθεσμο ή μεσοπρόθεσμο ορίζοντα αναφορικά με τη βιωσιμότητα, συμπεριλαμβανομένης και της τήρησης διεθνώς αναγνωρισμένων προτύπων και του πώς τα πρότυπα αυτά σχετίζονται με τη μακροπρόθεσμη στρατηγική και την επιτυχία του οργανισμού
- Ευρύτερες τάσεις (π.χ. μακροοικονομικές ή πολιτικές) που επηρεάζουν τον οργανισμό και τις προτεραιότητές του σε θέματα βιωσιμότητας
- Σημαντικά γεγονότα, επιτεύγματα και αποτυχίες κατά την περίοδο αναφοράς
- Απόψεις για την επίδοση σε σχέση με τους στόχους
- Πρόβλεψη για τις βασικές προκλήσεις και τους στόχους του οργανισμού κατά το επόμενο έτος και στόχοι για τα επρχόμενα 3–5 χρόνια
- Άλλα θέματα που αφορούν στη στρατηγική προσέγγιση του οργανισμού

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Η δήλωση του ανώτερου στελέχους του οργανισμού δεν πετυχαίνει να παρουσιάσει το συνολικό όραμα και τη στρατηγική αναφορικά με την αντιμετώπιση των σημαντικότερων προκλήσεων που σχετίζονται με την οικονομική, την περιβαλλοντική και την κοινωνική επίδοση.
“1”	Η δήλωση του ανώτερου στελέχους του οργανισμού είναι σύντομη, γενικόλογη. Υπάρχουν ασάφειες στην παρουσίαση του οράματος και της στρατηγικής του οργανισμού για την αντιμετώπιση των σημαντικότερων προκλήσεων που σχετίζονται με την οικονομική, την περιβαλλοντική και την κοινωνική επίδοση. Αναφέρεται ένα μόνο από τα παραπάνω 6 κριτήρια που προτείνουν οι Οδηγίες GRI-G4
“2”	Η δήλωση του ανώτερου στελέχους του οργανισμού παρέχει ορισμένα στοιχεία που σκιαγραφούν το όραμα και τη στρατηγική αναφορικά με την αντιμετώπιση των σημαντικότερων προκλήσεων που σχετίζονται με την οικονομική, την περιβαλλοντική και την κοινωνική επίδοση. Όμως, υπάρχουν σημαντικά κενά στην διασαφήνιση της έννοιας της αειφορίας για τον οργανισμό. Καλύπτονται μόνο 3 από τα 6 κριτήρια που προτείνουν οι Οδηγίες GRI-Standard.

“3”	Η δήλωση του ανώτερου στελέχους του οργανισμού είναι σαφής και καταφέρει να αποδώσει επαρκώς το όραμα και τη στρατηγική αναφορικά με την αντιμετώπιση των σημαντικότερων προκλήσεων που σχετίζονται με την οικονομική, την περιβαλλοντική και την κοινωνική επίδοση. Καλύπτονται 5 από τα 6 κριτήρια που προτείνουν οι Οδηγίες GRI-G4.
“4”	Η δήλωση του ανώτερου στελέχους του οργανισμού μπορεί να χαρακτηριστεί ως πλήρης αφού αποδίδει εύστοχα και με σαφή τρόπο όλα τα στοιχεία που προτείνουν οι Οδηγίες GRI-G4.

B.6: Να περιγραφούν οι βασικές επιδράσεις, κίνδυνοι και ευκαιρίες. Ο οργανισμός θα πρέπει να συντάξει δύο συνοπτικές περιγραφές των βασικών επιδράσεων, κινδύνων και ευκαιριών. Η πρώτη θα πρέπει να εστιάζει στις βασικές επιδράσεις του οργανισμού στη βιωσιμότητα και στα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων και των δικαιωμάτων τους όπως αυτά ορίζονται από την εθνική νομοθεσία και τα σχετικά διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα. Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι εύλογες προσδοκίες και τα συμφέροντα των ενδιαφερόμενων μερών του οργανισμού. Η ενότητα θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- Περιγραφή των σημαντικών οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιδράσεων του οργανισμού και των σχετικών προκλήσεων και ευκαιριών. Σε αυτήν την περιγραφή περιλαμβάνονται οι επιδράσεις στα δικαιώματα των ενδιαφερόμενων μερών όπως ορίζονται από την εθνική νομοθεσία και τα διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα και αρχές
- Εξήγηση της προσέγγισης για την ιεράρχηση αυτών των προκλήσεων και ευκαιριών
- Βασικά συμπεράσματα για την πρόοδο στην αντιμετώπιση αυτών των θεμάτων και τη σχετική επίδοση κατά την περίοδο αναφοράς. Σε αυτά περιλαμβάνεται και η αξιολόγηση των λόγων που οδήγησαν σε επίδοση χαμηλότερη ή υψηλότερη των προσδοκιών
- Περιγραφή των βασικών διαδικασιών αντιμετώπισης της επίδοσης και των σχετικών αλλαγών

Η δεύτερη θα πρέπει να εστιάζει στην επίδραση των τάσεων, των κινδύνων και των ευκαιριών βιωσιμότητας στις μακροπρόθεσμες προοπτικές και στη χρηματοοικονομική επίδοση του οργανισμού. Θα πρέπει να επικεντρώνεται ειδικά σε πληροφορίες που αφορούν σε όσους ενδιαφέρονται για τα χρηματοοικονομικά ή όσους μπορεί να ενδιαφερθούν στο μέλλον. Η δεύτερη ενότητα θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- Περιγραφή των σημαντικότερων κινδύνων και ευκαιριών για τον οργανισμό που προκύπτουν από τις τάσεις βιωσιμότητας
- Ιεράρχηση των βασικών θεμάτων βιωσιμότητας ως κινδύνων και ευκαιριών, ανάλογα με τη σημασία τους για τη μακροπρόθεσμη στρατηγική του οργανισμού, την ανταγωνιστική του θέση, και τους ποιοτικούς –και, ει δυνατόν, ποσοτικούς– παράγοντες δημιουργίας χρηματοοικονομικής αξίας
- Πίνακες που να συνοψίζουν: Στόχους, επίδοση έναντι των στόχων και διδάγματα από την τρέχουσα περίοδο αναφοράς
- Στόχους για την επόμενη περίοδο αναφοράς και μεσοπρόθεσμους σκοπούς και στόχους (3–5 ετών) αναφορικά με βασικούς κινδύνους και ευκαιρίες
- Συνοπτική περιγραφή των υφιστάμενων μηχανισμών διακυβέρνησης που έχουν υιοθετηθεί από την επιχείρηση ειδικά για τη διαχείριση αυτών των κινδύνων και ευκαιριών και την αναγνώριση άλλων σχετικών κινδύνων και ευκαιριών

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Η έκθεση δεν περιέχει κάποια περιγραφή των επιδράσεων, κινδύνων και ευκαιριών που έχει τυχόν επισημάνει ο οργανισμός
“1”	Η αναφορά είναι σύντομη, επιγραμματική ή ασαφής. Δεν διευκρινίζονται οι βασικοί κίνδυνοι που αντιμετωπίζει ο οργανισμός ούτε οι ευκαιρίες που τυχόν προκύπτουν με άξονα την αειφόρο επίδοση. Υπάρχουν αποσπασματικές αναφορές σχετικά με τις επιδράσεις του οργανισμού στα ενδιαφερόμενα μέρη. Καλύπτεται μόνο 1 από τα 8 παραπάνω κριτήρια που προτείνουν οι Οδηγίες GRI-G4
“2”	Η αναφορά στις επιδράσεις του οργανισμού στα ενδιαφερόμενα μέρη και την επίτευξη της αειφορίας, στους κινδύνους και τις επιδράσεις που

	αναδύονται, είναι μερική, αποσπασματική. Υπάρχουν κενά και δεν αποσαφηνίζεται πλήρως η προσέγγιση του οργανισμού στο ζήτημα. Καλύπτονται 3 από τα 8 κριτήρια που προτείνουν οι Οδηγίες GRI-G4
“3”	Η αναφορά καταφέρει να αποδώσει την προσέγγιση του οργανισμού στις κύριες επιδράσεις, τους κινδύνους και τις ευκαιρίες που τυχόν προκύπτουν με άξονα την αειφόρο επίδοση. Καλύπτονται 5 από τα 8 κριτήρια που προτείνουν οι Οδηγίες GRI-G4.
“4”	Η αναφορά καλύπτει κατά τον πληρέστερο δυνατό τρόπο τις κύριες επιδράσεις τους κινδύνους και τις ευκαιρίες που τυχόν προκύπτουν για τον οργανισμό με άξονα την αειφόρο επίδοση. Καλύπτονται όλα τα κριτήρια που προτείνουν οι Οδηγίες GRI-G4.

Γ. ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Αρχή: Ο απολογισμός θα πρέπει να καλύπτει Θέματα που: α) Αντανακλούν τις σημαντικές οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιδράσεις του οργανισμού ή β) επηρεάζουν ουσιαστικά τις αξιολογήσεις και τις αποφάσεις των ενδιαφερόμενων μερών.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ:

C.1: Λίστα όλων των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του οργανισμού ή των ισοδύναμων εγγράφων και αναφορά κατά πόσον κάθε φορέας/οντότητα που περιλαμβάνεται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του οργανισμού ή στα ισοδύναμα έγγραφα δεν καλύπτεται στον απολογισμό.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Οι επιμέρους οντότητες που περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του οργανισμού ή σε ισοδύναμα έγγραφα δεν περιλαμβάνονται στην έκθεση απολογισμού

“1”	Μόνο οι μεγάλες επιμέρους οντότητες που περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του οργανισμού ή σε ισοδύναμα έγγραφα αναφέρονται στην έκθεση απολογισμού
“2”	Οι μεγάλες επιμέρους οντότητες που περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του οργανισμού ή σε ισοδύναμα έγγραφα, αναφέρονται στην έκθεση και περιγράφονται λεπτομερώς
“3”	Όλες οι επιμέρους οντότητες που περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του οργανισμού ή σε ισοδύναμα έγγραφα αναφέρονται στην έκθεση απολογισμού
“4”	Όλες οι επιμέρους οντότητες που περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του οργανισμού ή σε ισοδύναμα έγγραφα, αναφέρονται στην έκθεση απολογισμού και διευκρινίζεται εάν οποιαδήποτε οντότητα που περιλαμβάνεται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του οργανισμού ή ισοδύναμων εγγράφων δεν καλύπτεται από την έκθεση.

C.2: Περιγραφή της διαδικασίας καθορισμού του περιεχομένου του Απολογισμού και των ορίων των ουσιαστικών θεμάτων για τον Οργανισμό, καθώς και του πώς ο Οργανισμός έχει υιοθετήσει τις Αρχές Καθορισμού Περιεχομένου του Απολογισμού σύμφωνα με το Εγχειρίδιο Εφαρμογής του GRI-G4.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Καμία σχετική εξήγηση δεν παρέχεται στην έκθεση Απολογισμού.
“1”	Η διαδικασία για τον καθορισμό του περιεχομένου του απολογισμού ή/και των ορίων των θεμάτων αναφέρονται συνοπτικά / Επιγραμματικά.
“2”	Η διαδικασία για τον καθορισμό του περιεχομένου του απολογισμού και των ορίων των θεμάτων διευκρινίζονται ΑΛΛΑ σημαντικά κενά και ασάφειες είναι εμφανείς
“3”	Η διαδικασία για τον καθορισμό του περιεχομένου του απολογισμού και των ορίων των θεμάτων διευκρινίζονται επαρκώς.

“4”	Η διαδικασία για τον καθορισμό του περιεχομένου του απολογισμού και των ορίων των θεμάτων διευκρινίζονται καλά, καθώς και το πώς ο Οργανισμός έχει υιοθετήσει τις Αρχές Καθορισμού Περιεχομένου του Απολογισμού σύμφωνα με το Εγχειρίδιο Εφαρμογής του GRI-G4.
-----	--

C.3: Λίστα με όλα τα ουσιαστικά θέματα που αναγνωρίστηκαν κατά τη διαδικασία για τον καθορισμό του περιεχομένου του απολογισμού.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Τα ουσιαστικά θέματα που προσδιορίζονται στο πλαίσιο της διαδικασίας για τον καθορισμό του περιεχομένου του απολογισμού δεν περιλαμβάνονται στην έκθεση απολογισμού.
“1”	Τα ουσιαστικά θέματα που προσδιορίζονται στο πλαίσιο της διαδικασίας για τον καθορισμό του περιεχομένου του απολογισμού αναφέρονται εν συντομία / Επιγραμματικά και όχι σε μορφή καταλόγου.
“2”	Τα ουσιαστικά θέματα που προσδιορίζονται στο πλαίσιο της διαδικασίας για τον καθορισμό του περιεχομένου του απολογισμού παρουσιάζονται στην έκθεση απολογισμού, αλλά σημαντικά κενά και ασάφειες είναι εμφανείς.
“3”	Τα ουσιαστικά θέματα που προσδιορίζονται στο πλαίσιο της διαδικασίας για τον καθορισμό του περιεχομένου του απολογισμού παρουσιάζονται επαρκώς στην έκθεση απολογισμού.
“4”	Τα ουσιαστικά θέματα που προσδιορίζονται στο πλαίσιο της διαδικασίας για τον καθορισμό του περιεχομένου του απολογισμού παρουσιάζονται στην έκθεση απολογισμού διεξοδικά και αναλυτικά.

C.4: Η έκθεση απολογισμού ιεραρχεί τα ουσιαστικά θέματα και τους Δείκτες

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Δεν υπάρχει ιεράρχηση των ουσιαστικών θεμάτων και των δεικτών
“1”	Η Ιεράρχηση των ουσιαστικών θεμάτων είναι ασαφής και αποσπασματική
“2”	Η έκθεση απολογισμού ιεραρχεί τα ουσιαστικά θέματα, αλλά σημαντικά κενά και ασάφειες είναι εμφανείς
“3”	Η έκθεση απολογισμού αποτυπώνει την ιεράρχηση των ουσιαστικών θεμάτων με τον κατάλληλο τρόπο
“4”	Η έκθεση απολογισμού αποτυπώνει την ιεράρχηση των ουσιαστικών θεμάτων και των δεικτών με ένα συστηματικό, σαφή και συνεπή τρόπο.

Δ. ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ

Αρχή: Ο απολογισμός θα πρέπει να καλύπτει τα ουσιαστικά Θέματα και τα Όριά τους, έτσι ώστε να αντανακλά τις σημαντικές οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιδράσεις και να επιτρέπει στα ενδιαφερόμενα μέρη να αξιολογήσουν την επίδοσή τους κατά την περίοδο αναφοράς.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ:

D.1: Για κάθε ουσιαστικό θέμα, να αναφερθούν τα όρια των θεμάτων εντός του οργανισμού και να αναφερθεί κάθε ειδικός περιορισμός όσον αφορά αυτά τα Οριακά θέματα εντός του οργανισμού.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Καμία αναφορά στα όρια των θεμάτων εντός του οργανισμού για κάθε ουσιαστικό θέμα δεν παρουσιάζεται στην έκθεση απολογισμού.
“1”	Τα όρια των θεμάτων εντός του οργανισμού για τα επιλεγμένα ουσιαστικά θέματα αναφέρονται επιγραμματικά

“2”	Τα όρια των θεμάτων εντός του οργανισμού για τα επιλεγμένα ουσιαστικά θέματα αναφέρονται ΑΛΛΑ σημαντικά κενά και ασάφειες είναι εμφανείς
“3”	Τα όρια των θεμάτων εντός του οργανισμού για τα επιλεγμένα ουσιαστικά θέματα αναφέρονται επαρκώς
“4”	Τα όρια των θεμάτων εντός του οργανισμού για τα επιλεγμένα ουσιαστικά θέματα αναφέρονται σε συνάρτηση με τις απαραίτητες διευκρινήσεις σε ότι αφορά ειδικούς περιορισμούς σχετικά με τα όρια των θεμάτων εντός του οργανισμού.

D.2: Για κάθε ουσιαστικό θέμα, να αναφερθούν τα όρια των θεμάτων εκτός του οργανισμού και να αναφερθεί κάθε ειδικός περιορισμός όσον αφορά αυτά τα Οριακά θέματα εκτός του οργανισμού.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Καμία αναφορά στα όρια των θεμάτων εντός του οργανισμού για κάθε ουσιαστικό θέμα δεν παρουσιάζεται στην έκθεση απολογισμού.
“1”	Τα όρια των θεμάτων εντός του οργανισμού για τα επιλεγμένα ουσιαστικά θέματα αναφέρονται επιγραμματικά
“2”	Τα όρια των θεμάτων εντός του οργανισμού για τα επιλεγμένα ουσιαστικά θέματα αναφέρονται ΑΛΛΑ σημαντικά κενά και ασάφειες είναι εμφανείς
“3”	Τα όρια των θεμάτων εκτός του οργανισμού για τα επιλεγμένα ουσιαστικά θέματα αναφέρονται επαρκώς
“4”	Τα όρια των θεμάτων εκτός του οργανισμού για τα επιλεγμένα ουσιαστικά θέματα αναφέρονται σε συνάρτηση με τις απαραίτητες διευκρινήσεις σε ότι 97 αφορά ειδικούς περιορισμούς σχετικά με τα όρια των θεμάτων εκτός του οργανισμού

D.3: Αναφέρεται η επίδραση τυχόν αναδιατυπώσεων των πληροφοριών που παρέχονται στις προηγούμενες εκθέσεις απολογισμού, καθώς και οι λόγοι για τις αντίστοιχες αναθεωρήσεις.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Δεν υπάρχει σχετική αναφορά για αναθεώρηση πληροφοριών που συμπεριλήφθηκαν σε προγενέστερους απολογισμούς
“1”	Τα όρια των θεμάτων εντός του οργανισμού για τα επιλεγμένα ουσιαστικά θέματα αναφέρονται επιγραμματικά
“2”	Αναφέρονται στοιχεία σχετικά με την αναθεώρηση πληροφοριών που συμπεριλήφθηκαν σε προγενέστερους απολογισμούς αλλά υπάρχουν σημαντικά κενά στην αποσαφήνιση του ζητήματος. (Π.χ. αναφέρονται διευκρινήσεις για τις επιπτώσεις των αναθεωρήσεων των πληροφοριών που συμπεριλήφθηκαν σε προγενέστερους απολογισμούς αλλά δεν αποσαφηνίζονται οι λόγοι για αυτή την αναθεώρηση ή το αντίστροφο)
“3”	Υπάρχει επαρκής εξήγηση για τις επιπτώσεις των αναθεωρήσεων των πληροφοριών που συμπεριλήφθηκαν σε προγενέστερους απολογισμούς και τους λόγους για αυτή την αναθεώρηση (Δηλ. αναφέρονται τόσο διευκρινήσεις για τις επιπτώσεις των αναθεωρήσεων των πληροφοριών που συμπεριλήφθηκαν σε προγενέστερους απολογισμούς όσο και οι λόγοι για αυτή την αναθεώρηση)
“4”	Η εξήγηση για τις επιπτώσεις των αναθεωρήσεων των πληροφοριών που συμπεριλήφθηκαν σε προγενέστερους απολογισμούς και τους λόγους για αυτή την αναθεώρηση μπορεί να χαρακτηριστεί πλήρης – αναφέρονται εκτενώς και με σαφήνεια τυχόν διευκρινήσεις για τις επιπτώσεις των αναθεωρήσεων των πληροφοριών που συμπεριλήφθηκαν σε προγενέστερους απολογισμούς όσο και οι λόγοι για αυτή την αναθεώρηση. Ή αναφέρεται με σαφήνεια ότι δεν υπάρχει αναθεώρηση πληροφοριών που συμπεριλήφθηκαν σε προγενέστερους απολογισμούς

E. ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ

Αρχή: Ο απολογισμός θα πρέπει να εμφανίζει τις θετικές και αρνητικές πτυχές των επιδόσεων του οργανισμού, ώστε να επιτρέπει μια αιτιολογημένη αξιολόγηση της συνολικής επίδοσης.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ:

Ε.1: Η έκθεση απολογισμού αποκαλύπτει τόσο θετικά όσο και αρνητικά (δυσμενή) αποτελέσματα επί των επιδόσεων των ουσιαστικών θεμάτων.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Δεν περιλαμβάνονται δυσμενή αποτελέσματα στην έκθεση απολογισμού.
“1”	Λίγα δυσμενή αποτελέσματα αναφέρονται εν συντομία στην έκθεση απολογισμού, αλλά οι πληροφορίες που γνωστοποιούνται είναι ασαφείς, σύντομες ή / και διφορούμενες.
“2”	Τα δυσμενή αποτελέσματα που περιλαμβάνονται στην έκθεση απολογισμού, συνοδεύονται από περιορισμένες πληροφορίες σχετικά με το μέγεθος και τις επιπτώσεις τους, αλλά σημαντικά κενά και ασάφειες είναι εμφανείς.
“3”	Υπάρχει μια επαρκή περιγραφή των δυσμενών αποτελεσμάτων στην έκθεση Απολογισμού ωστόσο, τα ευνοϊκά αποτελέσματα είναι σημαντικά περισσότερα.
“4”	Η παρουσίαση των δυσμενών αποτελεσμάτων είναι πλήρης και σαφής.

Ε.2: Οι πληροφορίες στην έκθεση απολογισμού παρουσιάζονται σε μορφή που επιτρέπει στους χρήστες την παρακολούθηση των θετικών και αρνητικών τάσεων των επιδόσεων από έτος σε έτος σε συνάρτηση με το έτος βάσης.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Οι πληροφορίες στην έκθεση απολογισμού παρουσιάζονται σε μορφή που δεν επιτρέπει στους χρήστες να παρακολουθήσουν τις θετικές και

	αρνητικές τάσεις των επιδόσεων από έτος σε έτος σε συνάρτηση με το έτος βάσης
“1”	Οι πληροφορίες στην έκθεση απολογισμού παρουσιάζονται σε μορφή που απλώς επιτρέπει στους χρήστες να παρακολουθήσουν τις θετικές και αρνητικές τάσεις των επιδόσεων από έτος σε έτος σε συνάρτηση με το έτος βάσης.
“2”	Οι πληροφορίες στην έκθεση απολογισμού παρουσιάζονται σε μορφή που απλώς επιτρέπει στους χρήστες να παρακολουθήσουν τις θετικές και αρνητικές τάσεις των επιδόσεων από έτος σε έτος σε συνάρτηση με το έτος βάσης., αλλά σημαντικά κενά και ασάφειες είναι εμφανείς.
“3”	Οι πληροφορίες στην έκθεση απολογισμού παρουσιάζονται σε μορφή που επαρκώς επιτρέπει στους χρήστες να παρακολουθήσουν τις θετικές και αρνητικές τάσεις των επιδόσεων από έτος σε έτος σε συνάρτηση με το έτος βάσης
“4”	Οι πληροφορίες στην έκθεση απολογισμού παρουσιάζονται σε μορφή που επιτρέπει στους χρήστες να παρακολουθήσουν τις θετικές και αρνητικές τάσεις των επιδόσεων από έτος σε έτος σε συνάρτηση με το έτος βάσης. διεξοδικά, σε συμφωνία μεταξύ τους και με σαφή τρόπο

Ε.3: Η έμφαση στις διάφορες πτυχές των ουσιαστικών θεμάτων στην έκθεση απολογισμού είναι ανάλογη με τη σχετική σημαντικότητα τους.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Η έμφαση στις διάφορες πτυχές των ουσιαστικών θεμάτων στην έκθεση απολογισμού δεν είναι ανάλογη με τη σχετική σημαντικότητα/ουσιαστικότητα τους
“1”	Η έκθεση απολογισμού καλύπτει τις πτυχές της απόδοσης, αλλά όχι σε σχέση με την ουσιαστικότητα
“2”	Η έκθεση απολογισμού δίνει έμφαση στα κρίσιμα ζητήματα της απόδοσης, αλλά όχι σε σχέση με την ουσιαστικότητα

“3”	Η έκθεση απολογισμού δίνει έμφαση στις σημαντικές/ουσιαστικές πτυχές της απόδοσης, σε σχέση με την ουσιαστικότητα
“4”	Η έκθεση απολογισμού δίνει έμφαση στις πιο σημαντικές/ουσιαστικές πτυχές της απόδοσης με συνεπή και σαφή τρόπο.

ΣΤ. ΣΥΓΚΡΙΣΙΜΟΤΗΤΑ

Αρχή: Ο οργανισμός θα πρέπει να επιλέγει, να συνθέτει και να αναφέρει τις πληροφορίες με συνέπεια. Οι αναφερόμενες πληροφορίες θα πρέπει να παρουσιάζονται με τρόπο που να επιτρέπει στα ενδιαφερόμενα μέρη να αναλύουν τις διαχρονικές αλλαγές στη επίδοση του οργανισμού και να προσφέρουν για ανάλυση σε αντιπαραβολή με άλλους οργανισμούς.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ:

F.1: Η επιδόσεις του οργανισμού μπορούν να συγκριθούν με κατάλληλα σημεία αναφοράς.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Δεν υπάρχει ευρέως αποδεκτός δείκτης ή μετρητής στην έκθεση απολογισμού για να καταστεί δυνατή η σύγκριση των επιδόσεων του οργανισμού με τα κατάλληλα σημεία αναφοράς
“1”	Πολύ λίγοι ευρέως αποδεκτοί δείκτες-μετρητές καταγράφονται, που επιτρέπουν μια πολύ περιορισμένη σύγκριση των επιδόσεων του οργανισμού με τα κατάλληλα σημεία αναφοράς.
“2”	Η έκθεση απολογισμού χρησιμοποιεί ευρέως αποδεκτούς δείκτες που αντανακλούν τις επιδόσεις του οργανισμού ΑΛΛΑ σημαντικά κενά και ασάφειες του οργανισμού είναι εμφανής και δεν επιτρέπουν την ουσιαστική σύγκριση των επιδόσεων του οργανισμού με τα κατάλληλα σημεία αναφοράς
“3”	Η έκθεση απολογισμού χρησιμοποιεί έναν επαρκή αριθμό ευρέως αποδεκτών δεικτών που αντανακλούν τις επιδόσεις του οργανισμού

	και επιτρέπουν μερική σύγκριση των επιδόσεων του οργανισμού με τα κατάλληλα σημεία αναφοράς
“4”	Όπου είναι δυνατόν, οι επιδόσεις του οργανισμού παρουσιάζονται μέσω ενός εκτεταμένου αριθμού ευρέως αποδεκτών δεικτών που επιτρέπουν την ουσιαστική σύγκριση των συνολικών επιδόσεων του οργανισμού με κατάλληλα σημεία αναφοράς.

F.2: Ο απολογισμός χρησιμοποιεί –αν υπάρχουν– γενικά αποδεκτά πρωτόκολλα για τη σύνταξη, τη μέτρηση και την παρουσίαση πληροφοριών (AA1000, τομεακές πρωτοβουλίες, κ.λπ.), συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών στις Κατευθυντήριες Οδηγίες του GRI.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Ο Οργανισμός δεν χρησιμοποιεί είτε γενικώς αποδεκτά πρωτόκολλα για την κατάρτιση, τη μέτρηση και παρουσίαση των πληροφοριών ή πληροφορίες που 100 περιέχονται στις κατευθυντήριες γραμμές του GRI
“1”	Ο Οργανισμός χρησιμοποιεί EN MEPEI είτε γενικώς αποδεκτά πρωτόκολλα για την κατάρτιση, τη μέτρηση και παρουσίαση πληροφοριών ή πληροφορίες που περιέχονται στις κατευθυντήριες γραμμές του GRI
“2”	Ο Οργανισμός χρησιμοποιεί EN MEPEI γενικώς αποδεκτά πρωτόκολλα για την κατάρτιση, τη μέτρηση και παρουσίαση των πληροφοριών και τις πληροφορίες που περιέχονται στις κατευθυντήριες γραμμές του GRI
“3”	Ο Οργανισμός χρησιμοποιεί EN MEPEI γενικώς αποδεκτά πρωτόκολλα για την κατάρτιση, τη μέτρηση και παρουσίαση πληροφοριών και πλήρως τις πληροφορίες που περιέχονται στις κατευθυντήριες γραμμές του GRI ή το αντίθετο (δηλαδή ΠΛΗΡΩΣ χρησιμοποιεί γενικώς αποδεκτά πρωτόκολλα για την κατάρτιση, τη

	μέτρηση και παρουσίαση των πληροφοριών και εν μέρει τις πληροφορίες που περιέχονται στις κατευθυντήριες γραμμές του GRI)
“4”	Ο Οργανισμός χρησιμοποιεί πλήρως και τα δύο και γενικώς αποδεκτά πρωτόκολλα για την κατάρτιση, τη μέτρηση και παρουσίαση των πληροφοριών καθώς και τις πληροφορίες που περιέχονται στις κατευθυντήριες γραμμές του GRI-G4.

F.3: Η έκθεση απολογισμού χρησιμοποιεί Κλαδικές Δημοσιοποιήσεις GRI, όταν είναι διαθέσιμες. (Προσοχή: Δεν ισχύει για την περίπτωση όπου οι κλαδικές δημοσιοποιήσεις εκδόθηκαν το έτος αναφοράς).

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Ο Απολογισμός δεν χρησιμοποιεί Κλαδικές Δημοσιοποιήσεις επιδόσεων κατά GRI
“1”	Ο Απολογισμός χρησιμοποιεί ελάχιστα Κλαδικές Δημοσιοποιήσεις επιδόσεων κατά GRI Τομέα.
“2”	Ο Οργανισμός χρησιμοποιεί ΕΝ ΜΕΡΕΙ γενικώς αποδεκτά πρωτόκολλα για την κατάρτιση, τη μέτρηση και παρουσίαση των πληροφοριών και τις πληροφορίες που περιέχονται στις κατευθυντήριες γραμμές του GRI
“3”	Ο Απολογισμός χρησιμοποιεί σε επαρκή αριθμό Κλαδικές Δημοσιοποιήσεις επιδόσεων κατά GRI Τομέα
“4”	Οι Κλαδικές Δημοσιοποιήσεις κατά GRI αξιοποιούνται πλήρως στο πλαίσιο της έκθεσης απολογισμού.

F.4: Η έκθεση απολογισμού και οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτή μπορούν να συγκριθούν με προηγούμενα έτη (ως έτος αναφοράς). (Σημείωση: αναφέρεται σε πληροφορίες που σχετίζονται με τις επιδόσεις)

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
--------	-----------------------

“0”	Η έκθεση απολογισμού και οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτή δεν μπορούν να συγκριθούν με προηγούμενα έτη (ως έτος αναφοράς).
“1”	Πολύ λίγες πληροφορίες που περιέχονται στην έκθεση απολογισμού μπορούν να συγκριθούν με προηγούμενα έτη (ως έτος αναφοράς).
“2”	Ορισμένες πληροφορίες που περιέχονται στην έκθεση απολογισμού μπορούν να συγκριθούν με προηγούμενα έτη (ως έτος αναφοράς), αλλά σημαντικά κενά και ασάφειες είναι προφανές ότι δεν διευκολύνουν τη συγκρισιμότητα
“3”	Επαρκή ποσότητα των πληροφοριών που περιέχονται στην έκθεση απολογισμού μπορούν να συγκριθούν με προηγούμενα έτη (ως έτος αναφοράς).
“4”	Οι περισσότερες από τις πληροφορίες που περιέχονται στην έκθεση απολογισμού μπορούν να συγκριθούν με προηγούμενα έτη (ως έτος αναφοράς).

F.5: Αναφέρονται οποιεσδήποτε σημαντικές αλλαγές κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς όσον αφορά το μέγεθος του οργανισμού, τη δομή, την ιδιοκτησία, ή την εφοδιαστική αλυσίδα της, συμπεριλαμβανομένων των:

- Αλλαγών στη τοποθεσία εγκατάστασης τους, ή στις λειτουργικές αλλαγές, συμπεριλαμβανομένων των ανοιγμάτων νέων εγκαταστάσεων/υπηρεσιών ή αντίστοιχα κλεισίματος εγκαταστάσεων, καθώς και επεκτάσεις
- Αλλαγών στη μετοχική και κεφαλαιακή σύνθεση, τη διατήρηση, και τις λειτουργίες μεταβολές (για τους οργανισμούς του ιδιωτικού τομέα)
- Αλλαγών τοποθεσίας των προμηθευτών, η της δομής της αλυσίδας εφοδιασμού, ή στις σχέσεις με τους προμηθευτές, συμπεριλαμβανομένης της επιλογής και του τερματισμού.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Δεν αναφέρονται σχετικές αλλαγές σε σχέση με τις προγενέστερες περιόδους απολογισμών

“1”	Η αναφορά είναι πολύ σύντομη, επιγραμματική ή/και ασαφής
“2”	Ο οργανισμός αναφέρει συνοπτικά αλλαγές που έχουν πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς όσον αφορά το μέγεθος του οργανισμού, τη δομή, την ιδιοκτησία, ή την εφοδιαστική αλυσίδα της αλλά σημαντικά κενά και ασάφειες είναι εμφανείς
“3”	Ο οργανισμός αναφέρει εκτενώς σχετικές αλλαγές που έχουν πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς όσον αφορά το μέγεθος του οργανισμού, τη δομή, την ιδιοκτησία, ή την εφοδιαστική αλυσίδα της
“4”	Ο οργανισμός αναφέρει αναλυτικά και με σαφήνεια σχετικές αλλαγές που έχουν πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς όσον αφορά το μέγεθος του οργανισμού, τη δομή, την ιδιοκτησία, ή την εφοδιαστική αλυσίδα της ή διευκρινίζει ότι δεν υπάρχουν σχετικές αλλαγές σε σχέση με προγενέστερες περιόδους

F.6: Κάθε σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ απολογισμών στα Όρια των Θεμάτων, στο Αντικείμενο, στην περίοδο αναφοράς ή στις πληροφορίες που περιέχει ο απολογισμός μπορεί να αναγνωριστεί και να εξηγηθεί.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Δεν αναφέρονται σχετικές αλλαγές σε σχέση με τις προγενέστερες περιόδους απολογισμών
“1”	Η αναφορά είναι πολύ σύντομη, επιγραμματική ή/και ασαφής
“2”	Ο οργανισμός αναφέρει σχετικές αλλαγές που έχουν πραγματοποιηθεί στο πεδίο ή στο όριο των δραστηριοτήτων του οργανισμού που καλύπτονται στον απολογισμό αλλά υπάρχουν κενά στην αποσαφήνιση του ζητήματος
“3”	Ο οργανισμός αναφέρει επαρκώς σχετικές αλλαγές που έχουν πραγματοποιηθεί στο πεδίο ή στο όριο των δραστηριοτήτων του οργανισμού που καλύπτονται στον απολογισμό

“4”	Ο οργανισμός αναφέρει αναλυτικά και με σαφήνεια σχετικές αλλαγές που έχουν πραγματοποιηθεί στο πεδίο ή/και στο όριο που εφαρμόζονται στον απολογισμό ή διευκρινίζει ότι δεν υπάρχουν αλλαγές στο πεδίο και το όριο σε σχέση με προγενέστερες περιόδους.
-----	---

Z. ΑΚΡΙΒΕΙΑ

Αρχή: Οι πληροφορίες του απολογισμού θα πρέπει να είναι αρκετά ακριβείς και λεπτομερείς ώστε να επιτρέπουν στα ενδιαφερόμενα μέρη να αξιολογήσουν την επίδοση του οργανισμού.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ:

G.1: Οι τεχνικές μέτρησης των δεδομένων και οι βάσεις υπολογισμού τους περιγράφονται επαρκώς, και μπορούν να αναπαραχθούν με παρόμοια αποτελέσματα

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Δεν υπάρχει καμία περιγραφή των τεχνικών μέτρησης δεδομένων και των βάσεων υπολογισμού
“1”	Οι τεχνικές μέτρησης των δεδομένων και των βάσεων υπολογισμού απλώς περιγράφονται, και δεν μπορούν να αναπαραχθούν με παρόμοια αποτελέσματα
“2”	Οι τεχνικές μέτρησης των δεδομένων και των βάσεων υπολογισμού περιγράφονται αλλά σημαντικά κενά και ασάφειες είναι εμφανείς.
“3”	Οι τεχνικές μέτρησης των δεδομένων και των βάσεων υπολογισμού περιγράφονται επαρκώς και μπορούν να αναπαραχθούν σε κάποιο βαθμό με παρόμοια αποτελέσματα
“4”	Οι τεχνικές μέτρησης των δεδομένων και των βάσεων υπολογισμού απλώς περιγράφονται λεπτομερώς, και διευκολύνουν την αναπαραγωγή με παρόμοια αποτελέσματα.

G.2: Ο απολογισμός αναφέρει ποια στοιχεία έχουν εκτιμηθεί και ποιες υποκείμενες παραδοχές και τεχνικές χρησιμοποιήθηκαν για τις εκτιμήσεις, ή πού μπορούν να βρεθούν οι πληροφορίες αυτές.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Δεν υπάρχει καμία ένδειξη ποια στοιχεία έχουν εκτιμηθεί
“1”	Η έκθεση απολογισμού αναφέρει αόριστα ποια δεδομένα έχουν εκτιμηθεί και δεν παρέχει καμία χρήσιμη πληροφορία σχετικά με ποιες υποκειμενικές παραδοχές και τεχνικές χρησιμοποιήθηκαν για τις εκτιμήσεις, ή που μπορούν να βρεθούν αυτές οι πληροφορίες
“2”	Η έκθεση απολογισμού αναφέρει μερικώς ποια δεδομένα έχουν εκτιμηθεί και παρέχει μερικές γενικές πληροφορίες σχετικά με ποιες υποκειμενικές παραδοχές και τεχνικές χρησιμοποιήθηκαν για τις εκτιμήσεις, ή που μπορούν να βρεθούν αυτές οι πληροφορίες, αλλά σημαντικά κενά και ασάφειες είναι εμφανείς.
“3”	Η έκθεση απολογισμού αναφέρει επαρκώς ποια δεδομένα έχουν εκτιμηθεί και παρέχει επαρκείς πληροφορίες σχετικά με ποιες υποκειμενικές παραδοχές και τεχνικές χρησιμοποιήθηκαν για τις εκτιμήσεις, ή που μπορούν να βρεθούν αυτές οι πληροφορίες. Επιπροσθέτως, περιλαμβάνει τις πηγές από τις οποίες έχουν συλλεχθεί τα δεδομένα
“4”	Η έκθεση απολογισμού αναφέρει με σαφήνεια ποια δεδομένα έχουν εκτιμηθεί και παρέχει λεπτομερή και συνεκτική πληροφορία σχετικά με ποιες υποκειμενικές παραδοχές και τεχνικές χρησιμοποιήθηκαν για τις εκτιμήσεις, ή που μπορούν να βρεθούν αυτές οι πληροφορίες. Επιπλέον, η έκθεση περιλαμβάνει τις πηγές από τις οποίες έχουν συλλεχθεί τα δεδομένα.

G.3: Οι ποιοτικές δηλώσεις του απολογισμού ισχύουν με βάση άλλες πληροφορίες του απολογισμού και άλλα διαθέσιμα στοιχεία.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Οι ποιοτικές δηλώσεις του απολογισμού δεν έχουν καμία επικύρωση με βάση άλλες πληροφορίες του απολογισμού και άλλα διαθέσιμα στοιχεία

“1”	Πολύ λίγες ποιοτικές δηλώσεις του απολογισμού αναφέρονται εν συντομία σε πηγές άλλων πληροφοριών στις οποίες βασίζονται.
“2”	Ορισμένες ποιοτικές δηλώσεις του απολογισμού είναι έγκυρες με βάση άλλες πληροφορίες του απολογισμού και άλλα διαθέσιμα στοιχεία., αλλά σημαντικά κενά και ασάφειες είναι εμφανείς
“3”	Ένας σημαντικός αριθμός ποιοτικών δηλώσεις στον απολογισμό υποστηρίζονται επαρκώς με βάση άλλες κατάλληλες πληροφορίες του απολογισμού και άλλα διαθέσιμα στοιχεία
“4”	Οι περισσότερες ποιοτικές δηλώσεις υποστηρίζονται με σαφήνεια και συνέπεια με βάση άλλες κατάλληλες πληροφορίες του απολογισμού και άλλα διαθέσιμα στοιχεία. Σε αντίθετη περίπτωση, ο αναγνώστης είναι εφοδιασμένος με εξωτερικούς συνδέσμους προς τις πηγές όπου η πληροφορία μπορεί να βρεθεί

Η. ΤΑΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΓΚΑΙΡΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Αρχή: Ο οργανισμός θα πρέπει να συντάσσει απολογισμούς σε τακτική βάση, ώστε οι πληροφορίες να είναι διαθέσιμες εγκαίρως, έτσι ώστε τα ενδιαφερόμενα μέρη να λαμβάνουν ενημερωμένες αποφάσεις.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ:

Η.1: Οι πληροφορίες του απολογισμού δημοσιοποιούνται όταν είναι πρόσφατες σε σχέση με την περίοδο αναφοράς. .

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Η έκθεση απολογισμού περιέχει υπερβολικές πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις του οργανισμού κατά τα προηγούμενα έτη
“2”	Η έκθεση απολογισμού περιέχει πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις του οργανισμού κατά τα προηγούμενα έτη, ωστόσο, αφορά κυρίως τα τελευταία χρόνια και ουσιαστικά συνδέεται με την τρέχουσα περίοδο απόδοσης του οργανισμού.

“4”	Η έκθεση απολογισμού περιλαμβάνει κυρίως πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις του οργανισμού κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών λειτουργίας του, καθώς και πληροφορίες σχετικά με την απόδοση των προηγούμενων ετών οι οποίες χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά για σκοπούς συγκρισιμότητας.
-----	--

Η.2 : Περίοδος αναφοράς (όπως φορολογικό ή ημερολογιακό έτος) για τις παρεχόμενες πληροφορίες.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Δεν διευκρινίζεται η περίοδος απολογισμού
“2”	” Δεν προσδιορίζεται με σαφήνεια η περίοδος του απολογισμού
“4”	Αναφέρεται με σαφήνεια η περίοδος απολογισμού (οικονομικό/ ημερολογιακό έτος)

Η.3: Ημερομηνία του πιο πρόσφατου προγενέστερου απολογισμού (εάν υπάρχει).

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Δεν αναφέρεται η ημερομηνία του τελευταίου χρονικά απολογισμού
“4”	Αναφέρεται με σαφήνεια η ημερομηνία του τελευταίου χρονικά απολογισμού ή ο οργανισμός δηλώνει με σαφήνεια ότι ο συγκεκριμένος απολογισμός είναι ο πρώτος που δημοσιεύει

Η.4: Αναφορά κύκλου έκδοσης απολογισμού (όπως η ετήσια, διετή).

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Δεν αναφέρονται στοιχεία σχετικά με τον κύκλο κατάρτισης εκθέσεων αιεφορίας που εφαρμόζει ο οργανισμός
“2”	Δεν προσδιορίζεται με απόλυτη σαφήνεια ο κύκλος κατάρτισης εκθέσεων αιεφορίας που εφαρμόζει ο οργανισμός

“4”	Αναφέρεται με σαφήνεια ο κύκλος κατάρτισης εκθέσεων αιεφορίας που εφαρμόζει ο οργανισμός
-----	--

Θ. ΣΑΦΗΝΕΙΑ

Αρχή: Ο οργανισμός θα πρέπει να παρέχει πληροφορίες με τρόπο που να είναι κατανοητός και προσβάσιμος από τα ενδιαφερόμενα μέρη που χρησιμοποιούν τον απολογισμό

ΚΡΙΤΗΡΙΑ

Θ.1: Ο απολογισμός περιέχει όση ποσότητα πληροφοριών απαιτούν τα ενδιαφερόμενα μέρη, αποφεύγοντας τις υπερβολικές και περιττές λεπτομέρειες.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Όλες οι πτυχές του απολογισμού καλύπτονται εκτενώς και παρουσιάζονται με υπερβολικές και περιττές λεπτομέρειες
“1”	Τα περισσότερα από τα θέματα του απολογισμού καλύπτονται εκτενώς και παρουσιάζονται με υπερβολικές και περιττές λεπτομέρειες
“2”	Ορισμένες ποιοτικές δηλώσεις του απολογισμού είναι έγκυρες με βάση άλλες πληροφορίες του απολογισμού και άλλα διαθέσιμα στοιχεία., αλλά σημαντικά κενά και ασάφειες είναι εμφανείς
“3”	Τα περισσότερα από τα θέματα του απολογισμού που καλύπτονται στην έκθεση παρουσιάζονται επαρκώς, ωστόσο υπάρχουν μερικές πτυχές ή θέματα που παρουσιάζονται με υπερβολικές και περιττές λεπτομέρειες και σε μεγαλύτερη κλίμακα από ό, τι ενδεχομένως απαιτείται από τους ενδιαφερόμενους
“4”	Ο απολογισμός περιέχει το επίπεδο των πληροφοριών που απαιτούνται από τα ενδιαφερόμενα μέρη και αποφεύγει συστηματικά οποιαδήποτε υπερβολή, καθώς και περιττές λεπτομέρειες.

Θ.2: Τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να βρουν τις πληροφορίες που θέλουν χωρίς υπέρμετρο κόπο μέσα από πίνακες περιεχομένων, χάρτες, συνδέσμους ή άλλα βοηθήματα.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Υπάρχει παντελής έλλειψη πινάκων περιεχομένων, χαρτών, συνδέσμων, ή άλλων βοηθημάτων για τη διευκόλυνση των ενδιαφερομένων που κάνει την έκθεση απολογισμού φιλική προς τον αναγνώστη
“1”	Είναι πολύ δύσκολο για τους ενδιαφερόμενους να βρουν τις συγκεκριμένες πληροφορίες που θέλουν χωρίς αδικαιολόγητη προσπάθεια μέσω μη πρακτικών πινάκων, περιεχομένων ή άλλων διαφορούμενων βοηθημάτων
“2”	Η έκθεση περιλαμβάνει πίνακες περιεχομένων ή χάρτες και / ή συνδέσμους ή άλλα βοηθήματα για να διευκολύνει τον εντοπισμό των συγκεκριμένων πληροφοριών, αλλά αυτά τα διαθέσιμα βοηθήματα δεν είναι αποτελεσματικά και στερούνται σαφήνειας, έχουν σημαντικά κενά και οι ασάφειες είναι εμφανείς.
“3”	Η έκθεση περιλαμβάνει επαρκή αριθμό βοηθημάτων όσον αφορά τους πίνακες περιεχομένων, τους χάρτες, τους συνδέσμους ή άλλα βοηθήματα για να διευκολύνει τον εντοπισμό των συγκεκριμένων πληροφοριών
“4”	Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρουν εύκολα τις συγκεκριμένες πληροφορίες που θέλουν χωρίς αδικαιολόγητη προσπάθεια μέσα από μια σειρά αποτελεσματικών εργαλείων και οδηγιών όσον αφορά τους πίνακες περιεχομένων, τους χάρτες, συνδέσμους, ή άλλα βοηθήματα

Θ.3: Ο απολογισμός αποφεύγει τεχνικούς όρους, αρκτικόλεξα, τεχνική ορολογία ή άλλο περιεχόμενο που ενδέχεται να μη γνωρίζουν τα ενδιαφερόμενα μέρη, και περιλαμβάνει τις απαιτούμενες εξηγήσεις στην αντίστοιχη ενότητα ή σε γλωσσάρι.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Υπάρχουν πολλοί τεχνικοί όροι, ακρωνύμια, αργκό, ή άλλο περιεχόμενο που ενδέχεται να μην είναι οικείοι στα ενδιαφερόμενα μέρη και που

	χρησιμοποιούνται σε όλη την έκθεση απολογισμού, ενώ καμία εξήγηση δεν παρέχεται, όπου είναι απαραίτητο
“2”	Λίγοι τεχνικοί όροι, ακρωνύμια, αργκό, ή άλλο περιεχόμενο που ενδέχεται να μην είναι οικείοι στα ενδιαφερόμενα μέρη που χρησιμοποιούν την έκθεση απολογισμού όταν είναι απαραίτητο, όμως καμία εξήγηση δεν παρέχεται, όπου απαιτείται
“4”	Η έκθεση δεν περιέχει τεχνικούς όρους, αρκτικόλεξα, ορολογία, ή άλλο περιεχόμενο που ενδέχεται να μην είναι οικείοι στα ενδιαφερόμενα μέρη και που χρησιμοποιούν την έκθεση απολογισμού. Σε ορισμένες περιπτώσεις όπου η χρήση τέτοιων όρων είναι απαραίτητο, υπάρχουν εξηγήσεις που περιλαμβάνονται στο σχετικό τμήμα ή με τη μορφή ενός σχετικού γλωσσάριου.

Θ.4: Τα δεδομένα και οι πληροφορίες του απολογισμού διατίθενται σε όλα ενδιαφερόμενα μέρη, ακόμη και σε όσα έχουν ιδιαίτερες ανάγκες προσβασιμότητας (π.χ. διαφορετικές δεξιότητες, γλώσσα ή τεχνολογία).

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Η έκθεση δεν είναι διαθέσιμη ούτε σε διαφορετικές γλώσσες, ούτε σε άτομα με προβλήματα όρασης
“2”	Η έκθεση είναι διαθέσιμη σε διάφορες γλώσσες, με αποτέλεσμα να είναι διαθέσιμη σε ένα ευρύτερο φάσμα ενδιαφερομένων
“4”	Η έκθεση είναι διαθέσιμη σε διάφορες γλώσσες, και έχει επίσης ένα χαρακτηριστικό ήχο για άτομα με προβλήματα όρασης ή χρησιμοποιεί άλλα εργαλεία / εφαρμογές / εναλλακτικές εκδόσεις στην παρουσίαση των δεδομένων και των πληροφοριών για τα εν λόγω ενδιαφερόμενα μέρη με ιδιαίτερες ανάγκες προσβασιμότητας.

Θ.5: Να αναφερθεί το Ευρετήριο Περιεχομένου των δεικτών του GRI-G4 για τα επιλεγμένα κριτήρια και τα κριτήρια “συμφωνίας” που έχει επιλέξει ο οργανισμός

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Δεν υπάρχει Ευρετήριο Περιεχομένου των δεικτών του GRI-G4 που να περιλαμβάνεται στην έκθεση απολογισμού
“2”	Το ευρετήριο Περιεχομένου των δεικτών του GRI-G4 καλύπτει μόνο τους δείκτες απόδοσης ή περιλαμβάνει μόνο όνομα / αριθμό του σημείου/ενότητας όπου μπορούν να βρεθούν κάθε στοιχείο / δείκτης GRI-G4
“4”	Το ευρετήριο Περιεχομένου των δεικτών του GRI-G4 περιλαμβάνει το όνομα/αριθμό του σημείου/ενότητας και τη σελίδα όπου μπορεί να βρεθεί κάθε στοιχείο / δείκτης GRI-G4

Θ.6: Να αναφερθεί ο υπεύθυνος επικοινωνίας για ερωτήματα αναφορικά με τον απολογισμό ή το περιεχόμενό του.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Δεν παρέχεται διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή ιστοσελίδα
“1”	Αναφέρεται μόνο η (φυσική) διεύθυνση του οργανισμού
“2”	Υπάρχει παραπομπή στη κεντρική ιστοσελίδα του οργανισμού
“3”	Αναφέρεται διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή το πρόσωπο/α επικοινωνίας για τον απολογισμό και η διεύθυνση του οργανισμού
“4”	Αναφέρεται ονομαστικά το πρόσωπο/α επικοινωνίας για τον απολογισμό, με παράθεση διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τη σχετική ιστοσελίδα του οργανισμού I.

ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ

Αρχή: Ο οργανισμός θα πρέπει να συλλέγει, να καταγράφει, να συντάσσει, να αναλύει και να δημοσιοποιεί τις πληροφορίες και τις διαδικασίες που χρησιμοποιούνται για τη σύνταξη του απολογισμού με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορούν να ελεγχθούν και να αποδεικνύουν την ποιότητα και την ουσιαστικότητα των πληροφοριών.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ:

I.1: Προσδιορίζεται το αντικείμενο και το εύρος της εξωτερικής διασφάλισης.

Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Δεν είναι διαθέσιμος εξωτερικός μηχανισμός ελέγχου ή διασφάλισης
“1”	Το πεδίο εφαρμογής και η έκταση της εξωτερικής διασφάλισης περιγράφεται πολύ συνοπτικά
“2”	Το πεδίο εφαρμογής και η έκταση της εξωτερικής διασφάλισης περιγράφεται αλλά σημαντικά κενά και ασάφειες είναι εμφανείς.
“3”	Το πεδίο εφαρμογής και η έκταση της εξωτερικής διασφάλισης περιγράφεται επαρκώς.
“4”	Το πεδίο εφαρμογής και η έκταση της εξωτερικής διασφάλισης έχει προσδιοριστεί πλήρως, σαφώς και με λεπτομέρειες

I.2:

α. Να αναφερθεί η πολιτική και η υφιστάμενη πρακτική του οργανισμού αναφορικά με την αναζήτηση εξωτερικής διασφάλισης για τον απολογισμό.

β. Εάν δεν περιλαμβάνεται στην έκθεση διασφάλισης που συνοδεύει τον απολογισμό βιωσιμότητας, να αναφερθεί το αντικείμενο και η βάση της εξωτερικής διασφάλισης που παρασχέθηκε.

γ. Να αναφερθεί η σχέση ανάμεσα στον οργανισμό και τους παρόχους διασφάλισης.

δ. Να αναφερθεί εάν στην αναζήτηση διασφάλισης για τον απολογισμό βιωσιμότητας του οργανισμού εμπλέκονται το ανώτατο όργανο διακυβέρνησης ή τα ανώτατα στελέχη του οργανισμού.

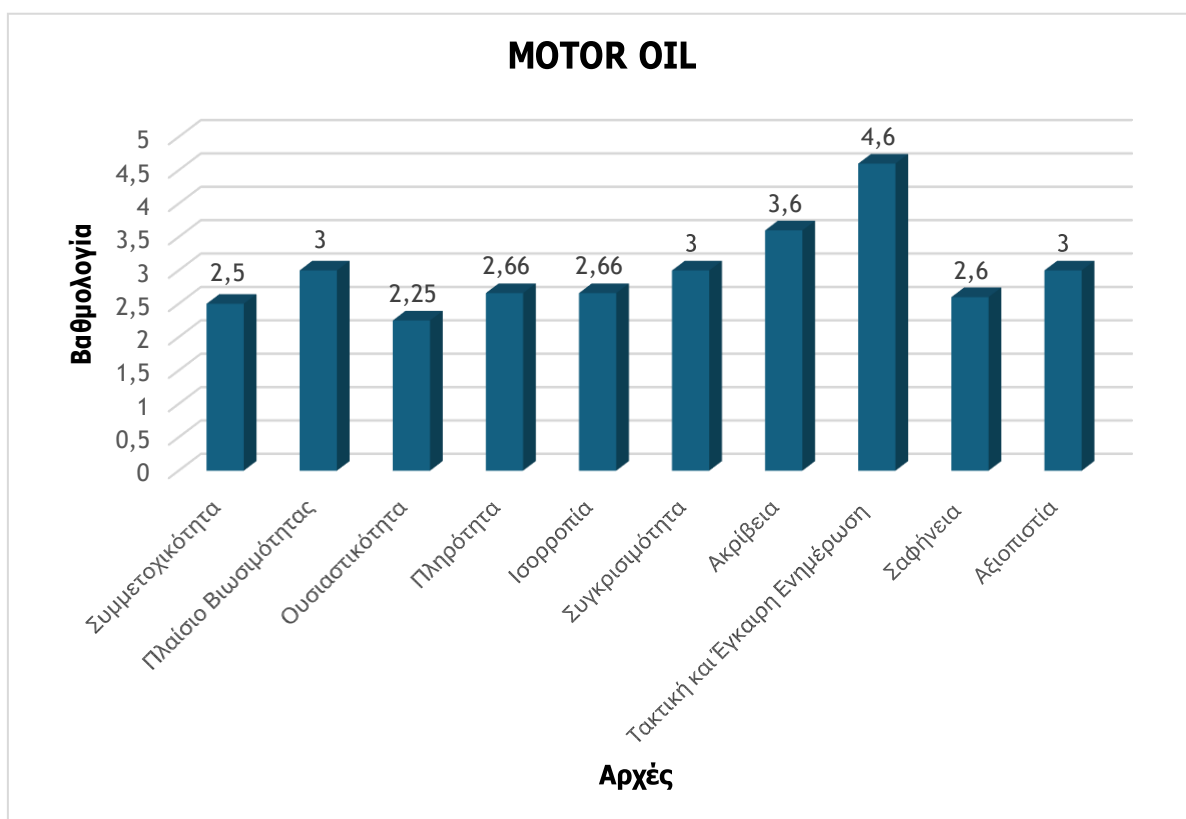
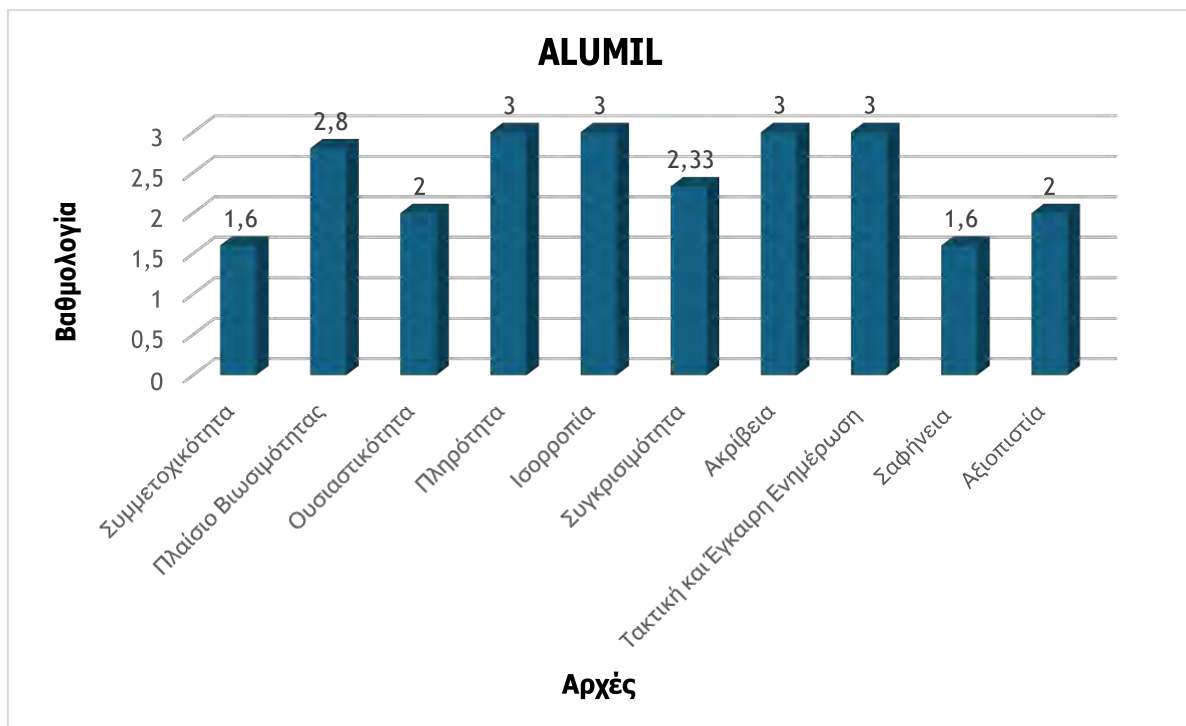
Βαθμός	Κριτήριο Βαθμολόγησης
“0”	Καμία από τις απαιτούμενες γνωστοποιήσεις (α-δ)
“1”	Μία από τις απαιτούμενες γνωστοποιήσεις (α-δ)

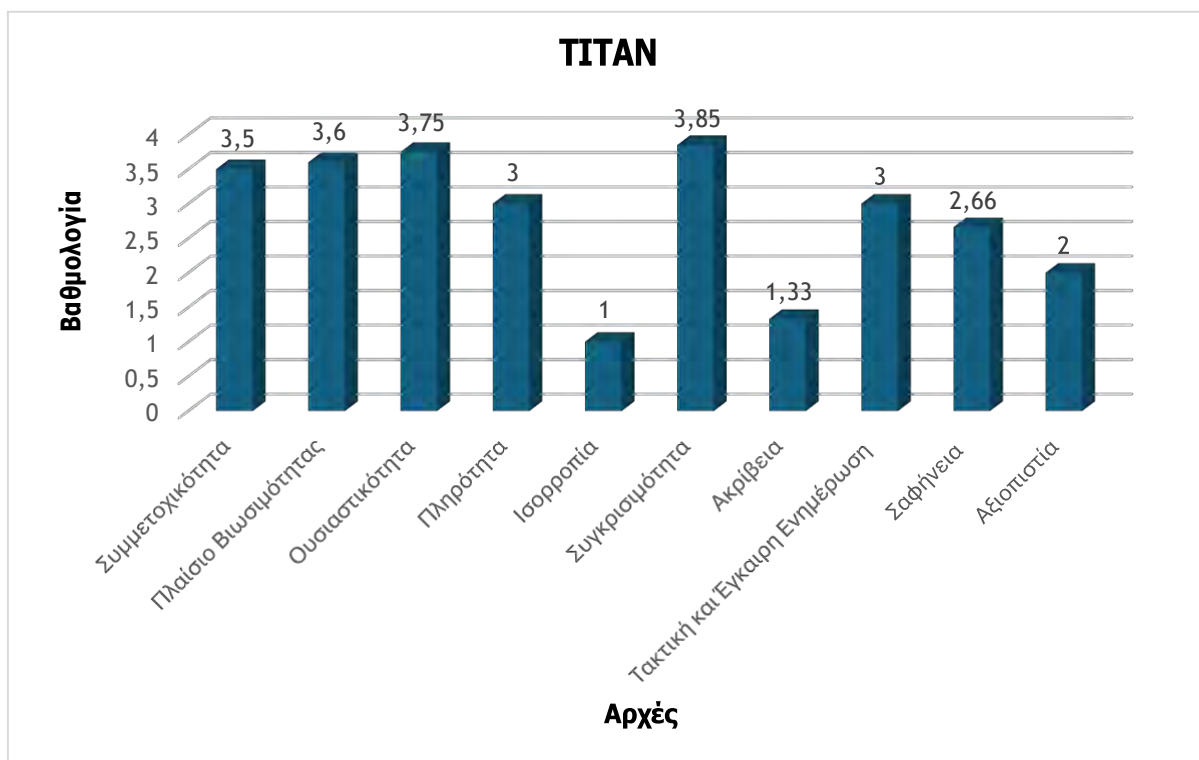
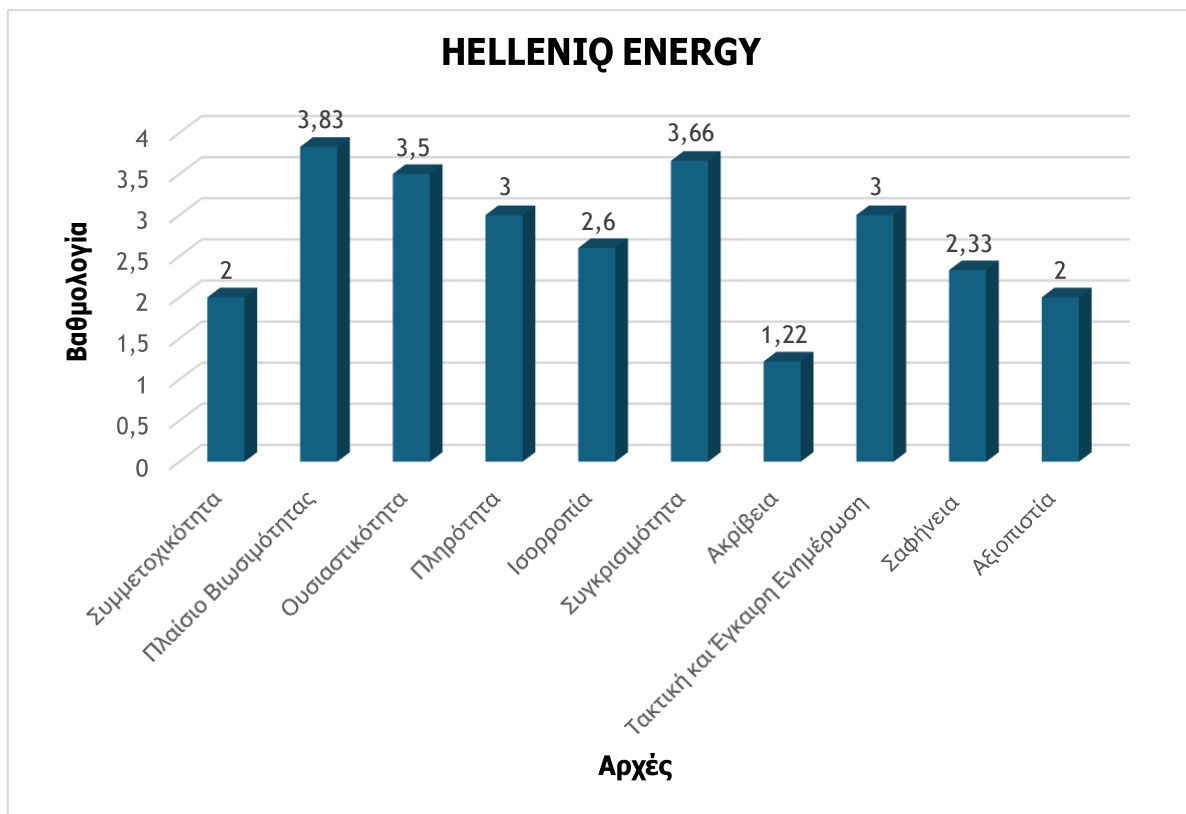
“2”	Υπάρχει παραπομπή στη κεντρική ιστοσελίδα του οργανισμού (α-δ)
“3”	Τρεις από τις απαιτούμενες γνωστοποιήσεις (α-δ)
“4”	Όλες οι απαιτούμενες γνωστοποιήσεις (α-δ)

Παράρτημα III: Αποτελέσματα αξιολόγησης εταιρικών απολογισμών ως προς την ενσωμάτωση των βασικών αρχών σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες του GRIG4.

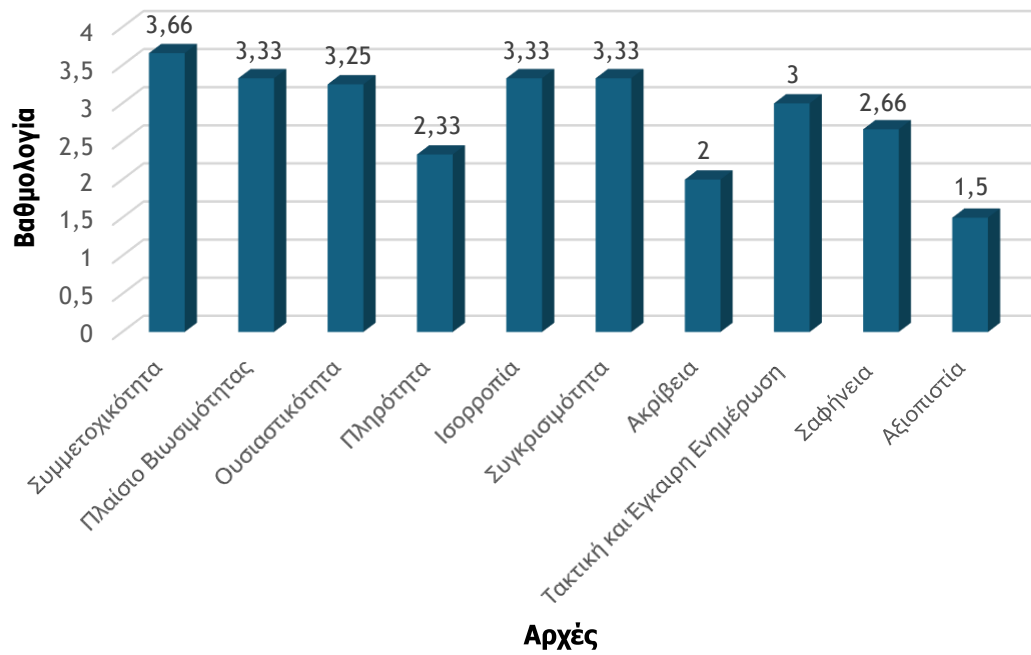
Πίνακας Α: Εταιρίες που αξιολογήθηκαν και οι ιστοσελίδες τους

Όνομα Οργανισμού	Ηλεκτρονική Διεύθυνση
ALUMIL	https://www.alumil.com/greece/homeowners
MOTOR OIL	https://www.moh.gr/
HELLENIQ ENERGY	https://www.helleniqenergy.gr/
TITAN	https://www.titan.gr/
LAMDA DEVELOPMENT	https://www.lamdadev.com
AEGEAN AIRLINES	https://el.aegeanair.com/
ΟΜΙΛΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ	https://www.mytilineos.com/
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΡΑΙΩΣ	https://www.piraeusbank.gr/

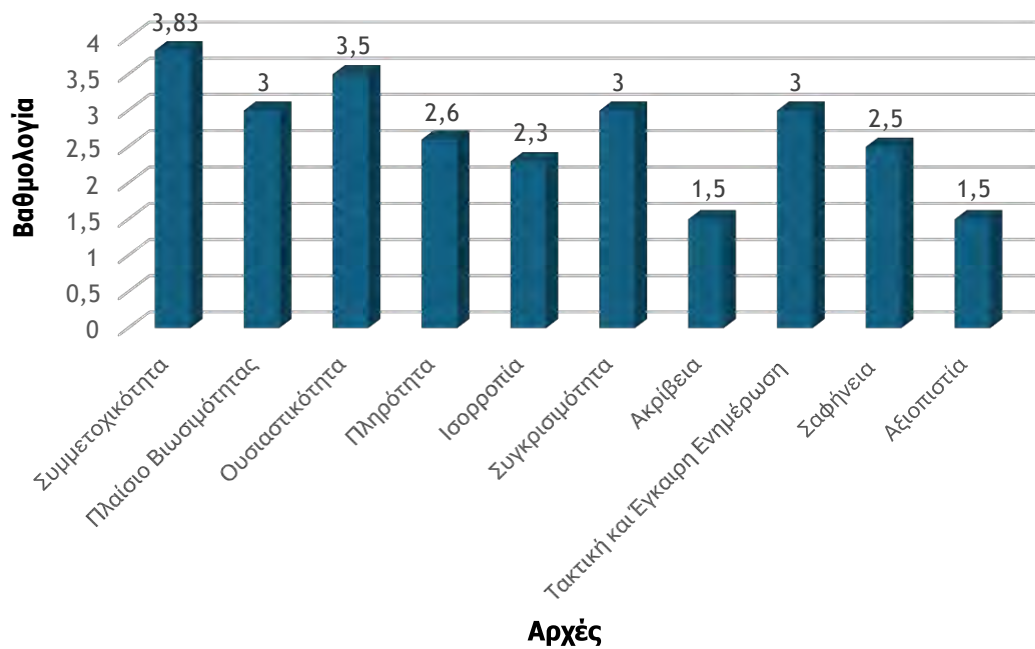

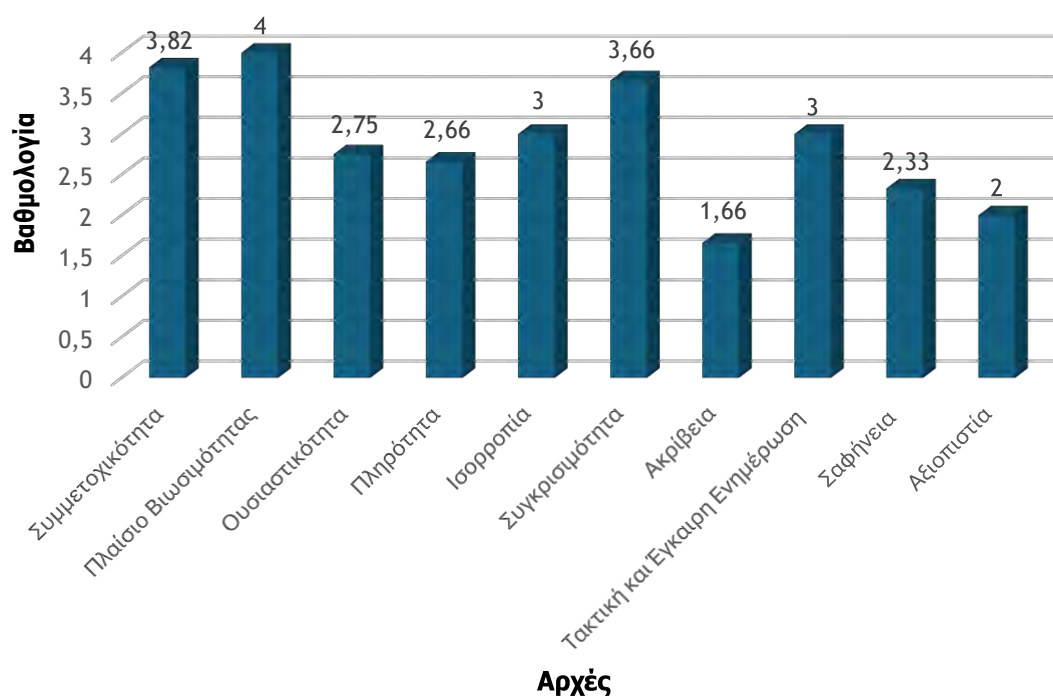
LAMDA DEVELOPMENT

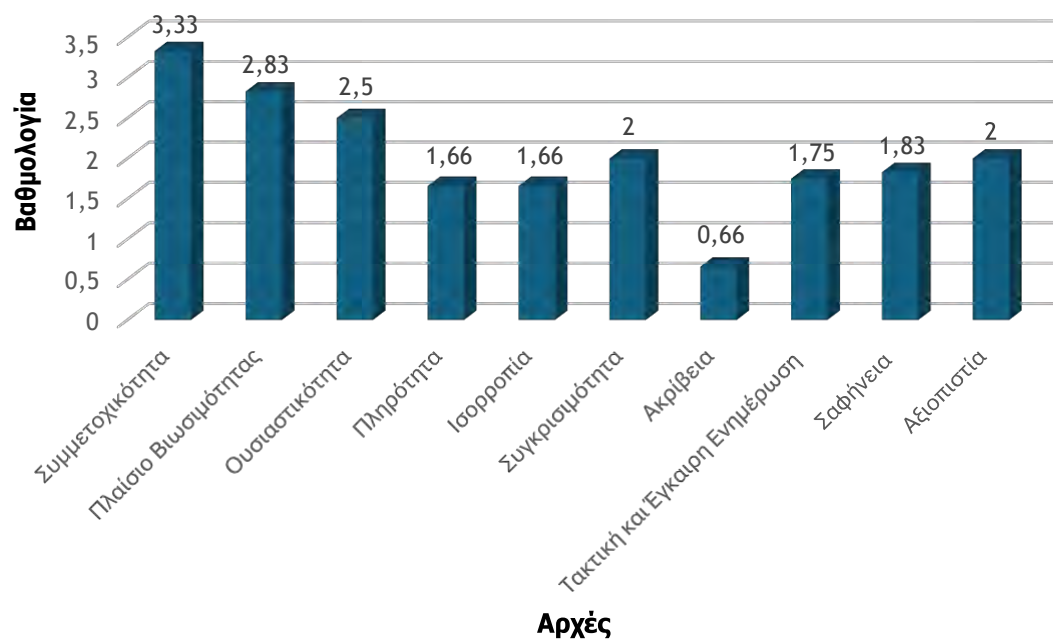
AEGEAN AIRLINES

ΟΜΙΛΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΥ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Διαδικτυακές πηγές:

- ESG reporting and preparation of a Sustainability Report. PwC. (Πρόσβαση Ιούνιος 2024) Διαθέσιμο στο: <https://www.pwc.com/sk/en/environmental-social-and-corporate-governance-esg/esg-reporting.html>
- Jedox. (n.d.). BARC Report: The State of ESG and Sustainability Reporting. Jedox. (Πρόσβαση Ιούνιος 2024) Διαθέσιμο στο: <https://www.jedox.com/en/resources/analyst-barc-state-of-esg/>
- TÜV NORD Greece. (n.d.). *Πιστοποίηση Προσώπων*. TÜV NORD. Available at: <https://www.tuv-nord.com/gr/el/pistopoiisi/pistopoiisi-prosopon/> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- TÜV SÜD. (n.d.). *Sustainability Report*. TÜV SÜD. Available at: <https://www.tuvsud.com/en/themes/sustainability/sustainability-report> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024):
- TÜV Rheinland. (n.d.). *Sustainability and ESG Assurance Service*. TÜV Rheinland. Available at: <https://www.tuv.com/world/en/sustainability-and-esg-assurance-service.html> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024):

- TechTarget. (n.d.). *ESG reporting*. TechTarget. Available at: <https://www.techtarget.com/sustainability/definition/ESG-reporting> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024):
- European Union. (2022). *Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council*. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022L2464> [(Πρόσβαση Ιούνιος 2024):].
- European Union. (n.d.). *Today's Official Journal*. EUR-Lex. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/TodayOJ/> [(Πρόσβαση Ιούνιος 2024):].
- UV NORD. (2024). ISO 9001:2015 - Συστήματα Διαχείρισης Ποιότητας. Προσπελάστηκε στις (Πρόσβαση Ιούνιος 2024): <https://www.tuv-nord.com/gr/el/pistopoiisi/pistopoiisi-systimaton/poiotita/iso-90012015-systimata-diacheirisis-poiotitas/>
- Roca, M. (2014). Renewable to get most of \$7.7 Trillion Power Investments. Retrieved September 3, 2021. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2014-07-01/renewables-to-get-most-of-7-7-trillion-power-investments> [(Πρόσβαση Ιούνιος 2024):].
- Barnett, L. M., & Salomon, M. R. (2002). Unpacking Social Responsibility: The Curvilinear Relationship Between Social and Financial Performance. *Academy of Management Proceedings*. pp. B1 B6. <https://journals.aom.org/doi/10.5465/apbpp.2002.7519488> [(Πρόσβαση Ιούνιος 2024):].
- Ilhan, E., Krueger, P., Sautner, Z., & Starks L. T. (2020). Institutional Investors' Views and Preferences on Climate Risk Disclosure. ECGI Working Paper Series in Finance No 661/2020. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3437178
- ILO Declaration. (n.d.). [(Πρόσβαση Απρίλιος 2024):]., <https://www.ilo.org/declaration/lang--en/index.htm>
- Edmans, A. (2012). The Link Between Job Satisfaction and Firm Value, with Implications for Corporate Social Responsibility. *Academy of Management Perspectives*, 26(4), pp. 1-19. <https://journals.aom.org/doi/10.5465/amp.2012.0046> (Πρόσβαση Μάρτιος 2024)
- European Commission. 2015. Non-Financial Reporting. (Online). Via http://ec.europa.eu/finance/accounting/non-financial_reporting/index_en.htm (Πρόσβαση στις 27 Απριλίου 2024)

- Kempf, A., & Osthoff, P. (2008). SRI funds: Nomen est Omen. *Journal of Business Finance and Accounting*, 35(9–10), 1276–1294. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5957.2008.02107>. (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- Van Duuren, E., Plantinga, A., & Scholtens, B. (2016). ESG Integration and the Investment Management Process: Fundamental Investing Reinvented. *Journal of Business Ethics*, 138(3), 525–533. <https://doi.org/10.1007/s10551-015-2610-8> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- Cerqueti, R., Cinelli, M., Ferraro, G., & Iovanella, A. (2022). Financial interbanking networks resilience under shocks propagation. *Annals of Operations Research*. <https://doi.org/10.1007/s10479-022-04567-w> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- Joliet, R., & Titova, Y. (2018). Equity SRI funds vacillate between ethics and money: An analysis of the funds' stock holding decisions. *Journal of Banking & Finance*, 97, 70-86, <https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2018.09.011>(Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- Becchetti, L., Ciciretti, R., & Hasan, I. (2015). Corporate social responsibility, stakeholder risk, and idiosyncratic volatility. *Journal of Corporate Finance*, 35, 297–309. <https://doi.org/10.1016/j.jcorpfin.2015.09.007> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- Chiaramonte, L., Dreassi, A., Girardone, C., & Piserà, S. (2021). Do ESG strategies enhance bank stability during financial turmoil? Evidence from Europe. *European Journal of Finance*. <https://doi.org/10.1080/1351847X.2021.1964556> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- Chang, H. Y., Liang, L. W., & Liu, Y. L. (2021). Using environmental, social, governance (ESG) and financial indicators to measure bank cost efficiency in Asia. *Sustainability (Switzerland)*, 13(20), <https://doi.org/10.3390/su132011139> (Πρόσβαση Μάρτιος 2024)
- Azmi, Wajahat & Hassan, M. Kabir & Houston, Reza & Karim, Md. Sydul. (2020). ESG activities and banking performance: International evidence from emerging economies. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, 70(3), <http://dx.doi.org/10.1016/j.intfin.2020.101277> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- Cremona, Brando Maria and Passador, Maria Lucia, What About the Future of European Banks? Board Characteristics and ESG Impact. *Securities Regulation Law Journal*, vol. 47, n. 4, Winter 2019, 319- 364, <https://ssrn.com/abstract=3441784> (Πρόσβαση Φεβρουάριος 2024)

- Miralles-Quirós, M. M., Miralles-Quirós, J. L., & Hernández, J. R. (2019). ESG performance and shareholder value creation in the banking industry: International differences. *Sustainability* (Switzerland), 11(5), <https://doi.org/10.3390/su11051404> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- European Commission. 2015. Non-Financial Reporting. (Online). Via http://ec.europa.eu/finance/accounting/non-financial_reporting/index_en.htm (Πρόσβαση στις 27 Απριλίου 2024)
- MSCI. (2020). MSCI ESG ratings methodology. MSCI ESG Research. Retrieved December 19, 2021, <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-ratings> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- Edmans, A. (2011). Does the stock market fully value intangibles? Employee satisfaction and equity prices. *Journal of Financial Economics*, 103(3), pp. 621-640. <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2011.03.021> (Πρόσβαση Μάρτιος 2024)
- Bernstein, S., Korteweg, A., & Laws K. (2015). Attracting Early Stage Investors: Evidence from a Randomized Field Experiment. *Journal of Finance*, Forthcoming. <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2432044> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- OECD. (2015). G/20 OECD Principles of Corporate Governance. OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/9789264236882-en> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- Hoepner, A. G. F., & Rudd, A. (2010). Corporate Social Responsibility and Investment Portfolio Diversification. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1599334 (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- Shanaev, S., & Ghimire, B. (2021). When ESG meets AAA: The effect of ESG rating changes on stock returns. *Finance Research Letters*. <https://doi.org/10.1016/j.frl.2021.102302> (Πρόσβαση Απρίλιος 2024)
- Deloitte. (2015). Diversity in the boardroom – Perspectives and practices, https://www.deloitte.com/za/en/pages/governance-risk-andcompliance/articles/diversity_in_the_boardroom.html (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- Giese, G., Lee, L.-E., Melas, D., Nagy, Z., & Nishikawa, L. (2019). Foundations of ESG Investing: How ESG Affects Equity Valuation, Risk, and Performance (Vol. 45, Issue 5), <https://jpm.pmresearch.com/content/45/5/69.abstract> (Πρόσβαση Μάρτιος 2024)

- Lopez, C., Contreras, O., & Bendix, J. (2020). ESG Ratings: The Road Ahead. SSRN Electronic Journal. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3706440> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- MSCI ESG Research. (2021). MSCI ESG Rating model key issues, <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esgratings/esg-ratings-key-issue-framework> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- FrameWork ESG. (2019). Making sense of ESG ratings and rankings, <https://frameworkesg.com/making-sense-of-esg-ratings-andrankings/> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- Serafeim, G. (2014). Firm Competitiveness and Detection of Bribery. Harvard Business School, Working Paper No. 14-012. <http://nrs.harvard.edu/urn-3:HUL.InstRepos:11508217> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- PwC. (2017). Five forces that will reshape the global landscape of anti-bribery and anti-corruption, <https://www.pwc.com/gx/en/services/forensics/five-forces-that-will-reshape-the-global-landscape-of-anti-bribery-anti-corruption.html> (Πρόσβαση Μάρτιος 2024)
- Bahoo, S. (2020). Corruption in banks: A bibliometric view and agenda. Finance Research Letters 35, pp. 1-13. <https://doi.org/10.1016/j.frl.2020.101499> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- Enste, B., & Heldman C. (2017). Causes and consequences of corruption: An overview of empirical results. I-W Report, No 2/2017. <http://hdl.handle.net/10419/157204> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- Mauro, P. (1996). The Effects of Corruption on Growth, Investment, and Government Expenditure. IMF Working Papers 96(98), pp. 1-28. <https://doi.org/10.5089/9781451852097.001> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- Karpoff, M. J., Lee, S. D., & Martin, S. G. (2013). The Economics Of Foreign Bribery: Evidence from FCPA Enforcement Actions. <https://www.semanticscholar.org/paper/The-Economics-of-Foreign-Bribery%3AEvidence-from> (Πρόσβαση Μάρτιος 2024)
- Avramov, D., Cheng, S., Lioui, A., & Tarelli, A. (2021). Sustainable Investing with ESG Rating Uncertainty, <https://ssrn.com/abstract=3711218> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)

- Bridges Fund Management. (2015). The Bridges Spectrum of Capital How we define the sustainable and impact investment market. www.bridgesfundmanagement.com (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- MSCI. (2019). The MSCI Principles of Sustainable Investing. <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/principles-of-sustainable-investing> (Πρόσβαση Φεβρουάριος 2024)
- Fletcher, R. (2019), <https://www.ft.com/content/8d65431c-de0c-11e9-b112-9624ec9edc59> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- Achim, M.-V., & Borlea, S. N. (2015). Developing of ESG Score to Assess the Nonfinancial Performances in Romanian Companies. *Procedia Economics and Finance*, 32, 1209–1224. [https://doi.org/10.1016/s2212-5671\(15\)01499-9](https://doi.org/10.1016/s2212-5671(15)01499-9) (Πρόσβαση Ιανουάριος 2024)
- Fernandez-Temprano, A. M., & Tejerina-Gaite, F. (2019). Types of director, board diversity and firm performance. *Corporate Governance* 20(2), pp. 324-342. <https://doi.org/10.1108/CG-03-2019-0096> (Πρόσβαση Ιανουάριος 2024)
- Weber, O., Scholz, R. W., & Michalik, G. (2010). Incorporating sustainability criteria into credit risk management. *Business Strategy and the Environment*, 19(1), 39–50. <https://doi.org/10.1002/bse.636> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- Deloitte. (2017). Sustainable Banking as a Driver for Growth: A Survey of Nigerian Banks. <https://www.deloitte.com/za/en/nigeria/pages/strategy/articles/sustainable-banking-as-a-driver-for-growth-a-survey-of-nigerian-banks.html> (Πρόσβαση Απρίλιος 2024)
- FTSE Russel. (2021). Global trends in corporate tax disclosure. Retrieved October 14, 2021, <https://www.ftserussell.com/research/global-trends-corporate-tax-disclosure>
- GRI. (2019). GRI207: TAX 2019. (Πρόσβαση Μάρτιος 2024)
- Badunenko, O., Kumbhakar, S. C., & Lozano-Vivas, A. (2021). Achieving a sustainable cost-efficient business model in banking: The case of European commercial banks. *European Journal of Operational Research*, 293(2), pp. 773– 785. <https://doi.org/10.1016/j.ejor.2020.12.039> (Πρόσβαση Μάρτιος 2024)
- Yip, A. W. H., & Bocken, N. M. P. (2018). Sustainable business model archetypes for the banking industry. *Journal of Cleaner Production*, 174, pp. 150–169. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2017.10.190> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)

- Badunenko, O., Kumbhakar, S. C., & Lozano-Vivas, A. (2021). Achieving a sustainable cost-efficient business model in banking: The case of European commercial banks. *European Journal of Operational Research*, 293(2), pp. 773– 785. <https://doi.org/10.1016/j.ejor.2020.12.039> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- Yip, A. W. H., & Bocken, N. M. P. (2018). Sustainable business model archetypes for the banking industry. *Journal of Cleaner Production*, 174, pp. 150–169. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2017.10.190> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- Ferrero-Ferrero, I., Fernandez-Izquierdo, M. A., & Munoz-Torres, M. J. (2013). Integrating Sustainability into Corporate Governance: An Empirical Study on Board Diversity. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management* 22(4), pp. 193-207. <https://doi.org/10.1002/csr.1333> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- McKinsey & Company. (2020). Diversity Wins: How inclusion matters. <https://www.mckinsey.com/featured-insights/diversity-andinclusion/diversity-wins-how-inclusion-matters> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- Coomer, C. J. (1981). The Nature of the Quest for a Sustainable Society. Pergamon Policy Studies on Business and Economics. <https://doi.org/10.1016/B978-0-08-027168-2.50006-4> (Πρόσβαση Απρίλιος 2024)
- Moufty, S., Clark, E., & Al-Najjar, B. (2021). The different dimensions of sustainability and bank performance: Evidence from the EU and the USA. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 43. <https://doi.org/10.1016/j.intaccaudtax.2021.100381> (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- UNEP. (2015). United Nations environment program. Annual Report 2014. (Πρόσβαση Ιούνιος 2024)
- Nicholls, A. (2021). Impact Measurement and Management in Sustainable Finance. <https://hbr.org/2018/10/why-people-arentmotivated-to-address-climate-change> (Πρόσβαση Απρίλιος 2024)
- Khan, M. A. (1995). Sustainable Development: The key concepts, issues and implications. *Sustainable Development* 3(2), pp. 63-69. <https://zh.booksc.eu/book/5639590/9f6e7c> (Πρόσβαση Μάρτιος 2024)

Βιβλιογραφικές Πηγές:

- Adams, C.A., 2002. Internal organizational factors influencing corporate social and ethical reporting: beyond current theorizing. *Account. Audit. Account. J.* 15 (2), 223-250.
- Adams, C. A., 2004. The ethical, social and environmental reporting-performance portrayal gap. *Account. Audit. Account. J.* 17(5), 731–757.
- Alazzani, A., Wan-Hussin, W. N., 2013. Global Reporting Initiative's environmental reporting: A study of oil and gas companies. *Ecological Indicators* 32:19-24.
- Battaglia, M., Bianchi, L., Frey, M., Iraldo, F., 2010. An innovative model to promote CSR among SMEs operating in industrial clusters: evidence from an EU project. *Corp. Soc. Responsib. Environ. Manag.* 17 (3), 133-141.
- Battisti, M., Perry, M., 2011. Walking the talk? Environmental responsibility from the perspective of small-business owners. *Corp. Soc. Responsib. Environ. Manag.* 18 (3), 172-185.
- Bebbington, J., 2001. Sustainable development: a review of the international development, business and accounting literature. *Account. Forum* 25 (2), 128-157.
- Boesso, G., & Kumar, K., 2009. Stakeholder prioritization and reporting: Evidence from Italy and the US. *Account. Forum.* 33 (2), 162–175.
- Borga, F., Citterio, A., Noci, G., Pizzurno, E., 2009. Sustainability report in small enterprises case studies in Italian furniture companies. *Bus. Strategy Environ.* 18 (3), 162-176.
- Borga, F., Citterio, A., Noci, G., Pizzurno, E., 2009. Sustainability report in small enterprises case studies in Italian furniture companies. *Bus. Strategy Environ.* 18 (3), 162-176.
- Bouten, L., Everaert, P., Van Liedekerke, L., De Moor, L., & Christiaens, J., 2011. Corporate social responsibility reporting: A comprehensive picture? *Account. Forum.* 35 (3), 187–204.
- Bowen, H. (1953) *Social Responsibilities of the Businessman*, Harper: New York.
- Brammer, S., & Pavelin, S., 2004. Building a good reputation. *European Management Journal.* 22 (6), 704–713.
- Bravo, R., Matute, J., & Pina, J., 2012. Corporate social responsibility as a vehicle to reveal the corporate identity: A study focused on the websites of Spanish financial entities. *Journal of Business Ethics* 107:129–146.

- Brown, H. S., de Jong, M., Levy, D. L., 2009a. Building institutions based on information disclosure: lessons from GRI's sustainability reporting. *J. Clean. Prod.* 17 (6), 571-580.
- Brown, H. S., De Jong, M., & Lessidrenska, T., 2009b. The Rise of the Global Reporting Initiative: A Case of Institutional Entrepreneurship. *Environmental Politics* pp.182-200.
- Brunk, K. H., & Blümelhuber, C., 2011. One strike and you're out: Qualitative insights into the formation of consumers' ethical company or brand perceptions. *J. Bus. Res.* 64 (2), 134–141.
- Calabrese, A., Costa, R., Rosati F., 2015. A feedback-based model for CSR assessment and materiality analysis. *Accounting Forum*, 39:312–327
- Calabrese, A., Costa, R., Levialdi, N., Menichini, T., 2016. A fuzzy analytic hierarchy process method to support materiality assessment in sustainability reporting. *Journal of Cleaner Production* 121:248-264
- Capriotti, P., & Moreno, A., 2007. Corporate citizenship and public relations: The importance and interactivity of social responsibility issues on corporate websites. *Public Relat. Rev.* 33 (1), 84–91.
- Castaldo, S., Perrini, F., Misani, N., & Tencati, A., 2009. The missing link between corporate social responsibility and consumer trust: The case of fair trade products. *Bus. Eth.* 84 (1), 1–15.
- Carroll, A. B., 1979. A three dimensional conceptual model of corporate social performance. *Academy of Management Rev.* 4 (4), 497-505.
- Carroll, A., 1999. Corporate Social Responsibility: Evolution of a Definitional Construct. *Bus. Soc.* 38 (3), 268-295.
- Carroll AB. 2000. A commentary and an overview of key questions on corporate social performance measurement. *Bus Soc.* 39 (4), 466–478.
- Carroll, A., 2007. A history of corporate social responsibility: concepts and practices, in *The Oxford Handbook of Corporate Social Responsibility*, eds A. Crane, A. McWilliams, D. Matten, J. Moon & D. Siegel, Oxford University Press, Oxford.
- Carroll, A. B., & Shabana, K. M., 2010. The business case for corporate social responsibility: A review of concepts, research and practice. *Int. J. Manag. Rev.* 12 (1), 85–105.

- Chih, H.-L., Chih, H.-H., & Chen, T.-Y., 2010. On the determinants of corporate social responsibility: International evidence on the financial industry. *Journal of Business Ethics* 93: 115–135.
- Daub, C.H., 2007. Assessing the quality of sustainability reports: an alternative methodological approach. *Journal of Cleaner Production* 15:75–85.
- Davis, K., Blomstrom, R. L., 1966. *Business and its Environment*. New York: McGraw-Hill. 403 pp.
- Davis, K., 1973. The case for and against business assumption of social responsibilities”,
- *Academy of Management Journal* 16 (2), 312-322.
- Deegan C, Rankin M., 1996. Do Australian companies report environmental news objectively?
- *Account Audit Account J.* 9 (2), 50–67.
- De Villiers, C., & van Staden, C. J., 2010. Shareholders’ requirements for corporate environmental disclosures: A cross country comparison. *Br. Account. Rev.* 42 (4), 227–240.
- Elkington, J., 1997. *Cannibals with Forks: the Triple Bottom Line of the 21st Century*. Capstone Publishing, Oxford.
- Epstein, E.M., 1987. The corporate social policy process: beyond business ethics, corporate social responsibility, and corporate responsiveness”, *California Management Review* 29 (3), 99-114.
- Escrig-Olmedo, E., Munoz-torres, M.J., Fernandez-Izquierdo, M.A., Rivera-lirio, J.M., 2014.
- Lights and shadows on sustainability rating scoring. *Rev. Manag. Sci.* 8 (4), 559-574.
- Escrig-Olmedo, E., Munoz-torres, M.J., Fernandez-izquierdo, M.A., Rivera-lirio, J.M., 2014.
- Lights and shadows on sustainability rating scoring. *Rev. Manag. Sci.* 8 (4), 559-574.
- Ernst & Young (E.Y.), in association with the Global Reporting Initiative (GRI), 2014.
- Sustainability reporting – the time is now. Ernst & Young Global Limited.
- Ernst & Young (E.Y.), 2015. Sustainability reporting practices in Greece A desk research of published sustainability reports. Ernst & Young Greece, Vol.2.

- Evangelinos, K., Skouloudis, A., Jones, N., Isaac, D., Sfakianaki, E., 2016. Exploring the status of corporate social responsibility disclosure in the UK building and construction industry, *International Journal of Global Environmental Issues* 15 (4).
- Gail T., Nowak M., 2006. "Historical definitions of CSR", *Corporate Social Responsibility: A definition* 62 (1), 3-14.
- Global Reporting Initiative, 2011. Sustainability Reporting Guidelines. Version 3.1, Amsterdam.
- GRI-Global Reporting Initiative, 2013a. G4, Part1, Reporting Principles and Standard Disclosure available at: www.globalreporting.org.
- GRI-Global Reporting Initiative, 2013b. G4, Part2, Implementation Manual available at: www.globalreporting.org.
- GRI-Global Reporting Initiative, 2013c. Sustainability Reporting Policies Worldwide available at: www.globalreporting.org
- Hahn, R., Kühnen, M., 2013. Determinants of sustainability reporting: a review of results, trends, theory, and opportunities in an expanding field of research. *J. Clean. Prod.* 59:5-21.
- Hofstede, G., 1991. *Cultures and Organizations: Software of the Mind*. New York, NY: McGraw-Hill. Hofstede, G., 2001. *Cultures Consequences: Comparing Values, Behaviours, institutions, and Organizations Across Nations*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Harwood, I., Humby, S., & Harwood, A., 2011. On the resilience of Corporate Social Responsibility. *Eur. Manag. J.* 29 (4), 283–290.
- Hsu, C. W., Lee, W. H., & Chao, W. C., 2013. Materiality analysis model in sustainability reporting: A case study at Lite – On Technology Corporation. *J. Clean. Prod.* 57:142–151.
- Jankalova, M., 2016. Approaches to the evaluation of Corporate Social Responsibility, *Procedia Economics and Finance* 39:580 – 587
- Jones, T. M., 1980. Corporate Social Responsibility revisited, redefined. *California Management Review*. University of California Press.
- KPMG, 2005. KPMG international survey of corporate sustainability reporting 2005. KPMG, Holland.
- KPMG, 2013. The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2013. KPMG, Holland.

- Kolk A., 2003. Trends in sustainability reporting by the Fortune Global 250. *Business Strategy and the Environment* 12:279–291
- Kolk, A., & Pinkse, J., 2010. The integration of corporate governance in corporate social responsibility disclosures. *Corpor. Soc. Responsib. Environ. Manag.* 17 (1), 15–26.
- Krut R, Munis K., 1998. Sustainable industrial development: benchmarking environmental policies and reports. *Greener Management International* 21:87–98
- Lambrinaki, V.V., 2016.
- Corporate Social Responsibility Reporting using the GRI G4 Guidelines: The Case of the Greek Reporters (MSc Unpublished Thesis).
- International Hellenic University, School of Economics, Business Administration & Legal Studies.
- Lee, K. H., & Shin, D., 2010. Consumers' responses to CSR activities: The linkage between increased awareness and purchase intention. *Public Relat. Rev.* 36 (2), 193–195.
- Mathews Mr., 1995. Social and environmental accounting: a practical demonstration of ethical concern? *Journal of Business Ethics* 14:663–671
- Mohr, L. A., & Webb, D. J., 2005. The effects of corporate social responsibility and price on consumer responses. *J. Consum. Aff.* 39 (1), 121–147.
- Moneva, J. M., Archel, P., & Correa, C., 2006. GRI and the camouflaging of corporate unsustainability. *Account. Forum* 30:121–137.
- Moon J., Crane A., Matten D., 2005. Can corporations be citizens? Corporate citizenship as a metaphor for business participation in society. *Bus Ethics Q.* 15 (3), 427–451.
- Morhardt JE., Baird S., Freeman K., (2002) Scoring Corporate Environmental and Sustainability Reports Using GRI 2000, ISO 14031 and other Criteria. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management* 9:215–233
- Morhardt, J.E., Baird, S., Freeman, K., 2002. Scoring corporate environmental and sustainability reports using GRI 2000, ISO 14031 and other criteria.
- Nikolaou I, Evangelinos K., 2009. Towards a generally accepted CSR accounting framework: a literature mapping. *J World Rev Entrep. Manage. Sustain. Dev.* 5 (1), 26–41.

- Nikolaou, E., Evangelinos, K., 2010. Classifying current social responsibility accounting methods for assisting a dialogue between business and society. *Social Responsibility Journal* 6 (4), 562–579.
- O'Dwyer, B., Unerman, J., & Hession, E., 2005. User needs in sustainability reporting: Perspectives of stakeholders in Ireland. *Eur. Account. Rev.* 14 (4), 759–787.
- Porter, M.E., Kramer, M.R., 2006. Strategy and society: the link between competitive advantage and corporate social responsibility. *Harv. Bus. Rev.* 84 (12), 78-92.
- Preston, L.E. and Post, J.E., 1975. *Private Management and Public Policy: T Principle of Public Responsibility*, Prentice Hall, Englewood Cliffs, NJ.
- Rasche A, Esser DE., 2006. From stakeholder management to stakeholder accountability. *Journal of Business Ethics* 65:251–267
- Roberts, S., Lawson, R., Nicholls, J., 2006. Generating regional-scale improvements in SME corporate responsibility performance: lessons from responsibility Northwest. *J. Bus. Ethics* 67 (3), 275-286.
- Rupp, D., Ganapathi, J., Aguilera, R. and Williams, C., 2006. Employee reactions to corporate social responsibility: an organizational justice framework. *Journal of Organizational Behaviour*, 27 (4), 537-543.
- Schadewitz, H., Niskala, M., 2010. Communication via responsibility reporting and its effect on firm value in Finland. *Corp. Soc. Responsib. Environ. Manag.* 17:96-106.
- Sethi, S. P., Martell, F. T., Demir M., 2015. An Evaluation of the Quality of Corporate Social Responsibility Reports by Some of the World's Largest Financial Institutions, *Bus Ethics* DOI 10.1007/s10551-015-2878-8
- Schwartz MS, Carroll A. B., 2003. Corporate social responsibility: three-domain approach. *Bus Ethics Q.* 13 (4), 503–530.
- Spence, L. J., 2007. CSR and small business in a European policy context: the five “C” of CSR and small business research agenda 2007. *Bus. Soc. Rev.* 112 (4), 533-552.
- Skouloudis, A., Evangelinos, K., Kourmoussis, F., 2009. Development of an evaluation methodology for triple bottom line reports using international standards on reporting. *Environmental Management* pp. 298-311.
- Skouloudis A, Evangelinos K., 2012. A research design for mapping national CSR terrains. *Int J Sustainable Dev World Ecol.* 19:130–143.

- Skouloudis, A. & Evangelinos, K., 2014. Exogenously driven CSR: insights from the consultants' perspective, *Business Ethics: A European Review* 23 (3), 258-271.
- Skouloudis A, Avlonitis, J., G., Malesios C., Evangelinos K., 2015, Priorities and perceptions of corporate social responsibility, *Management Decision* 53 (2), 375 – 401.
- Skouloudis, A., Evangelinos, K., Isaac, D., 2016. Revisiting the national corporate social responsibility index, *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*, 23 (1), 61-70
- Spanos, M. & Mylonakis, J., 2006. Internet corporate reporting in Greece. *European Journal of Economics, Finance and Administrative Sciences* 7:131–144.
- SustainAbility/UNEP, 1998. The Non-reporting Report. Engaging Stakeholders 1998, London.
- Swanson, D.L., 1995. Addressing a theoretical problem by reorienting the corporate social performance model. *Academy of Management Review*, 20 (1), 43-64.
- Turker, D., 2009. Measuring corporate social responsibility: a scale development study. *Journal of Business Ethics* 85 (4), 411-427.
- Unerman, J., & Bennett, M., (2004). Increased stakeholder dialogue and the Internet: Towards greater corporate accountability or reinforcing capitalist hegemony? *Account. Org. Soc.*, 29 (7), 685–707.
- Weber, R.P., 1988. Basic Content Analysis, Sage University Paper Series on Quantitative Applications in the Social Sciences, Series No.07-049, Sage, London.
- Weber, R. P., 1990. Basic content analysis (Vol. 49) Thousand Oaks, CA: SAGE Publications Inc.
- Weber, M., 2008. The business case for corporate social responsibility: A company-level measurement approach for CSR. *Eur. Manag. J.*, 26 (4), 247–261.
- Wigley, S., 2008. Gauging consumers' responses to CSR activities: Does increased awareness make cents? *Public Relat. Rev.* 34 (3), 306–308.
- World Business Council for Sustainable Development (WBCSD), 2002. Sustainable development reporting: striking the balance. World Business Council for Sustainable Development, Geneva
- Wotruba, T.R., 1997. Industry self-regulation: a review and extension to a global setting. *Journal of Public Policy and Marketing*, 16 (1), 38–54.

- Wood, D., 1991. Corporate social performance revisited”, *Academy of Management Review*,. 16 (4), 691-718.
- Van Marrewijk, M., 2003. Concepts and Definitions of CSR and Corporate Sustainability: Between Agency and Communion. *Journal of Business Ethics* 44 (95).
- Venturelli, A., Caputo, F., Leopizzi, R., Mastroleo, G., Mio, C., 2016. How can CSR identity beevaluated? A pilot study using a Fuzzy Expert System. *Journal of Cleaner Production* 141:1000-1010
- Vogel, D., 1992. The globalization of business ethics: why America remains distinctive. *California Management Review* 35 (1), 30-49.
- Zhao, X., Hwang, B., Gao, Y., 2016. A fuzzy synthetic evaluation approach for risk assessment: a case of Singapore's green projects. *J. Clean. Prod.* 115:203-213.
- European Banking Authority. (2021). Report on Management and Supervision of ESG risks for Credit Institutions and Investment Firms, EBA/REP/2021/18.
- European Central Bank. (2020). Guide on climate related and environmental risks, Supervisory expectations relating to risk management and disclosure.
- United Nations. (2015). Adoption of the Paris Agreement. <https://unfccc.int/processand-meetings/the-paris-agreement/the-paris-agreement>
- Zhou, Y., Cao, J., & Feng, Y. (2021). Stock Market Reactions to Pollution Information Disclosure: New Evidence from the Pollution Blacklist Program in China. *Sustainability* 2021, 13, 2262. <https://www.mdpi.com/2071-1050/13/4/2262>
- Mendiratta, R., Varsani, H. D., & Giese G. (2021). How Esg Affected Corporate Credit Risk and Performance. *The journal of impact and ESG investing*, 2(2).
- Hess, D., Rogovsky, N., & Dunfee T. W. (2002). The Next Wave of Corporate Community Involvement. *California Management Review*, 44(2), pp. 110-125.
- Ulrich, E. (2017). Sustainable Investment in the Global Space. *S&P Dow Jones Indices*.
- Goodwin, R. W. (2003). Five Kinds of Capital: Useful Concepts for Sustainable Development. *Global Development and Environment Institute, Working Paper No 03-07*, pp. 1-14.
- Kotsantonis, S., & Serafeim G. (2020). Human Capital and the Future of Work: Implications for Investors and ESG Integration. *Journal of Financial Transformation* 51, pp. 115-130.

- Street, L., Uddin, A., Wallace, M., Lee, M., & Angle, A. (2021). Everyone Benefits: Connecting health and safety and human capital. The SustainAbility Institute by ERM. <https://www.sustainability.com/thinking/connecting-health-and-safety-andhuman-capital/>
- BlackRock,. (2021). Investment Stewardship. Q3 2021 Global Quarterly Report.
- Diligent Institute. (2019). The High Cost of Governance Deficits: A Case For Modern Governance. 2019 Diligent Corporation. Retrieved September 10, 2021, <https://www.diligentinstitute.com/research/modern-governance-report/>
- Department for Business, Energy & Industrial Strategy. (2021). Executive Pay and Investment in the UK. BEIS Research Paper Number 2021/007.
- PRI, United Nations Global Impact. (2016). Engaging on anti-bribery and corruption. A guide for Investors and Companies.
- Vanguard. (2019). Investment Stewardship. 2019 Annual Report.
- Credit Suisse. (2012). Gender diversity and corporate performance. Publisher: CREDIT SUISSE AG, Research Institute.
- DIRECTIVE 2014/95/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL of 22 October 2014.
- KPMG. (2019). Corporate tax: a critical part of ESG.
- An investor initiative in partnership with UNEP Finance Initiative and UN Global Compact EVALUATING AND ENGAGING ON CORPORATE TAX TRANSPARENCY: AN INVESTOR GUIDE. (n.d.).
- Henisz, W., Koller, T., & Nuttall, R. (2019). Five ways that ESG creates value Getting your environmental, social, and governance (ESG) proposition right links to higher value creation. Here's why.
- World Conservation Strategy. Living Resource Conservation for Sustainable Development. (1980). IUCN-UNEP-WWF.
- Report of the World Commission on Environment and Development. (1987). United Nations General Assembly.
- MONET. (2004). Monitoring Sustainable Development-Methods and Results. <https://www.researchgate.net/publication/308991039>
- Vitalis, V. (2004). Science, Economics and Sustainable Development: Making Measurement Meaningful. Environmental Sciences, 1(2), 201–230. <https://doi.org/10.1080/15693430512331342622>

- Keiner, M. (2004). RE-EMPHASIZING SUSTAINABLE DEVELOPMENT-THE CONCEPT OF “EVOLUTIONABILITY” On living chances, equity, and good heritage.
- Bass, S., Dalal-Clayton., B. (2000). National Strategies for Sustainable Development: the Challenge Ahead. INTERNATIONAL INSTITUTE FOR ENVIRONMENT AND DEVELOPMENT. Environmental Planning Issues No.25
- Basiago, A. D. (1999). Economic, social, and environmental sustainability in development theory and urban planning practice. In *The Environmentalist* (Vol. 19). Kluwer Academic Publishers.
- Lee, A., & O’Neil. (2004). The concept of sustainability. Retrieved November 10, 2021, http://dspace.nwu.ac.za/bitstream/handle/10394/2252/Schutte_IC_Chapter2_Sustainability.pdf?sequence=10
- Cooper, J. P., & Vargas, M. C. (2004). *Implementing Sustainable Development From Global Policy to Local Action*. Rowman and Littlefield Publishers, Inc.
- Spangenberg, J. H. (2005). Economic sustainability of the economy: Concepts and indicators. *International Journal of Sustainable Development*, 8(1–2), pp. 47–64. <https://doi.org/10.1504/ijsd.2005.007374>
- Ketschau, T. J. (2017). Social sustainable development or sustainable social development - Two sides of the same coin? The structure of social justice as a normative basis for the social dimension of sustainability. *International Journal of Design and Nature and Ecodynamics*, 12(3), pp. 338–347. <https://doi.org/10.2495/DNE-V12-N3-338-347>
- Social Sustainability. Retrieved November 19, 2021, <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/our-work/social>
- Benaim, A., Collins, A. C., & Raftis, L. (2008). *The Social Dimension of Sustainable Development: Guidance and Application*. Master Thesis.
- Goodland, R. (1995). The concept of environmental sustainability. *Annual Review of Ecology and Systematics*, 26, pp. 1-24.
- Global Sustainable Investment Alliance. (2018). *2018 Global Sustainable Investment Review*. pp. 1-29.
- Commission, E. (2020). Development of tools and mechanisms for the integration of environmental, social and governance (ESG) factors into the EU banking prudential

framework and into banks' business strategies and investment policies INTERIM STUDY BlackRock Financial Markets Advisory.

- Lydenberg, S. (2016). Integrating Systemic Risk into Modern Portfolio Theory and Practice. *Journal of Applied Corporate Finance* 28(2), 56-61.
- Bax, K., Sahin, O., Czado, C., & Paterlini, S. (2021). ESG, Risk, and (tail) dependence.
- Doyle, T. M. (2018). THE SUBJECTIVE WORLD OF ESG RATINGS AGENCIES. Vice President of Policy & General Counsel. American Council for Capital formation.
- Basel Committee on Banking Supervision. (2021). Climate-related risk drivers and their transmission channels. ISBN 978-92-9259-472-5.

Ελληνόγλωσση

- Ψηφιακή Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αιγαίου. (2017) 'Διπλωματική εργασία του Βούρου Παναγιώτη Αξ Απολ ΕΚΕ'. Διαθέσιμο στο: https://hellanicus.lib.aegean.gr/bitstream/handle/11610/19098/%ce%94%ce%b9%cf%80%ce%bb%cf%89%ce%bc%20%ce%92%ce%bf%cf%85%cf%81%ce%bf%cf%82%20%ce%a0%ce%b1%ce%bd%ce%b1%ce%b3%ce%b9%cf%8e%cf%84%ce%b7%cf%82%20%ce%91%ce%be%20%ce%91%cf%80%ce%bf%ce%bb%20%ce%95%CE%9A%CE%95_fin.pdf?sequence=3&isAllowed=y (Πρόσβαση: Δεκέμβρης 2023)
- Θανόπουλος, Ν.Γ., 2003. Επιχειρηματική Ηθική & Δεοντολογία. Εκδόσεις Interbooks, Αθήνα.
- Πονηράκη, Α., 2015. Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και Επιχειρηματικότητα (Διπλωματική Εργασία). Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.
- Ζησιμοπούλου, Χ., 2013. Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και Κρίση. Οι Τάσεις στο Ελληνικό Εταιρικό Τοπίο (Διπλωματική Εργασία). Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.
- Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, 2014. Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη στην Ελλάδα. Θέματα και Προοπτικές (Ερευνα). Πάντειο Πανεπιστήμιο
- Ernst & Young (E.Y.), (χ.χ.). AA1000 Πρότυπο Αρχών Υπευθυνότητας 2008. Ελληνική Μετάφραση του AA1000APS (2008)
- Κολοβάκης, Ι., 2022. Κριτήρια ESG και Βιώσιμη Ανάπτυξη. Ο ρόλος τους στον Επενδυτικό και Τραπεζικό Κλάδο. Διπλωματική εργασία, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.